

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Verslag

VERSLAG-20080710-03

over de uitvoering van zijn verplichtingen,

**over de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en
gasmarkt**

**en de naleving van de openbaredienstverplichtingen door de
distributienetbeheerder en de leveranciers, in het bijzonder
in het domein van de rechten van de huishoudelijke
gebruikers**

voor het jaar 2007

**Opgesteld in toepassing van artikel 30bis §2 9° van de
electriciteitsordonnantie.**

10 juli 2008

Inhoudsopgave

0	Juridische context van dit verslag	6
1	Brusselse context	7
1.1	Demografische context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.....	7
1.2	Bevolking en leeftijdspiramide.....	7
1.3	Sociaal-economische situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	9
1.4	Kenmerken van het woningbestand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	15
1.5	Kernmerken van het park van kantoorgebouwen en gebouwen voor industriële activiteiten 17	
1.6	Verbruiksgegevens	20
2	Werking en evolutie van de gas- en elektriciteitsmarkt	27
2.1	De netbeheerders.....	27
2.1.1	Sibelga.....	27
2.1.2	ELIA	28
2.2	De leveranciers en hun marktaandeel	28
2.2.1	Leveranciers die een vergunning bezitten	28
2.2.2	Marktaandelen van de leveranciers	30
2.2.3	De bewegingen tussen leveranciers.....	33
2.3	Impact op de huishoudelijke afnemers	38
2.3.1	Analyse van de tarieven	38
2.3.2	De nieuwe regels bij verhuizingen.....	47
2.3.3	Analyse van de sociale impact	49
2.4	Impact op de professionele afnemers	55
3	Naleving van de openbaredienstverplichtingen (ODV).....	56
3.1	ODV's van de leveranciers	56
3.2	ODV's van de DNB.....	57
4	Het standpunt van de actoren	58
4.1	Het standpunt van de leveranciers over de werking van de markt.....	58
4.2	Het standpunt van de Coördinatie Gas-Elektriciteit-Water over de werking van de markt.....	59
4.3	Standpunt van AGORIA over de werking van de Brusselse markt.....	61
5	BRUGEL	62
5.1	Installatie en werking	62
5.2	Uitvoering van haar verplichtingen	63
5.2.1	Adviezen, beslissingen, voorstellen	63
5.2.2	Groene stroom.....	64
5.2.3	Voorstel van aanpassing van de technische reglementen	65
5.2.4	Nieuwe directe lijnen	65
5.2.5	Beheer van de klachten.....	65
5.2.6	Samenwerking met de andere regulatoren	67
5.2.7	Terbeschikkingstelling van informatie-instrumenten aan de afnemers.....	68
5.2.8	Beheer van het sociaal fonds voor energiebegeleiding.....	71
5.2.9	Raadpleging van de bewijsstukken en controle door de opdrachthouders	72

5.2.10	Behandeling van de aanvragen van leveringsvergunningen en follow-up van de ondernemingen die in het bezit zijn van een leveringsvergunning	72
6	Aanbevelingen	73
6.1	Aanbevelingen betreffende de werking van de markt.....	73
6.1.1	Informatie.....	73
6.1.2	Goedkeuring van de vrederechter niet vereist.....	74
6.1.3	Niet-plaatsing van een vermogensbegrenzer.....	76
6.1.4	Onmogelijkheid van afsluiting na verbreking van het contract door de vrederechter.....	77
6.1.5	Opname van de meterstanden voorafgaand aan een aanvraag tot verbreking.....	79
6.1.6	Toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de OCMW's en BRUGEL..	80
6.1.7	Uitwisseling van informatie tussen de OCMW's.....	82
6.1.8	Begunstigde van het specifiek sociaal tarief.....	83
6.2	Aanbevelingen op het niveau van de wetteksten	85
6.2.1	Technische verbeteringen aan de elektriciteitsordonnantie.....	85
6.2.2	Technische verbeteringen aan de gasordonnantie	87

Figuren

Figuur 1:	Leeftijdspiramide van het Gewest en van de twee andere gewesten	8
Figuur 2:	Evolutie van de gemiddelde leeftijd van de bevolking per Gewest	8
Figuur 3:	Grootte van de gezinnen in % op 1 januari 2006.....	9
Figuur 4:	BELGIË – De 20 gemeenten met het hoogste en het laagste belastbaar inkomen per inwoner (Aanslagjaar 2006, Inkomsten 2005).....	10
Figuur 5:	Percentage van de aangiften per inkomstencategorie – aanslagjaar 2005 inkomsten 2004	11
Figuur 6:	Gemiddeld inkomen per inwoner volgens Gewest (evolutie in de tijd) - Bron - BISA	12
Figuur 7:	Mediaan inkomen per aangifte volgens Gewest (evolutie in de tijd) - Bron - BISA..	13
Figuur 8:	Werkloosheidspercentage.....	14
Figuur 9:	Gemiddeld en mediaan inkomen per aangifte in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Inkomsten 2004, aanslagjaar 2005 (bron: BISA).....	15
Figuur 10:	Verdeling van het type van verwarming per type van woning (Bron ADSEI – (Bron: ADSEI - Sociaal-economische enquête 2001).....	16
Figuur 11:	Verdeling van het park van tertiaire gebouwen in gebruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (miljoen m ² en deel van het totaal)	18
Figuur 12:	Evolutie van het energieverbruik van de tertiaire HS-sector (Bron: Energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2006) (ktoe = kiloton olie-equivalent) ...	19
Figuur 13:	Evolutie van het energieverbruik van de tertiaire sector op LS (Bron: Energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2006) (ktoe = kiloton olie-equivalent) ...	20
Figuur 14:	Verdeling van het elektriciteitsverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, per netbeheerder, Jaar 2007.....	21
Figuur 15:	Verdeling van het elektriciteitsverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, per categorie van afnemer, 2007	21
Figuur 16:	Verdeling van het gasverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, per categorie van afnemers, jaar2007.....	22

Figuur 17: <i>Energiefactuur van de woningen per gezin volgens beschikbaar inkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (index: gemiddelde factuur = 100) brandstoffen = alle fossiele brandstoffen</i>	23
Figuur 18: <i>Aandeel van de energiefactuur van de woning per gezin naargelang van het beschikbare inkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (index: gemiddelde factuur = 100) Bron ADSEI - Huishoudbudgetonderzoek 2002</i>	24
Figuur 19: <i>Decielen van het huishoudelijk elektriciteitsverbruik in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA (EAV = Estimated Annual Volume)</i>	25
Figuur 20: <i>Decielen van het huishoudelijk elektriciteitsverbruik van de afnemers die genieten van het specifiek sociaal tarief in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA (EAV = Estimated Annual Volume)</i>	25
Figuur 21: <i>Decielen van het huishoudelijk gasverbruik in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA</i>	26
Figuur 22: <i>Decielen van het huishoudelijk gasverbruik van de afnemers die het specifiek sociaal tarief genieten in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA</i>	27
Figuur 23: <i>Marktaandeel (in leveringsvolume) van de elektriciteitsleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van 2004 tot 2007</i>	31
Figuur 24: <i>Aandeel (in leveringsvolume) van de gasleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2004 tot 2007</i>	32
Figuur 25: <i>Activiteit op de huishoudelijke elektriciteitsmarkt</i>	35
Figuur 26: <i>Activiteit op de professionele elektriciteitsmarkt</i>	36
Figuur 27: <i>Activiteit op de huishoudelijke gasmarkt</i>	36
Figuur 28: <i>Activiteit op de professionele gasmarkt</i>	37
Figuur 29: <i>Jaarlijkse elektriciteitsfactuur – Huishoudelijke afnemer wiens verbruik overeenkomt met de mediaan van het verbruik van de Brusselse huishoudelijke afnemers</i>	39
Figuur 30: <i>Jaarlijkse gasfactuur – Huishoudelijke afnemer wiens verbruik overeenkomt met de mediaan van het verbruik van de Brusselse huishoudelijke afnemers</i>	40
Figuur 31: <i>Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type 600 kWh</i>	41
Figuur 32: <i>Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type I 200 kWh</i>	41
Figuur 33: <i>Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type 3 500 kWh</i>	42
Figuur 34: <i>Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type I 600 kWh (piekuren) en I 900 kWh (daluren)</i>	42
Figuur 35: <i>Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type: 3 600 kWh (piekuren) en 3 900 kWh (daluren)</i>	43
Figuur 36: <i>Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 2 326 kWh</i>	44
Figuur 37: <i>Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 4 652 kWh</i>	45
Figuur 38: <i>Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 23 260 kWh</i>	45
Figuur 39: <i>Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 34 890 kWh</i>	46
Figuur 40: <i>aantal klachten per type</i>	66
Figuur 41: <i>Aantal klachten naargelang van de aangeklaagde partij</i>	67
Figuur 42: <i>Aantal en duur van de oproepen per maand op het nummer 0800 97 198 (augustus: er werd alleen rekening gehouden met de laatste dagen van de maand)</i>	69
Figuur 43: <i>Aantal bezoeken aan de internetsite</i>	70
Figuur 44: <i>Aantal simulaties op de tool voor tariefvergelijking voor huishoudelijke afnemers, sinds deze online werd gezet</i>	71
Figuur 45: <i>Aantal simulaties met de tool voor tariefvergelijking voor huishoudelijke afnemers, mei 2008</i>	71

Tabellen

Tabel 1 : Tewerkstelling van loontrekkenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Bron RSZ; Tewerkstelling van loontrekkenden op 30 juni; 2003 = raming RSZ op 30 juni; 2004 = gegevens december 2003)	14
Tabel 2 : Gemiddelde en mediane duur van de huur – bezetting van een woning (Bron: observatorium van de huurprijzen (1998 et 2004)).....	17
Tabel 3 : Lijst van de houders van een leveringsvergunning op 31/12/2007 en van de marktsegmenten die ze bespelen	29
Tabel 4 : beschrijving van de klassieke scenario's die een aanpassing van het toegangsregister meebrengen	34
Tabel 5 : Typische afnemers "elektriciteit" gedefinieerd door EUROSTAT	40
Tabel 6 : Typische afnemers "gas" gedefinieerd door EUROSTAT	44
Tabel 7 : Categorie van beschermde afnemers: personen die het SST kunnen genieten en instantie die het attest levert dat recht geeft op het SST.....	49
Tabel 8 : Categorieën van beschermde afnemers volgens de Brusselse wetgeving	50
Tabel 9 : Begroting van BRUGEL in 2008.....	63
Tabel 10: Lijst van de adviezen, voorstellen en beslissingen van de Dienst Regulering en vervolgens BRUGEL in 2007	64
Tabel 11 : Aantal oproepen en meest gestelde vragen aan het callcenter (oktober 2006 – augustus 2007).....	68

0 Juridische context van dit verslag

Krachtens artikel 30bis §2 9° is de Commissie [Brugel] gehouden tot:

“het jaarlijks indienen bij de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van een verslag, opgesteld door de opdrachthouders, over de uitvoering van zijn verplichtingen, de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt en de naleving van de openbaardienstverplichtingen door de distributienetbeheerder en de leveranciers, in het bijzonder in het domein van de rechten van de huishoudelijke gebruikers.

De Regering zorgt voor de publicatie van het verslag.”

Het onderhavige document voldoet aan deze verplichting.

I Brusselse context

I.1 Demografische context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De demografische structuur van een Gewest heeft een directe invloed op het energieverbruik en op de structuur van de energiefactuur van dit Gewest. Elementen zoals de bevolkingsdichtheid, de leeftijdsstructuur van de bevolking of de samenstelling van de gezinnen hebben een invloed op de oppervlakte van de woningen, maar ook op de energiekosten per inwoner.

I.2 Bevolking en leeftijdspiramide

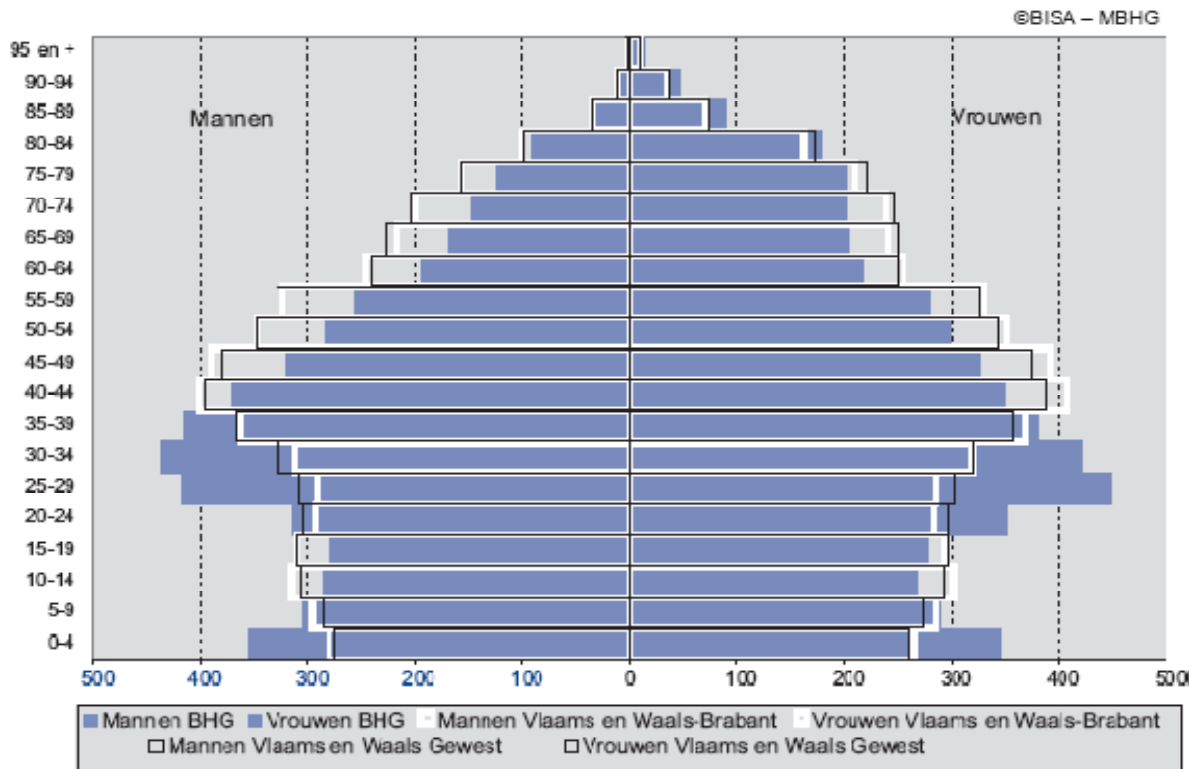
Sinds 1996 gaat het Brusselse bevolkingsaantal ononderbroken in stijgende lijn. Het aantal inwoners bedroeg 1 018 804 op 1 januari 2006¹.

Het groeipercentage van de Brusselse bevolking bedraagt 1,2% voor 2005, wat twee keer meer is dan het groeipercentage van het Rijk, dat 0,6% bedraagt.

De structuur per leeftijd van het Gewest is bijzonder. De smallere basis van de piramide en de bredere top getuigen van een veroudering van de bevolking. De leeftijdspiramide van het Brussels Gewest heeft de typische vorm van de huidige bevolking van de grote steden. Jonge volwassenen zijn oververtegenwoordigd in de hoofdstad, vergeleken met de bevolking van het Rijk.

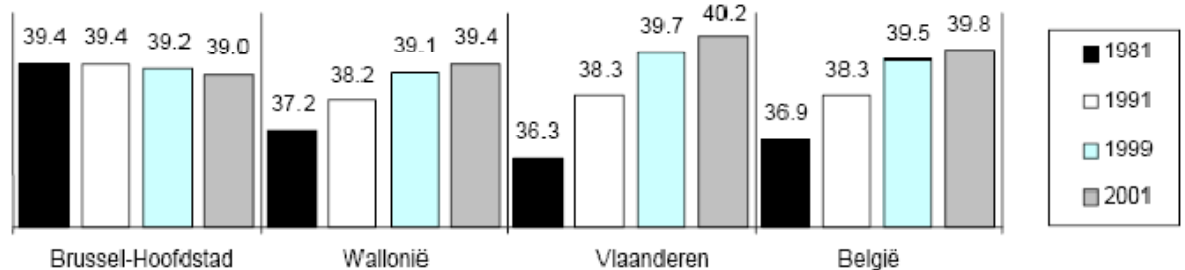
Sinds enkele jaren kunnen we ook een verbreding van de basis vaststellen, wat een teken is van een verjonging van de bevolking.

¹ Dit zijn alleen de personen die ingeschreven zijn in de gemeenteregisters. De cijfers houden geen rekening met bepaalde groepen van inwoners (asielzoekers, onregelmatig binnengekomen en/of verblijvende personen, het diplomatiek personeel, de personen die verbonden zijn aan een internationale instelling, enz.).

Figuur 1: Leeftijdspiramide van het Gewest en van de twee andere gewesten

Brussel heeft gedurende lange tijd de oudste leeftijdsstructuur van het land gehad maar vandaag is dit niet langer zo. In 2001 was de gemiddelde leeftijd in het Brussels Gewest de laagste van het Rijk. Deze ommekeer is in mindere mate toe te schrijven aan de verjonging van de Brusselse bevolking dan aan de veroudering van de bevolking van de andere Gewesten van het land.

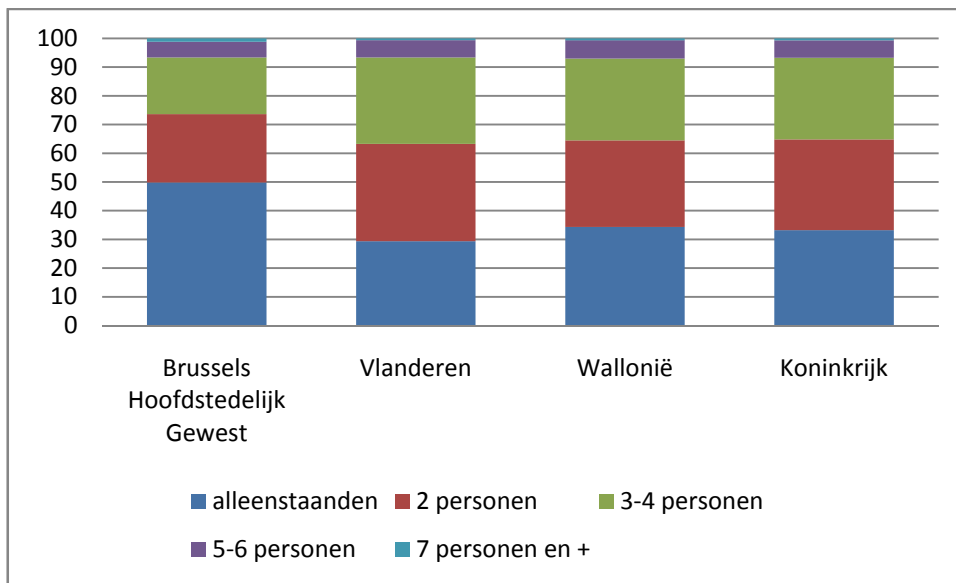

Figuur 2: Evolutie van de gemiddelde leeftijd van de bevolking per Gewest

Bron ADSEI – Bureau Methodes en Coördinatie (Volkstellingen 1981 en 1991), Rijksregister (1999, 2001)

De structuur van de gezinnen is een andere demografische parameter waarmee rekening moet worden gehouden. De gemiddelde gezinsgrootte is kleiner in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan in de rest van het land. Een gemiddeld Belgisch gezin bestaat uit 2,32 personen, terwijl de gemiddelde grootte voor Brussel 2,04 personen per gezin is.

Bijna 50% van de Brusselse gezinnen bestaat uit slechts één persoon. Het grote aantal alleenstaanden in het Gewest heeft dan ook een rechtstreekse invloed op het inkomen per aangifte.

Figuur 3: Grootte van de gezinnen in % op 1 januari 2006

Als we kijken naar de geïndividualiseerde energiekosten, leidt het kleiner worden van de gezinnen tot een toename van de energiekosten per inwoner, omdat het schaalvergrotingseffect steeds minder belangrijk wordt.

1.3 Sociaal-economische situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De belastbare inkomens van de gemeenten kunnen worden gebruikt als indicator van de sociaal-economische gezondheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en als een maatstaf voor vergelijking met de rest van het land.

“In het aanslagjaar 2005 was het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het armste Gewest en was het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner lager dan in elk van de 10 Belgische provincies.”²

De drie armste gemeenten van het Rijk zijn Brusselse gemeenten. Van de 20 armste gemeenten van het land, liggen er 6 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Geen enkele gemeente van het Gewest staat in de lijst van de 20 rijkste gemeenten van het land. De eerste gemeente van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat pas op de 75ste plaats (Sint-

² Statistische indicatoren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest editie 2007: Inkomens en uitgaven van de huishoudens p. 319.

Pieters-Woluwe) en slechts 2 Brusselse gemeenten staan in de top 100 (90ste plaats voor Watermaal-Bosvoorde).

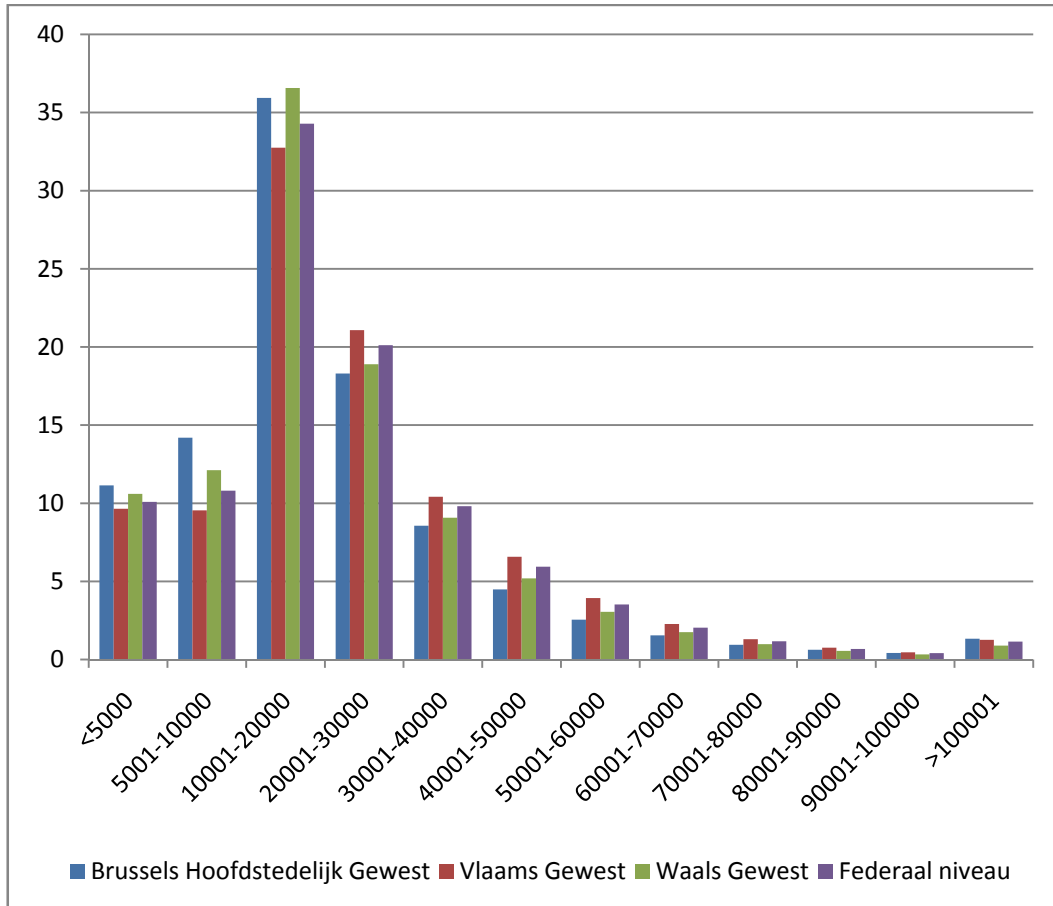
De 20 gemeenten met het hoogste belastbaar inkomen per inwoner (in euro)		De 20 gemeenten met het laagste belastbaar inkomen per inwoner (in euro)			
1	Sint-Martens-Latem	19.820	1	Sint-Joost-ten-Node	7.079
2	Keerbergen	19.419	2	Sint-Jans-Molenbeek	8.836
3	Oud-Heverlee	19.089	3	Sint-Gillis	9.216
4	Lasne	18.974	4	Farciennes	9.515
5	Hove	18.601	5	Schaarbeek	9.566
6	De Pinte	18.497	6	Colfontaine	10.226
7	Aartselaar	18.196	7	Momignies	10.309
8	Herent	18.188	8	Lo-Reninge	10.379
9	Lubbeek	18.143	9	Brussel	10.429
10	Meise	18.043	10	Dison	10.441
11	Schilde	17.905	11	Vresse-sur-Semois	10.511
12	Bonheiden	17.871	12	Messines	10.542
13	Knokke-Heist	17.777	13	Anderlecht	10.570
14	Sint-Genesius-Rode	17.761	14	Quaregnon	10.649
15	Grimbergen	17.702	15	Alveringem	10.791
16	Steenokkerzeel	17.620	16	Vleteren	10.824
17	Zemst	17.499	17	Sint-Niklaas	10.826
18	Edegem	17.408	18	Charleroi	10.832
19	Boortmeerbeek	17.306	19	Boussu	10.846
20	Kortenberg	17.258	20	Froidchapelle	10.951

Bron: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie - FOD Economie

Figuur 4: BELGIË – De 20 gemeenten met het hoogste en het laagste belastbaar inkomen per inwoner (Aanslagjaar 2006, Inkomsten 2005)

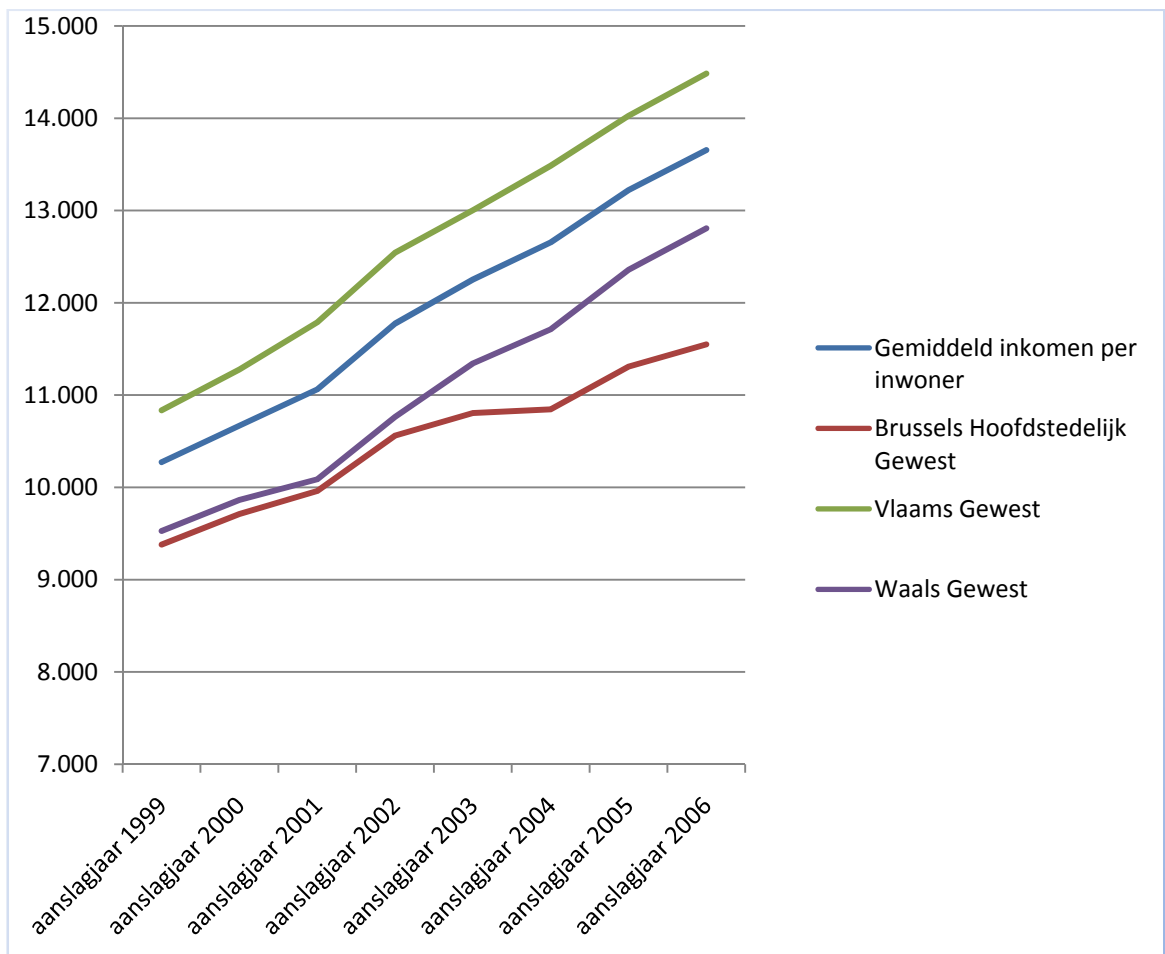
Hoewel de belastbare inkomens van de gemeenten al een beeld geven van de sociaal-economische situatie van het Gewest, is het van het grootste belang dat de inkomens van de gezinnen en de bron van deze inkomens worden bestudeerd. Ook hier blijkt uit een vergelijking van de inkomens per inkomstencategorie dat Brussel systematisch oververtegenwoordigd is bij de lage inkomens. De inkomens lager dan € 5 000 vertegenwoordigen 11% van de aangiften van het Gewest, terwijl deze categorie 10% vertegenwoordigt van de aangiften op federaal niveau. Het verschil is nog groter voor de inkomstencategorie € 5 001-10 000, die 14 % vertegenwoordigt van de aangiften van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, tegen slechts 11% op federaal niveau.

Enige relativering van deze cijfers is echter aangewezen, aangezien het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verhoudingsgewijs meer fiscaal alleenstaanden telt dan de andere Gewesten van het land. Het is normaal dat de bedragen op de belastingsaangiften van alleenstaanden lager zijn dan deze op de aangiften van fiscale gezinnen met twee of meer aangevers.

Figuur 5: Percentage van de aangiften per inkomstencategorie – aanslagjaar 2005 inkomsten 2004

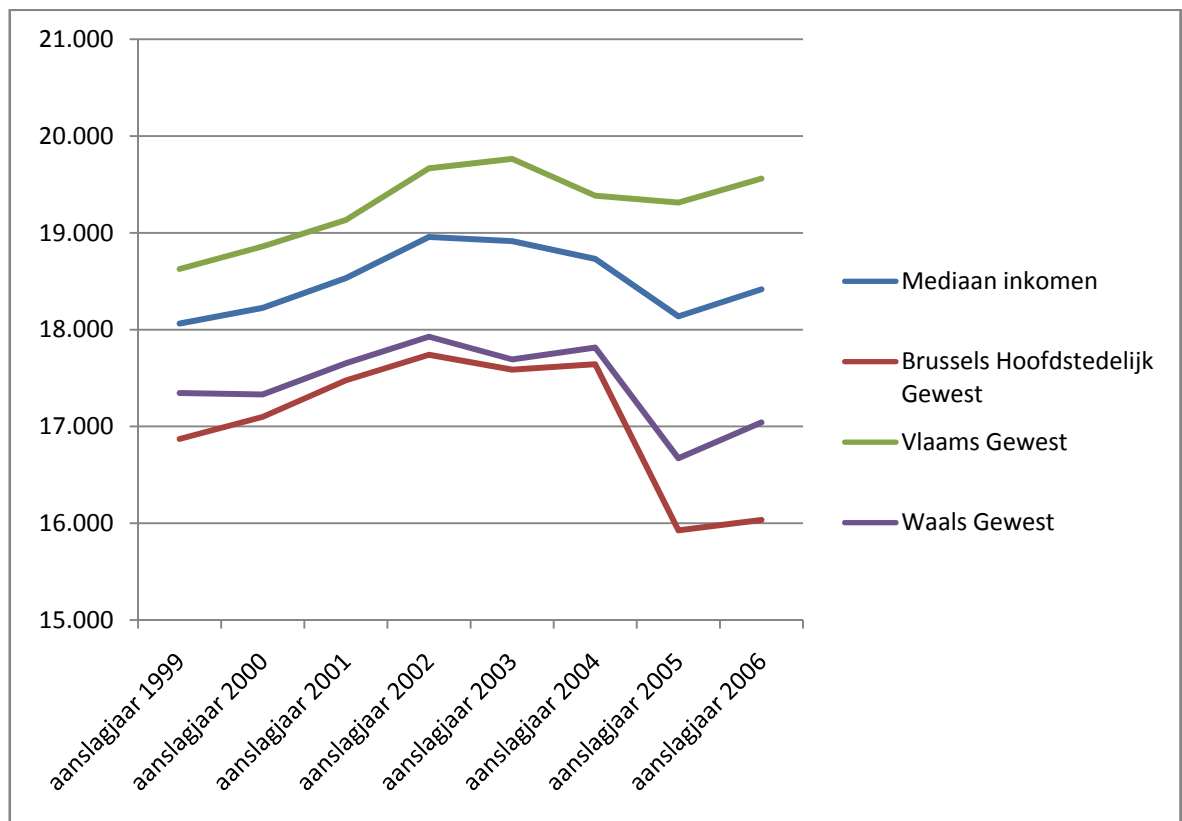
Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kent een andere inkomstenstructuur dan de rest van het land. Figuur 5 toont aan dat er in verhouding meer lage inkomens zijn in het Brussels Gewest. Omgekeerd stellen we vast dat de hoogste inkomenscategorie (inkomens hoger dan € 100 000) eveneens verhoudingsgewijs sterker vertegenwoordigd is in het Brussels Gewest dan in de andere Gewesten.

Figuur 6: Gemiddeld inkomen per inwoner volgens Gewest (evolutie in de tijd) - Bron - BISA

Figuur 6 toont de evolutie van de gemiddelde inkomens per inwoner in de loop van de tijd. De gemiddelde inkomens per inwoner gaan sinds 1999 in constante stijgende lijn in alle Gewesten van het land. Daarnaast stellen we vast dat het verschil tussen de curve van de gemiddelde inkomens van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en deze van het nationale gemiddelde, maar ook het verschil met de twee andere Gewesten van het land, groter wordt.

Volgens het BISA kan het vergroten van de kloof tussen het gemiddelde inkomen per inwoner van het Gewest en het gemiddelde inkomen per inwoner op nationaal niveau voor een stuk worden verklaard door de verschillen in de evolutie van de leeftijdsstructuren van de verschillende Gewesten. De leeftijdsstructuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de laatste jaren steeds jonger geworden, in tegenstelling tot de leeftijdsstructuren van de twee andere Gewesten (cf. fig. 2). In Brussel zijn de leeftijdscategorieën die nog niet over een eigen inkomen kunnen beschikken (0-9 jaar) oververtegenwoordigd, wat inhoudt dat de inkomsten per inwoner dalen.

Figuur 7: Mediaan inkomen per aangifte volgens Gewest (evolutie in de tijd) - Bron - BISA

Wat de mediane inkomens per aangifte betreft, stellen we vast dat ze nog altijd lager liggen dan de nationale mediaan en dan de twee andere Gewesten van het land.

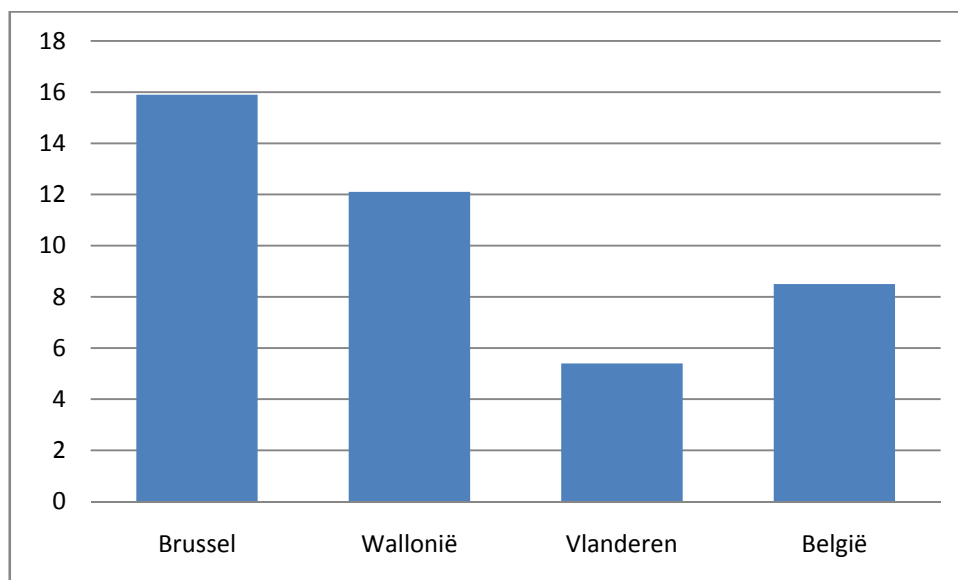
Het verschil tussen het mediane inkomen per aangifte van het Gewest en het mediane inkomen per aangifte op nationaal niveau, is relatief stabiel gebleven tot het aanslagjaar 2004. Het aanslagjaar 2005 werd gekenmerkt door een sterke daling van de inkomens per aangifte in het Waals Gewest. Deze neerwaartse trend is nog duidelijker voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar de inkomens daalden met bijna 10%. Deze daling van het mediane inkomen per aangifte is toe te schrijven aan een sterke stijging van het aantal aangiften in het boekjaar 2005; ten opzichte van boekjaar 2004 kon een stijging met 12% worden opgetekend (7% stijging op federaal niveau).

Uit de cijfers van het BISA blijkt dat, in Brussel, de inkomstencategorie tot € 10 000 het sterkst is gestegen, namelijk met 47%. De stijging van het aandeel van de lage belastingaangiften heeft het mediane inkomen dus naar beneden getrokken.

	Brussels Hoofdstedelijk Gewest		België		Aandeel van het BHG in de Belgische loontrekkende tewerkstelling
Jaar	In duizenden banen	index 1990 = 100	In duizenden banen	index 1990 = 100	In %
1990	583	100,0	3144	100,0	18,5%
1996	557	95,6	3195	101,6	17,4%
2000	589	101,1	3412	108,5	17,3%
2001	599	102,8	3487	110,9	17,2%
2002	603	103,4	3493	111,1	17,2%
2003	620	106,5	3525	112,1	17,6%
2004	617	106,0	3522	112,0	17,5%

Tabel 1: Tewerkstelling van loontrekkenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Bron RSZ; Tewerkstelling van loontrekkenden op 30 juni; 2003 = raming RSZ op 30 juni; 2004 = gegevens december 2003)

In Brussel is de tewerkstelling van loontrekkenden met 6% gestegen tussen 1990 en 2004.

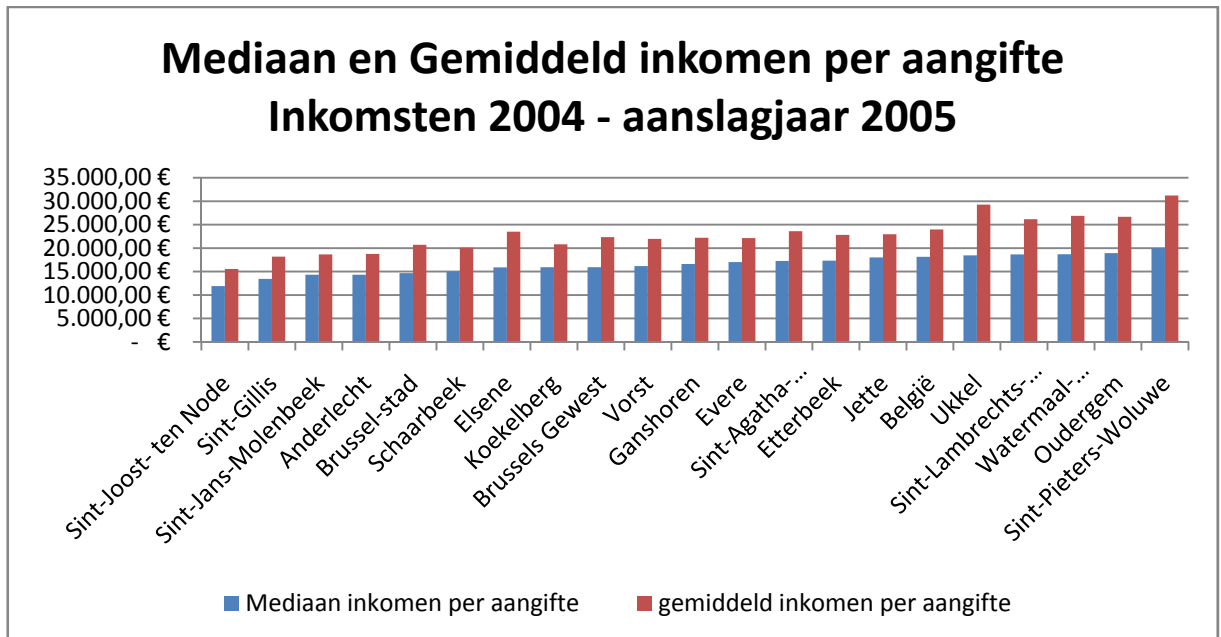
Figuur 8: Werkloosheidspercentage

Ook binnen het Gewest stellen wij op dit vlak een grote ongelijkheid vast. De sociaal-economische toestand kan sterk verschillen van de ene gemeente tot de andere. Figuur 9 geeft de verschillen weer tussen de gemiddelde en de mediane inkomens per aangifte in de 19 gemeenten van Brussel.

We stellen vast dat slechts 5 Brusselse gemeenten mediane inkomens hebben die boven het Belgische gemiddelde liggen. Het verschil tussen het mediane inkomen en het gemiddelde

inkomen per aangifte is het hoogste voor deze vijf gemeenten. Dit is wellicht toe te schrijven aan de oververtegenwoordiging van de hoge inkomens in de gemeenten in het zuidoosten van de hoofdstad.

Er bestaan grote onderlinge verschillen tussen de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2004 was het gemiddelde inkomen per inwoner voor de gemeente Sint-Joost-ten-Node maar half zo hoog als dat voor de gemeente Sint-Pieters-Woluwe.

Figuur 9: Gemiddeld en mediaan inkomen per aangifte in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Inkomsten 2004, aanslagjaar 2005 (bron: BISA)

1.4 Kenmerken van het woningenbestand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is bijzonder dicht bebouwd en heeft een groot woningenbestand. Dit is een eigenschap die alle grote steden gemeen hebben. Uitgedrukt in oppervlakte beslaan de woningen van de Brusselse gezinnen +/- 62 305 038 m²(³), wat overeenkomt met 59% van de totale oppervlakte van het vastgoedbestand van het Gewest.

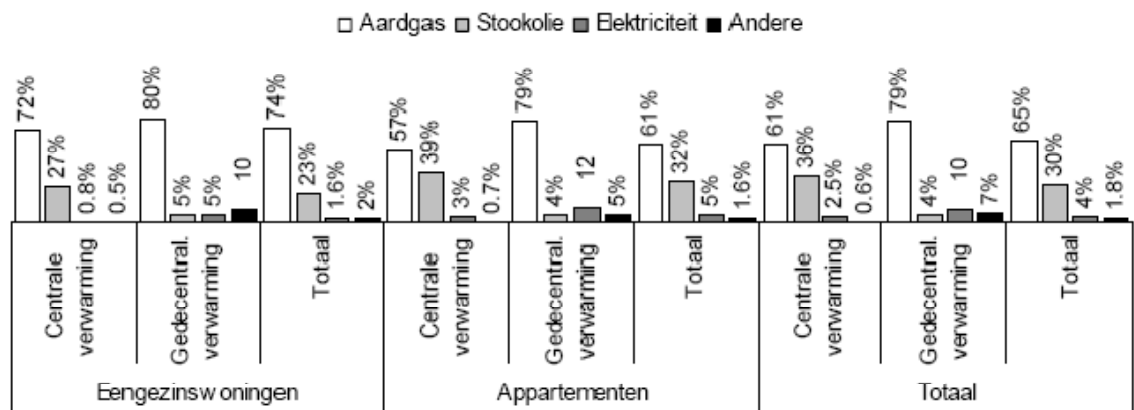
Het aantal nieuwbouwwoningen blijft bijzonder laag⁴. Tussen 1980 en 2005 werden er 46 000 woningen gebouwd (volgens de statistieken op de website van de BNB), wat overeenkomt met 1 770 per jaar. De grote meerderheid van deze nieuwe woningen zijn appartementen. Het aandeel van de huizen bedraagt niet meer dan 10%.

³ Verdeling van de oppervlakten volgens bestemming in het BHG in 2007 (extrapolatie op basis van de enquête SitEx 1997-1998)

⁴ De laatste jaren kan echter een herleving van de activiteit worden vastgesteld.

Deze gegevens verklaren waarom de gemiddelde ouderdom van het woningenbestand van het Gewest hoog blijft. De ouderdom en de fysieke kenmerken van de woning hebben nochtans een rechtstreekse weerslag op het type van energieverbruik, en bijgevolg ook op de energiefactuur. Wat het Gewest betreft, stellen wij vast dat het woningenbestand relatief oud is. Slechts 11% van het bestand werd recent gebouwd (na 1981), terwijl 78% van de woningen dateert van vóór de oliecrisis van de jaren '70.

Het woningenbestand van het Gewest wordt ook gekenmerkt door een zeer hoge aanwezigheid van gasaansluitingen. Onderstaande figuur toont het relatieve belang aan van aardgas in de wijze van verwarming in het Brussels Gewest. In 65% van de woningen wordt aardgas gebruikt als energiebron voor verwarming. Slechts 30% van de woningen wordt verwarmd met stookolie.

Figuur 10: Verdeling van het type van verwarming per type van woning (Bron ADSEI – (Bron: ADSEI - Sociaal-economische enquête 2001).

Het aantal wijzigingen van woonplaats is eveneens een belangrijke factor die een invloed kan hebben op de energiemarkt in het Gewest. 50 % van de Brusselse gezinnen blijft minder dan 2 jaar en 3 maanden in dezelfde woning. Deze mobiliteit heeft een directe invloed op het aantal “Move in”- en “Move out”-bewegingen dat kan worden opgetekend.

We stellen vast dat de vele verhuizingen geen directe invloed hebben op het aantal veranderingen van leverancier (supplier switch). De overdraagbaarheid van de leveringscontracten stelt de gezinnen in staat dezelfde leverancier te behouden onder dezelfde contractuele voorwaarden, ongeacht de opeenvolgende verhuizingen.

	Huidige woning (N*=3060)	Vorige woning (N*=1934)
Gemiddelde	4 jaar en 5 maanden	5 jaar en 3 maanden
Mediaan	2 jaar en 3 maanden	2 jaar en 10 maanden
1ste kwartiel	10 maanden	1 jaar en 3 maanden
3de kwartiel	4 jaar en 10 maanden	6 jaar en 1 maand

***Steekproefgrootte**

Tabel 2: Gemiddelde en mediane duur van de huur – bezetting van een woning (Bron: observatorium van de huurprijzen (1998 et 2004))

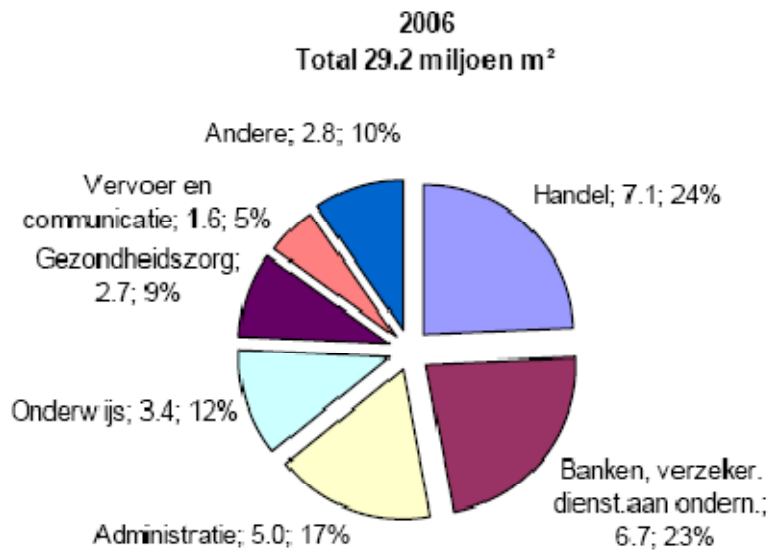
Deze grote mobiliteit veroorzaakt een groot aantal probleemsenario's op de vrijgemaakte markt⁵.

1.5 Kernmerken van het park van kantoorgebouwen en gebouwen voor industriële activiteiten

Tussen 1996 en 2005 werden 337 tertiaire gebouwen opgetrokken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De totale gecumuleerde oppervlakte van deze nieuwe gebouwen belooft bijna 2,6 miljoen vierkante meter, of bijna 261 000 m² per jaar.

In 2006 nam de tertiaire sector een bouwoppervlakte van 29,2 miljoen m² in beslag. Bijna een kwart van deze oppervlakte werd ingenomen door de handel. Het aandeel van de administratie in de totale oppervlakte bedroeg 5 miljoen m² (17%).

⁵ Zie in verband hiermee paragraaf 2.3.2 over de nieuwe regels in geval van verhuizing.

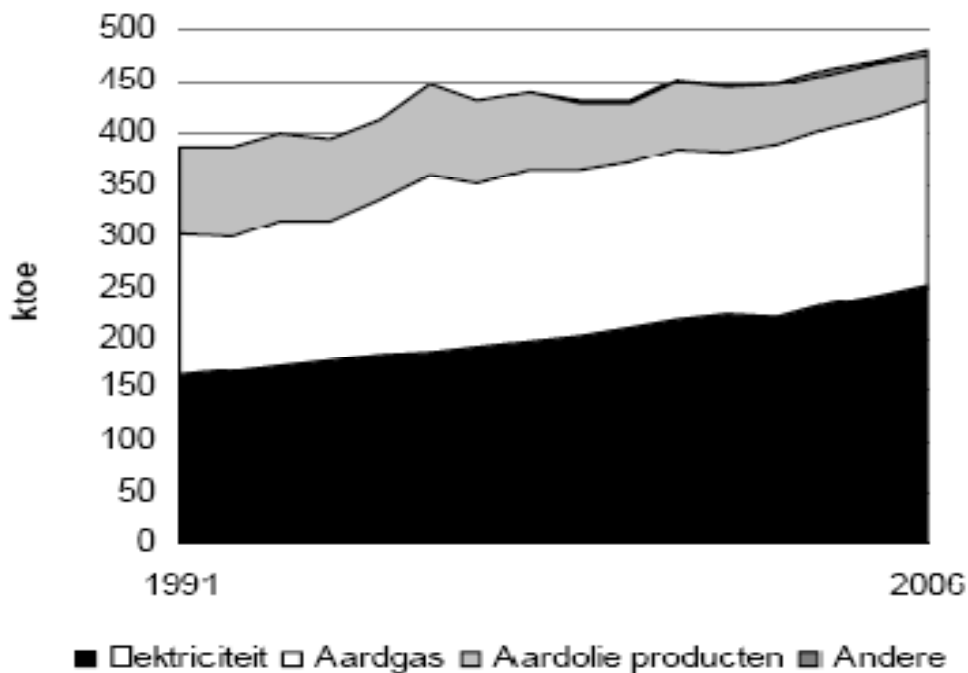

Figuur 11: Verdeling van het park van tertiaire gebouwen in gebruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (miljoen m² en deel van het totaal)

Wat het verbruik betreft, kan de tertiaire sector worden verdeeld in twee categorieën:

- De tertiaire sector met een aansluiting op hoogspanning;
- De tertiaire sector met een aansluiting op laagspanning.

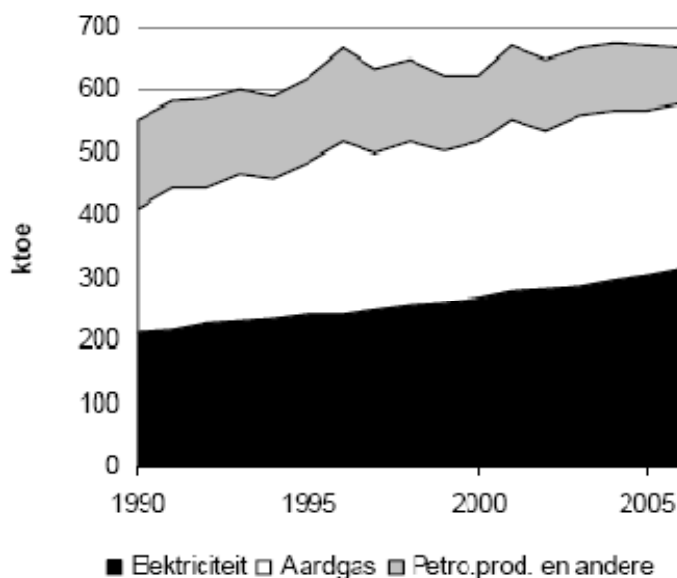
Het energieverbruik van de tertiaire sector op hoogspanning gaat in voortdurende stijgende lijn sinds 1991. Elektriciteit was in 2006 goed voor 52% van het totale energieverbruik.

Figuur 12: Evolutie van het energieverbruik van de tertiaire HS-sector (Bron: Energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2006) (ktoe = kiloton olie-equivalent)

De tertiaire sector op laagspanning bestaat uit alle afnemers die zijn aangesloten op het laagspanningselektriciteitsnet, met uitzondering van de woningen. Deze sector vertegenwoordigt een groot aantal kleine verbruikers met uiteenlopende kenmerken.

Deze sector kende daarnaast ook een vrijwel doorlopende stijging van het verbruik, met een stijging van het aandeel van aardgas (van 36% in 1990 tot 39% in 2006), maar vooral van dat van elektriciteit, dat tussen 1990 et 2006 is gestegen met 10%, van 38% tot 48%.

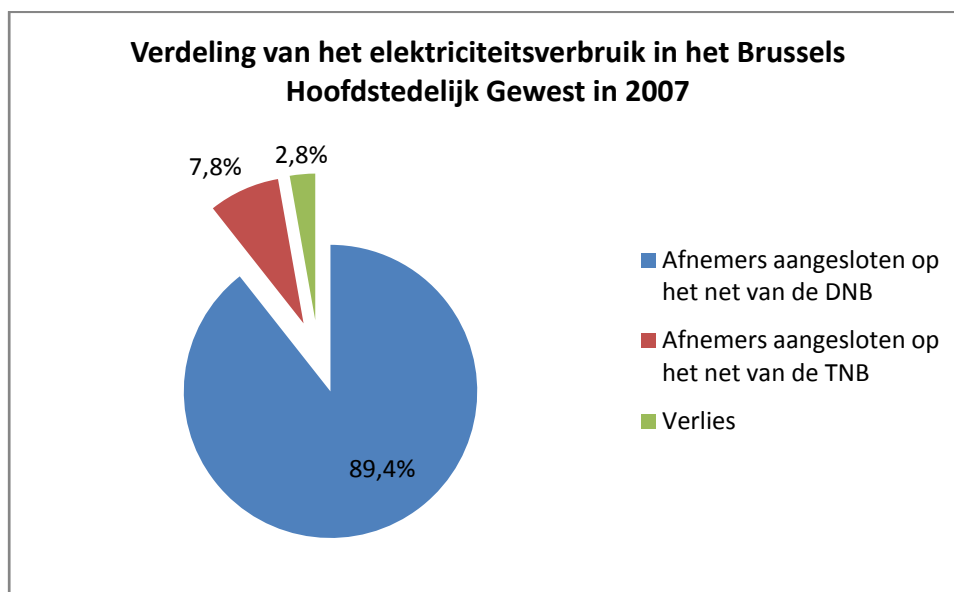

Figuur 13: Evolutie van het energieverbruik van de tertiaire sector op LS (Bron: Energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2006) (ktoe = kiloton olie-equivalent)

De industriële sector vertegenwoordigt niet meer dan 3,4% van het totale verbruik en gaat in voortdurende dalende lijn.

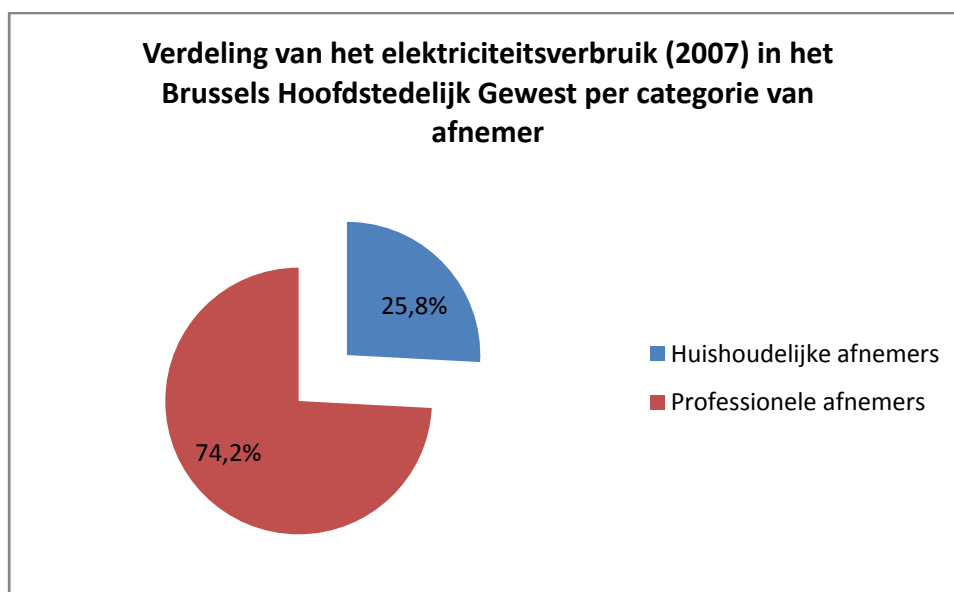
1.6 Verbruiksgegevens

In 2007 bedroeg het totale elektriciteitsverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 5,9 TWh. Terwijl een beperkt deel van dit volume (ongeveer 7,8%) werd geleverd aan afnemers die waren aangesloten op het gewestelijk transmissienet van ELIA, was het grootste deel bestemd voor afnemers die waren aangesloten op het distributienet van SIBELGA.

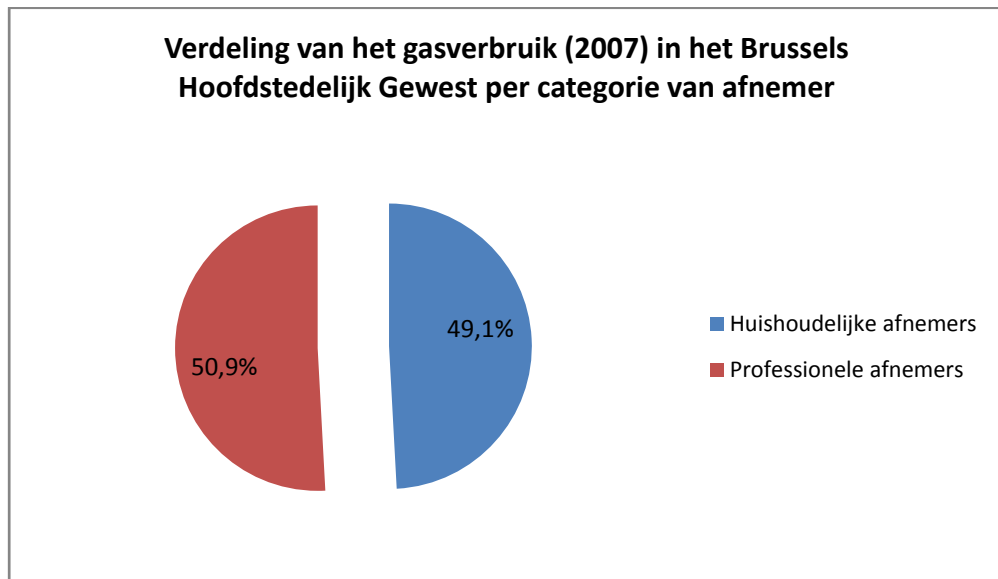
Figuur 14: Verdeling van het elektriciteitsverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, per netbeheerder, Jaar 2007

Zoals blijkt uit de onderstaande figuur, is iets minder dan 26% van het elektriciteitsverbruik voor huishoudelijk gebruik.

Figuur 15: Verdeling van het elektriciteitsverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, per categorie van afnemer, 2007

Wat aardgas betreft, wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevoorrad met het type “L” (laagcalorisch gas, met een lager calorisch vermogen dan het gas van het type “H” of hoogcalorisch gas). In 2007 bedroeg het totale aardgasverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 9,9 TWh. Zoals blijkt uit , was iets meer dan de helft van dit volume aardgas bestemd voor de professionele afnemers.

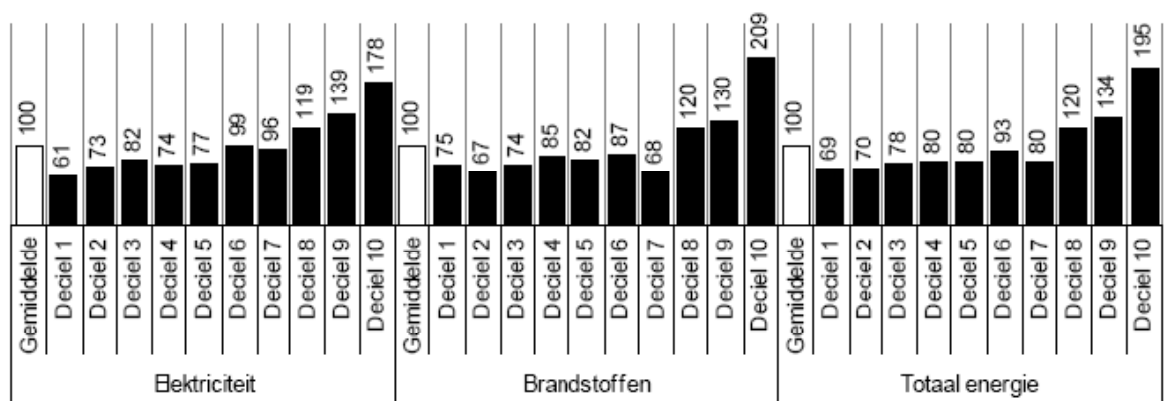

Figuur 16: Verdeling van het gasverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, per categorie van afnemers, jaar2007

Het energieverbruik van de gezinnen wordt gekenmerkt door grote contrasten. De energiefacturen van de gezinnen met de hoogste inkomens (10de deciel) liggen drie keer hoger dan die van de gezinnen met de laagste inkomens (1ste deciel).

Zowel voor elektriciteit als voor alle brandstofenergiebronnen die worden gebruikt voor verwarming, hebben alleen de laatste 3 decielen (decielen met de hoogste inkomens) een verbruik dat hoger is dan het gemiddelde. De facturen van het totale energieverbruik van de eerste 7 decielen liggen relatief dicht bij elkaar.

Het verschil tussen deze verbruiken kan gemakkelijk worden verklaard door de grootte van de woningen en door de elektrische huishoudtoestellen. Grootverdieners hebben in het algemeen een grotere woning die beter is uitgerust.

Figuur 17: Energiefactuur van de woningen per gezin volgens beschikbaar inkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (index: gemiddelde factuur = 100) brandstoffen = alle fossiele brandstoffen

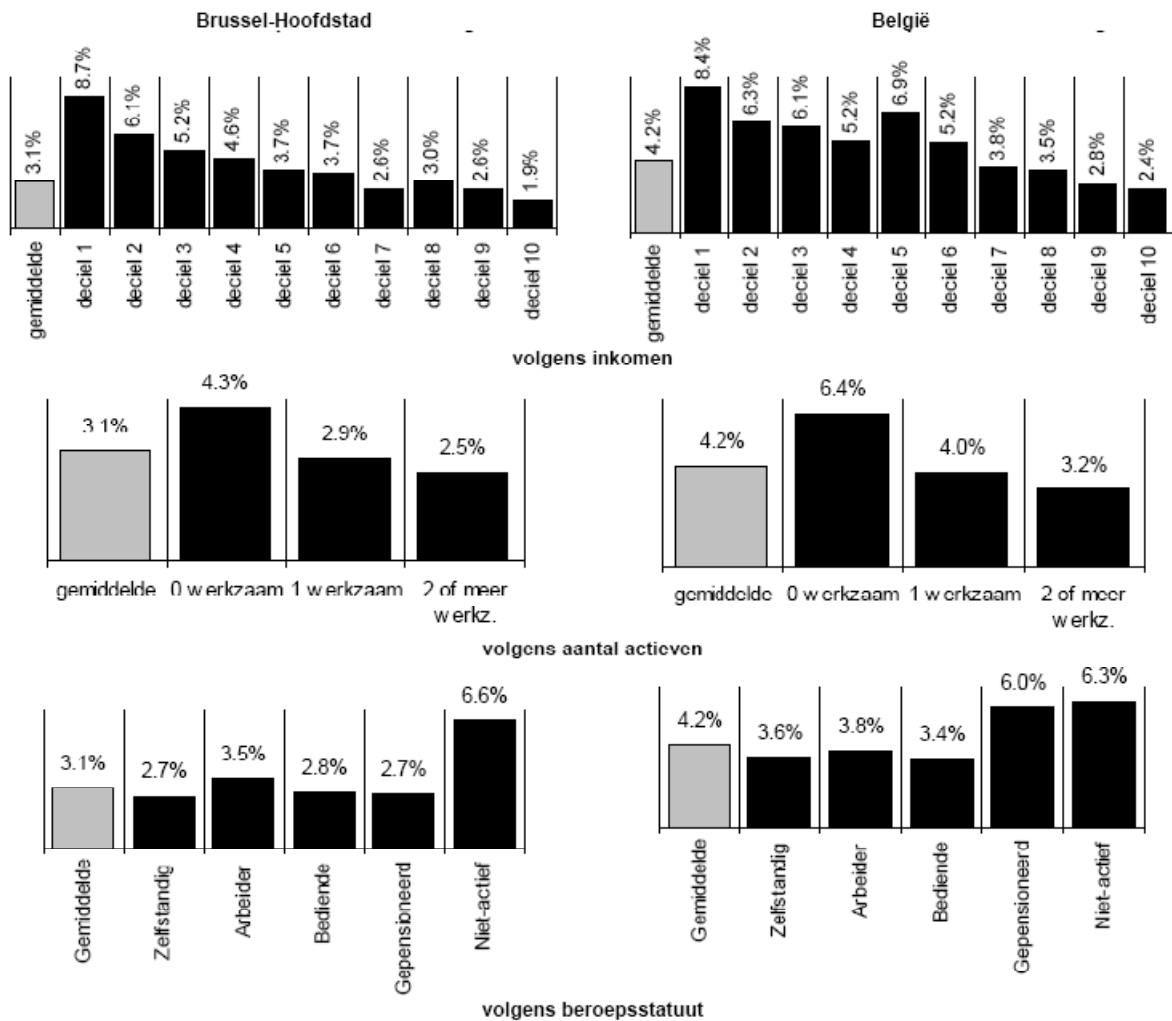
Bron ADSEI - Huishoudbudgetonderzoek 2002

Het aandeel van het beschikbare budget dat naar energie gaat, verschilt sterk naargelang van de inkomstendecielen.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest besteden de gezinnen 3,1% van hun budget aan de energiefactuur, tegen 4,2% op federaal niveau.

De gezinnen van het eerste deciel besteden bijna 9% van hun budget aan energie, terwijl minder dan 2% van het budget van de gezinnen van het tiende deciel naar energie gaat, wat 5 keer minder is dan bij het eerste deciel. Het aandeel in het budget dat naar energie gaat, neemt geleidelijk af tot deciel 7.

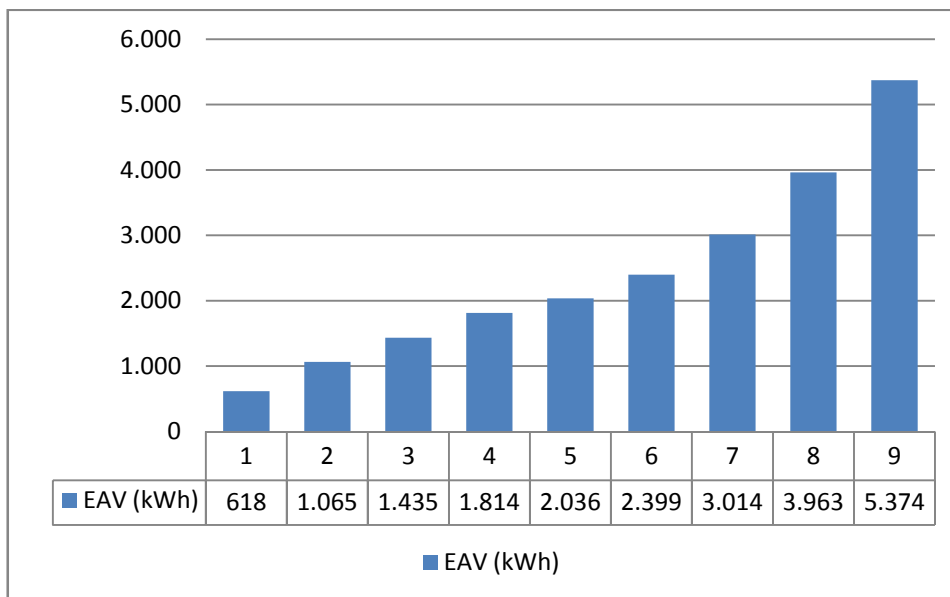
Ook de aanwezigheid van tewerkgestelden in het gezin heeft een grote invloed op het aandeel van het inkomen dat naar energie gaat. 4,3% van het beschikbare budget gaat naar energie indien het gezin geen enkele tewerkgestelde telt. Dit aandeel in het budget daalt tot 2,9% wanneer er één tewerkgestelde is, en tot 2,5% wanneer er twee of meer tewerkgestelden zijn. Dit verschil kan worden verklaard doordat niet-tewerkgestelden niet alleen lagere inkomens hebben, maar ook vaker thuis zijn overdag, waardoor hun energieverbruik hoger ligt.

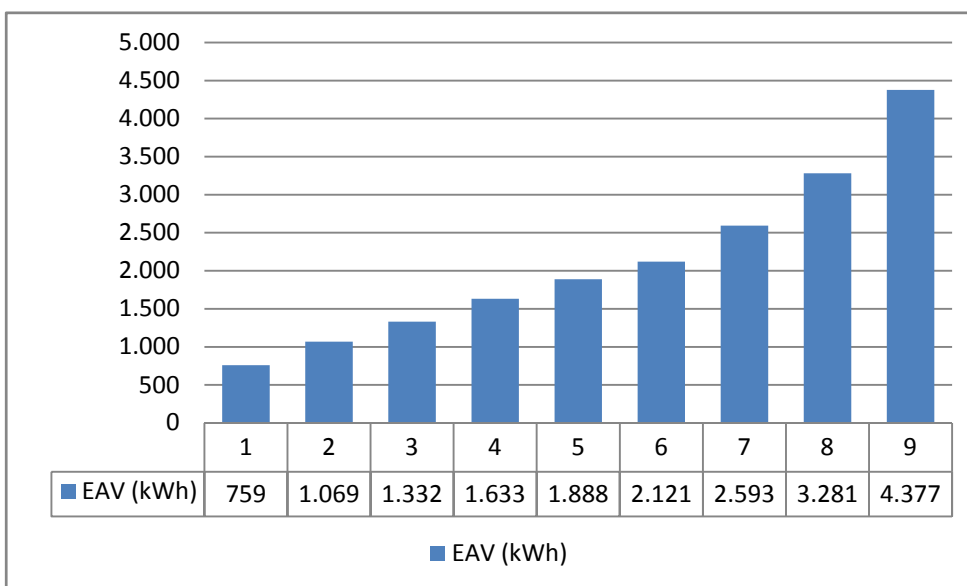
Figuur 18: Aandeel van de energiefactuur van de woning per gezin naargelang van het beschikbare inkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (index: gemiddelde factuur = 100)
Bron ADSEI - Huishoudbudgetonderzoek 2002

De verbruiksdicielen tonen aan dat de verbruiksmediaan relatief laag is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vergeleken met de twee andere gewesten van het land.

De vergelijking tussen de decielen van het elektriciteitsverbruik voor de huishoudelijke afnemers en de huishoudelijke afnemers die het specifiek sociaal tarief (SST) genieten, toont aan dat, in het algemeen, de afnemers van elektriciteit met het SST een lager verbruik hebben dan de huishoudelijke afnemers zonder SST. Alleen het eerste deciel verbruikt iets minder, terwijl het verbruik van de decielen 7 tot 10 aanzienlijk lager is voor de gezinnen die het SST genieten dan voor de gezinnen zonder SST.

Figuur 19: Decielen van het huishoudelijk elektriciteitsverbruik in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA (EAV = Estimated Annual Volume⁶)

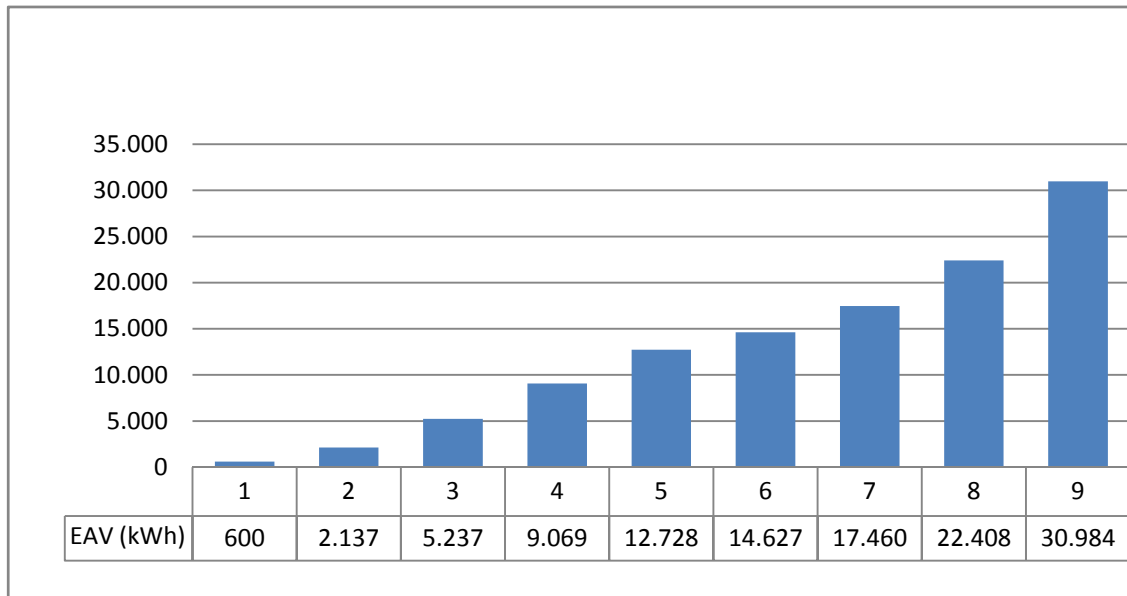
Figuur 20 Decielen van het huishoudelijk elektriciteitsverbruik van de afnemers die genieten van het specifiek sociaal tarief in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA (EAV = Estimated Annual Volume)

De vergelijking tussen de decielen van het gasverbruik voor de huishoudelijke afnemers en de huishoudelijke afnemers die het specifiek sociaal tarief (SST) genieten, toont aan dat, in het algemeen, de afnemers van gas met het SST, net als voor elektriciteit, een lager verbruik hebben dan de huishoudelijke afnemers zonder SST. Het verschil tussen de verbruiken van de

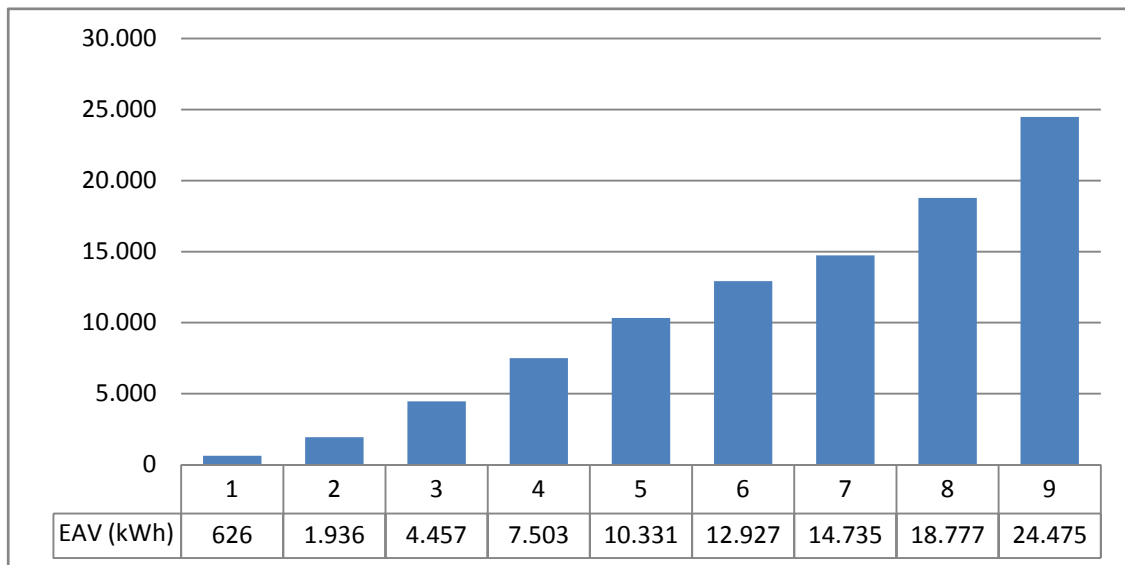
⁶ EAV: Estimated Annual Volume. Dit is het toekomstige verbruik van een afnamepunt op basis van het gestandaardiseerd verbruiksprofiel en de vroegere verbruiken.

eerste decielen is nog kleiner dan voor gas (een verschil van slechts 26 kWh), terwijl het verbruik veel lager ligt voor alle andere decielen van het verbruik.

De gegevens betreffende de verbruiksdecielen voor de begunstigden van het SST voor gas steunen nog op de oude berekeningswijze van het SST. Volgens deze berekeningswijze hadden de begunstigden recht op een gratis verbruik van 556 kWh.

Figuur 21: Decielen van het huishoudelijk gasverbruik in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA

Figuur 22: Decielen van het huishoudelijk gasverbruik van de afnemers die het specifiek sociaal tarief genieten in het Brussels Gewest - 2006, bron SIBELGA

De analyse van de vergelijkingen tussen de verschillende decielen van het huishoudelijk verbruik toont aan dat het toekennen van het SST de gezinnen niet aanzet tot een hoger energieverbruik.

Voor informatie over de evolutie van de prijzen van de brandstoffen (huisbrandolie, aardgas, steenkool) verwijzen we naar de energiebalans van het Gewest (versie 2006, pagina's 32 en volgende).

2 Werking en evolutie van de gas- en elektriciteitsmarkt

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd de vrijmaking van de gas- en elektriciteitsmarkt in verschillende stappen georganiseerd. De vrijmaking werd vervolledigd met de vrijmaking van de markt voor de huishoudelijke afnemers op 1 januari 2007.

2.1 De netbeheerders

2.1.1 Sibelga

De vennootschap SIBELGA, die is ontstaan door de samenvoeging van de activiteiten van Interelec, Interga en Sibelgaz tot één entiteit, werd aangesteld als distributienetbeheerder voor het Brussels Gewest. De activiteiten die worden uitgevoerd in de gemeenten die gelegen zijn in het Vlaams Gewest werden tegelijkertijd overgenomen door de vennootschap SIBELGAS.

Het feit dat er één distributienetbeheerder is voor gas en elektriciteit, zoals voorzien door de ordonnantie, vormt een fundamenteel kenmerk van de Brusselse markt. In haar hoedanigheid van distributienetbeheerder beheert, bouwt en onderhoudt SIBELGA deze distributienetten. SIBELGA grijpt ook in bij defecten of gasreuk, opent en sluit meters, is de gesprekspartner voor aansluitingen en neemt de meterstanden op via haar dochteronderneming METRIX. De ordonnantie van 2006 stelde SIBELGA ook aan als noodleverancier.

Sibelga heeft haar activiteiten geleidelijk gereorganiseerd om onafhankelijker te worden van de historische leverancier. Het kapitaal van Sibelga is op dit moment in handen van de gemeenten (voor 70%) en van Electrabel (voor 30%). Op 31 december 2012 zal dit kapitaal volledig in handen komen van de Brusselse gemeenten. Ten gevolge van deze reorganisatie werd Sibelga op 1 september 2006 georganiseerd in een structuur die bestaat uit 3 entiteiten: Sibelga, BNO en Metrix. Sibelga is de moederonderneming met eigen personeel (45 personen) die instaat voor de algemene diensten. BNO (Brussels Network Operations) is een 100% dochteronderneming die belast is met de toegang tot de netten, het beheer van de netten, de informatica, personeelsaangelegenheden en de logistiek. Ze heeft ongeveer 770 werknemers in dienst. Metrix is een 75% dochteronderneming (de rest is in handen van watermaatschappij Vivaqua) die de meterstanden opneemt (ongeveer 50 werknemers).

Op 31 december 2007 telde het net van SIBELGA bijna 600 000 actieve leveringspunten voor elektriciteit in laagspanning, waaronder iets meer dan 500 000 huishoudelijke leveringspunten. Voor hoogspanning telde het net van SIBELGA op die datum iets meer dan 3 000 actieve leveringspunten.

Op 31 december 2007 telde het net van SIBELGA iets meer dan 400 000 actieve leveringspunten voor gas, waaronder minder dan 50 000 professionele leveringspunten.

2.1.2 ELIA

De vennootschap Elia, waarvan het aandeelhouderschap verdeeld is over de beurs, Publi-T (gemeenten) en Electrabel, werd aangeduid als gewestelijke transmissienetbeheerder voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze activiteit betreft het spanningsniveau vanaf 36 kV. In haar hoedanigheid van beheerder van het gewestelijke transmissienet beheert, bouwt en onderhoudt Elia dit net.

De afnemers die rechtstreeks zijn aangesloten op het net van Elia maken gebruik van 10 toegangspunten. Deze toegangspunten zijn verantwoordelijk voor 7,8% van het totale elektriciteitsverbruik in 2007 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.2 De leveranciers en hun marktaandeel

2.2.1 Leveranciers die een vergunning bezitten

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bezitten 13 ondernemingen een vergunning voor de levering van elektriciteit en beschikken 7 ondernemingen over een vergunning voor de levering van gas, afgeleverd door de Regering.

Deze commerciële ondernemingen zijn, krachtens artikel 25ter van de ordonnantie van 12 december 2006, verplicht om een redelijke en niet-discriminerende offerte te doen aan elke afnemer die er om vraagt. In de praktijk legt elk van deze leveranciers zich echter toe op één of meer marktsegmenten die hij actief verkent. Onderstaande tabel bevat de lijst van de houders van een leveringsvergunning, het aangeboden type van energie, elektriciteit of gas, en het bespeelde marktsegment.

Houder vergunning(en)	Energie	Huishoudelijk segment	Zelfstandigen en vrije beroepen	Kmo's	Ondernemingen met een hoog energieverbruik
DISTRIGAZ	Gas				•
E.ON BELGIUM	Elektriciteit				•
E.ON SALES & TRADING	Elektriciteit				•
EDF BELGIUM	Elektriciteit			•	•
ELECTRABEL	Elektriciteit				•
ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS	Elektriciteit & Gas	•	•	•	•
ENDESA ENERGIA ⁷	Elektriciteit				
ENECO ENERGIE INTERNATIONAL	Elektriciteit			•	•
ESSENT BELGIUM	Elektriciteit & Gas		•	•	•
GAZ DE FRANCE	Gas				•
LAMPIRIS	Elektriciteit & Gas	•	•	•	
NUON BELGIUM	Elektriciteit & Gas	•	•	•	•
REIBEL	Elektriciteit	•	•	•	
SPE	Elektriciteit & Gas		•	•	•
TRIANEL ENERGIE ⁸	Elektriciteit				

Tabel 3: Lijst van de houders van een leveringsvergunning op 31/12/2007 en van de marktsegmenten die ze bespelen

⁷ Endesa beschikt over een leveringsvergunning sinds 22 maart 2007, maar heeft tot vandaag geen energie geleverd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

⁸ Trianel beschikt over een leveringsvergunning sinds 3 maart 2005, maar heeft tot vandaag geen energie geleverd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

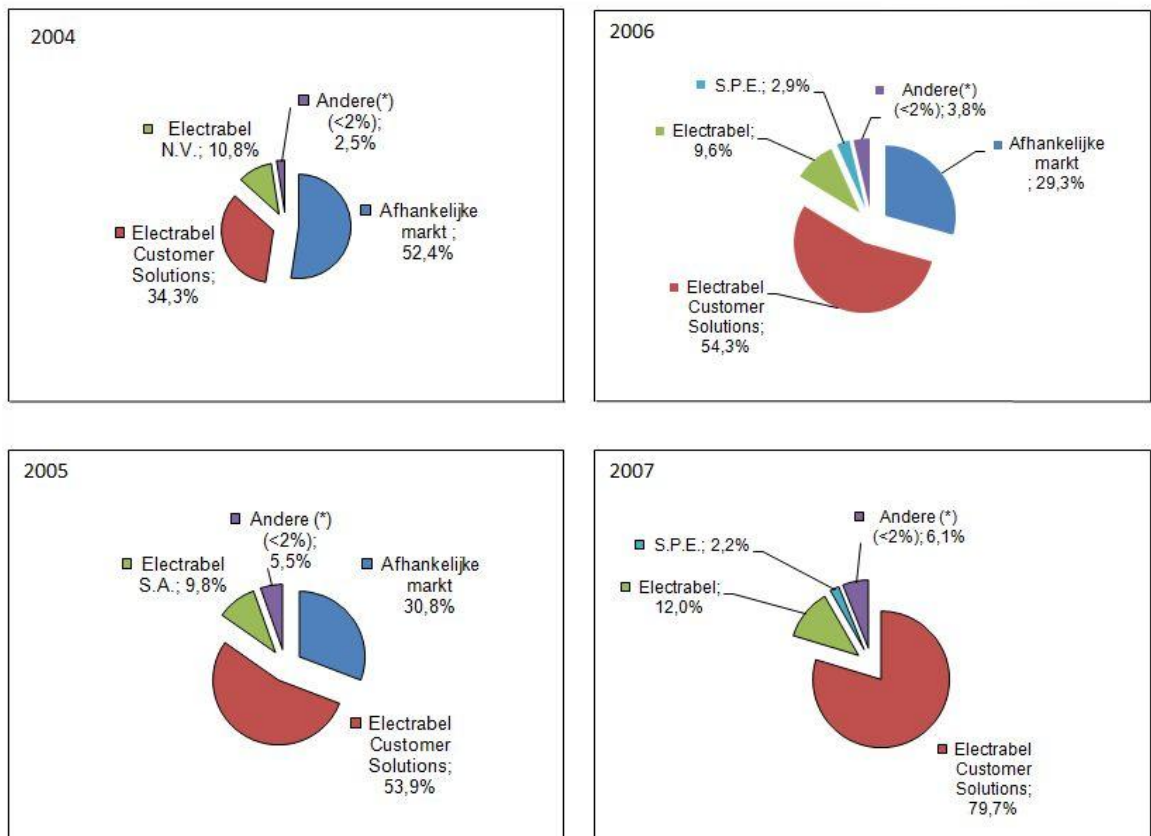
Uit deze tabel blijkt dat de meeste leveranciers zich richten tot de professionele afnemers en vooral de grootverbruikers. Slechts vier elektriciteitsleveranciers en drie gasleveranciers zijn actief op de Brusselse huishoudelijke markt.

2.2.2 Marktaandelen van de leveranciers

De evolutie van de marktaandelen weerspiegelt het verloop in verschillende fasen van de openstelling van de markt. De professionele afnemers, voor wie de markt het eerst werd vrijgemaakt, konden in juli 2004 hun elektriciteits- en gasleverancier kiezen. Op die datum zijn de professionele afnemers die hun keuzerecht niet wensten uit te oefenen klant geworden van Electrabel Customer Solutions, de standaardleverancier die werd aangeduid door de regering. In de loop van de daaropvolgende jaren konden de alternatieve leveranciers op de markt geleidelijk marktaandeel winnen. Zo was in 2006 29,3% van het geleverde elektriciteitsvolume bestemd voor de gebonden (huishoudelijke) afnemers, terwijl 63,9% van het volume werd geleverd aan de professionele afnemers door de historische leverancier of door een onderneming van dezelfde groep. Het saldo van 6,7% werd geleverd aan de professionele afnemers door één van de alternatieve leveranciers⁹. Voor de gasmarkt was 64,8% van het in 2006 geleverde volume bestemd voor de gebonden markt terwijl 30,8% werd geleverd aan professionele afnemers door Electrabel Customer Solutions. Slechts 4,4% werd geleverd aan professionele afnemers door één van de alternatieve leveranciers.

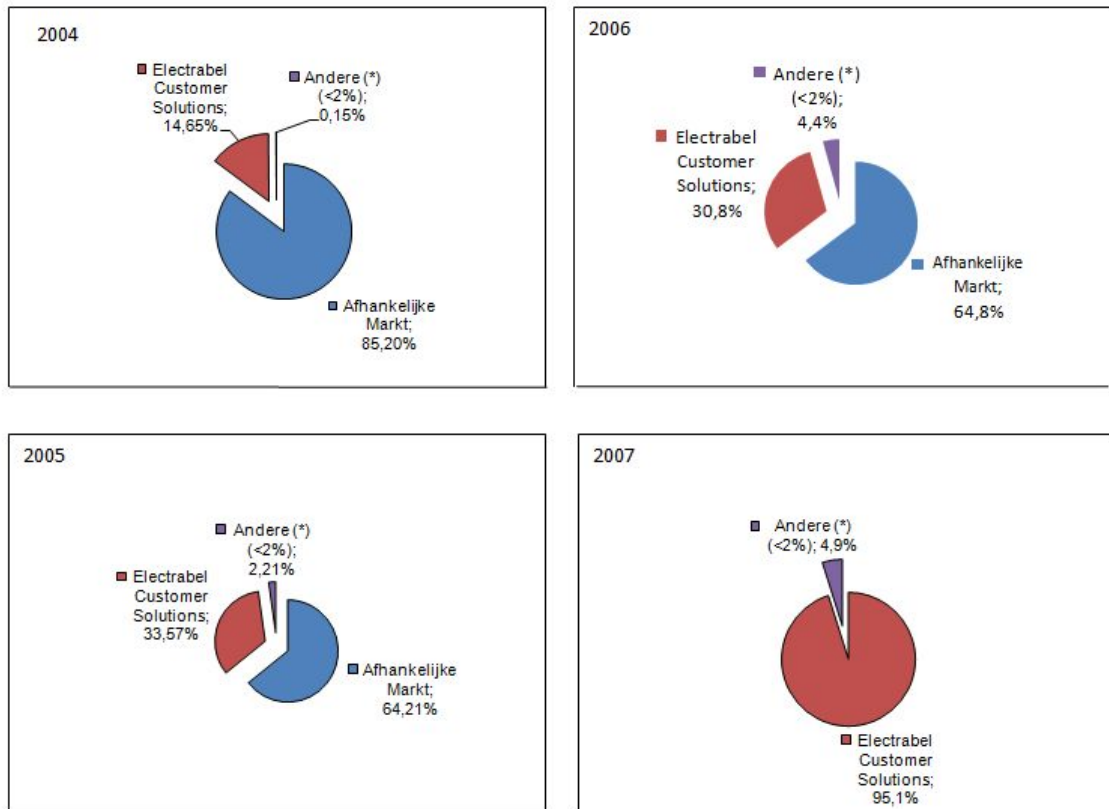
Figuur 13 beschrijft de evolutie van het marktaandeel van de verschillende elektriciteitsleveranciers in termen van elektriciteitsvolume geleverd op de Brusselse markt van 2004 tot 2007.

⁹ Zie figuur 13

Figuur 23: Marktaandeel (in leveringsvolume) van de elektriciteitsleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van 2004 tot 2007.

Wat het geleverde volume op de gasmarkt betreft, hebben de marktaandeelen een evolutie gekend zoals aangeduid in de grafieken van figuur 14.

Figuur 24: Aandeel (in leveringsvolume) van de gasleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2004 tot 2007

Sinds 2005 is de evolutie van de marktaandeelen in de 3 gewesten het voorwerp van een gezamenlijk jaarverslag van de 3 gewestelijke regulatoren (CWaPE, VREG en BRUGEL) en de CREG¹⁰.

2.2.2.1 Niet-huishoudelijke afnemers

Op 31 december 2007 had ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS een marktaandeel van iets meer dan 95% op de niet-huishoudelijke markt, in termen van leveringspunten voor elektriciteit. Het grootste deel van de resterende 5% van de Brusselse elektriciteitsmarkt was op die datum verdeeld over NUON BELGIUM, SPE, LAMPIRIS, ESSENT BELGIUM en EDF. De vennootschap TRIANEL bezit een leveringsvergunning voor het Brussels Gewest, maar heeft tot nog toe geen elektriciteit geleverd aan afnemers in Brussel.

¹⁰ Het jaarverslag 2007, dat werd gepubliceerd op 22 mei 2008, kan worden gedownload op de website van BRUGEL: www.brugel.be/Files/media/imports/MSE-080515-publication_FR_v5.pdf?siteID=

Op 31 december 2007 had ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS een marktaandeel van iets meer dan 95% op de niet-huishoudelijke markt, in termen van leveringspunten voor gas. Het grootste deel van de resterende 5% van de Brusselse gasmarkt was op die datum verdeeld over NUON BELGIUM, LAMPIRIS, SPE en ESSENT BELGIUM. De vennootschap GDF bezit een leveringsvergunning voor het Brussels Gewest, maar heeft tot nog toe geen gas geleverd aan afnemers in Brussel.

Wat het leveringsvolume betreft, voor de niet-huishoudelijke markt, heeft ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS een marktaandeel voor elektriciteit van iets meer dan 82% en een marktaandeel voor gas van meer dan 91%.

2.2.2.2 Huishoudelijke afnemers

Wat het Brusselse huishoudelijke marktsegment betreft, zijn vier ondernemingen actief op de markt van de levering van elektriciteit: ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS, LAMPIRIS, NUON BELGIUM en REIBEL. Voor de levering van gas zijn alleen ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS, LAMPIRIS en NUON BELGIUM actief op de huishoudelijke markt.

Op 31 december 2007 had ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS een marktaandeel van bijna 98% op de huishoudelijke markt, in termen van leveringspunten voor elektriciteit. Op die datum waren de leveringspunten voor elektriciteit, die niet werden bevoorrad door ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS, grotendeels bevoorrad door LAMPIRIS. NUON BELGIUM bevoorradde enkele honderden leveringspunten en REIBEL (BELPOWER) slechts enkele.

Op 31 december 2007 bezat ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS een marktaandeel van meer dan 97% op de huishoudelijke markt, in termen van leveringspunten voor gas. Op diezelfde datum werden de meeste huishoudelijke leveringspunten voor gas, die niet werden bevoorrad door ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS, bevoorrad door LAMPIRIS. NUON BELGIUM bevoorradde enkele honderden leveringspunten.

Op 31 december 2007 bevoorradde SIBELGA, in haar hoedanigheid van noodleverancier voor de huishoudelijke afnemers, een kleine vijfhonderd beschermde afnemers.

In termen van leveringsvolume, in de huishoudelijke sector, bezit ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS meer dan 98% marktaandeel, zowel voor elektriciteit als voor gas.

2.2.3 De bewegingen tussen leveranciers

De vrijmaking van de markt stelt de afnemers per definitie in staat hun leverancier te kiezen en vrij te veranderen. Een database, het toegangsregister, dat wordt bijgehouden door SIBELGA, vermeldt de afnemer en de leverancier die staan aangegeven voor een bepaald leveringspunt.

Met het oog op de geldigheid van de informatie opgenomen in het toegangsregister, moet alle informatie over de toestand van een leveringspunt worden meegedeeld aan SIBELGA: opening en afsluiting van de meter, verandering van afnemer, verandering van leverancier, enz.

Onderstaande tabel beschrijft de klassieke scenario's die leiden tot een aanpassing van het toegangsregister door SIBELGA:

Naam van het scenario	Beschrijving
"Move In"	Scenario dat bij SIBELGA wordt ingevoerd wanneer een klant de opening van een meter vraagt (betrekken van een woning, nieuwe installatie, enz.).
"Supplier Switch"	Scenario dat bij SIBELGA wordt ingevoerd wanneer een afnemer verandert van leverancier.
"Customer Switch"	Scenario dat bij SIBELGA wordt ingevoerd wanneer een klant zijn intrek neemt op een leveringspunt en dezelfde leverancier kiest als zijn voorganger, zonder dat de meter in de tussentijd wordt afgesloten.
"Combined Switch"	Scenario dat wordt ingediend bij SIBELGA wanneer een klant zijn intrek neemt op een leveringspunt en een andere leverancier kiest dan degene die aanvankelijk actief was op het leveringspunt, zonder dat de meter in de tussentijd wordt afgesloten.

Tabel 4: beschrijving van de klassieke scenario's die een aanpassing van het toegangsregister meebrengen

Al deze scenario's zijn in zekere mate representatief voor een activiteit op de markt. De gevallen van "Move In" en "Customer Switch" zijn vrij moeilijk te beoordelen, aangezien ze kunnen voortvloeien uit zeer uiteenlopende gedragingen van de consument op de markt.

Zo kan een "Move In" zowel betrekking hebben op een klant die actief een leverancier kiest wanneer hij een nieuwe woning betreft of een nieuwe installatie in gebruik neemt, als op een afnemer die zich helemaal niet bezighoudt met de concurrentie op de markt en noodgedwongen om het even welke leverancier kiest, of op een afnemer die gebruik maakt van de overdraagbaarheid van zijn contract zoals voorzien in de ordonnantie. Ook voor de "Customer Switch" is het moeilijk te beoordelen om welke reden de nieuwe bewoner dezelfde leverancier kiest als zijn voorganger. Het kan zowel om een actieve en vrijwillige leverancierskeuze gaan als om een gemakkeuze.

De gevallen van "Supplier Switch" en "Combined Switch" zijn dan weer gemakkelijk te interpreteren. In beide gevallen zet de afnemer uitdrukkelijk de bevoorradings door een eerste leverancier stop in het voordeel van een andere leverancier.

Daarnaast zijn er overigens nog andere scenario's, die hier niet zijn opgenomen omwille van het technisch karakter ervan en het feit dat ze zich weinig voordoen, die de interpretatie van de "switch"-gegevens kunnen bemoeilijken. Specifieke gebeurtenissen zorgen voor extra complexiteit. Immers, in bepaalde omstandigheden kan een bij de DNB ingediend scenario geannuleerd worden, om technische of commerciële redenen, of om een fout te herstellen, en eventueel opnieuw worden ingevoerd.

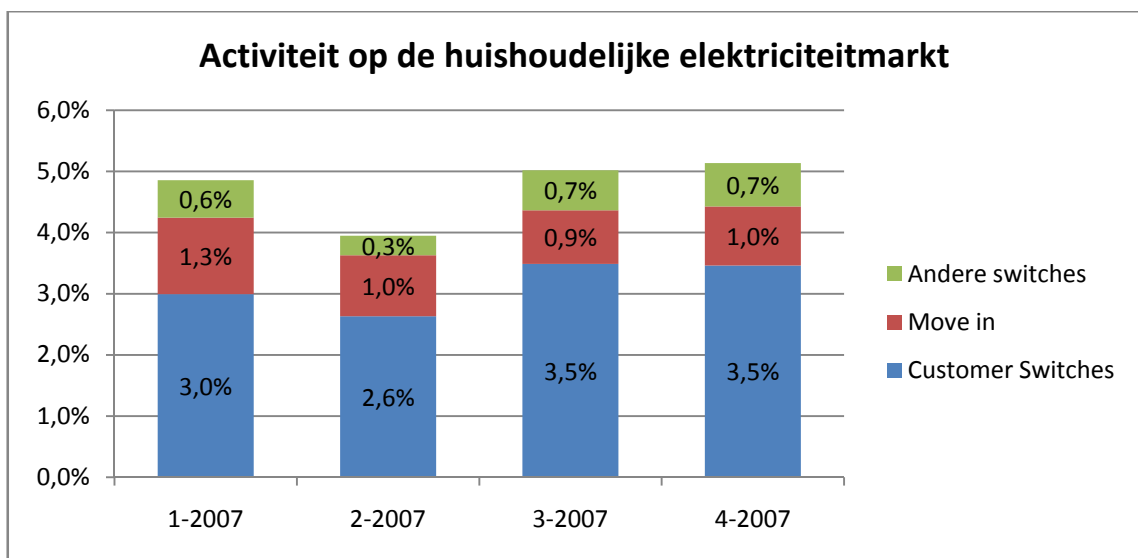
Tot slot wensen we te benadrukken dat er helemaal geen informatie wordt overgemaakt aan SIBELGA, wanneer een afnemer een contract ondertekent met Electrabel Customer Solutions, indien deze afnemer voorheen door dezelfde leverancier werd bevoorrad, maar dan in de hoedanigheid van standaardleverancier. De afnemer blijft in dit geval bij dezelfde leverancier, waardoor het toegangsregister niet moet worden gewijzigd door SIBELGA. Vandaag wordt bijvoorbeeld 30 tot 40% van de huishoudelijke afnemers van Electrabel

Customer Solutions bevoorraad met elektriciteit of gas volgens de modaliteiten van een contract dat werd ondertekend met deze leverancier, terwijl de andere afnemers bevoorraad worden in het kader van een contract voor standaardlevering.

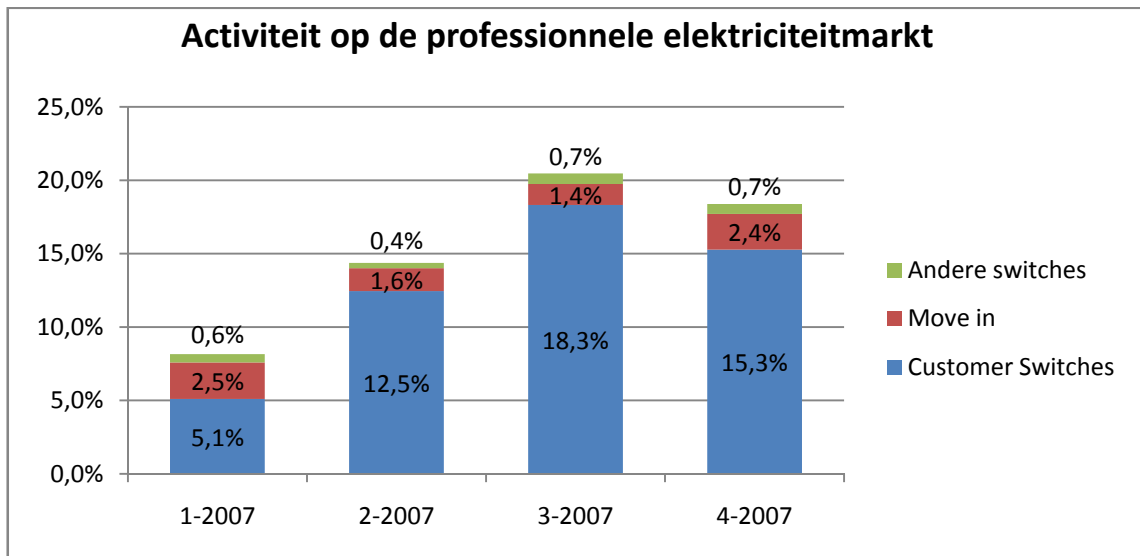
Om een idee te geven van de activiteit op de Brusselse markt, kijkt BRUGEL naar de 3 volgende “Switch”-categorieën die op het einde van het kwartaal werden gerapporteerd op tal van actieve leveringspunten voor de in beschouwing genomen categorie van afnemers:

1. De “Customer switches”,
2. De “Move in”, en
3. Een categorie die de andere types van “switch” omvat, hoofdzakelijk de “Supplier switches” en de “Combined switches”.

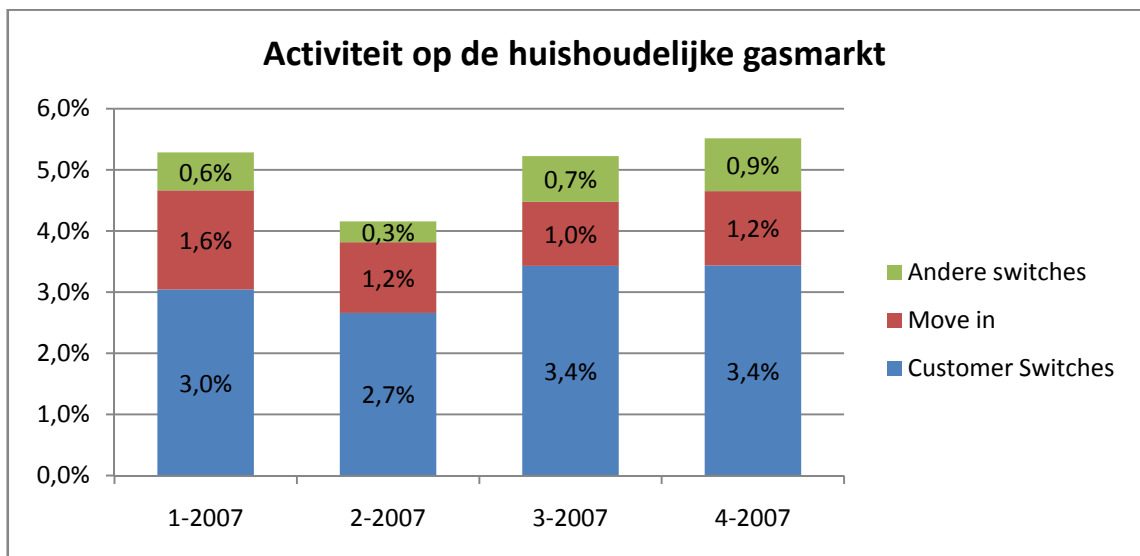
De resultaten voor elk kwartaal van 2007 zijn opgenomen in de onderstaande figuren:

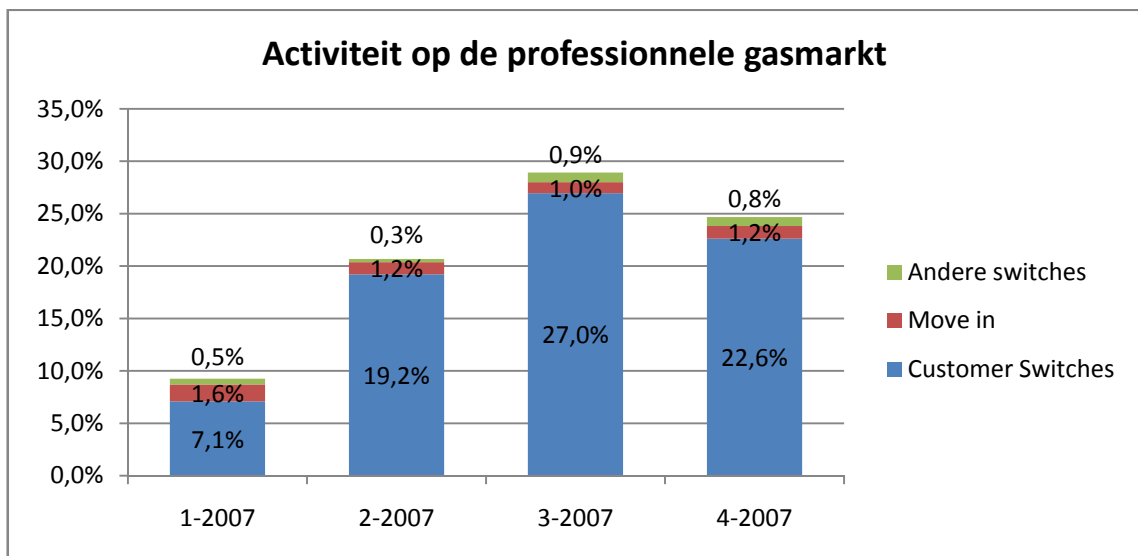
Figuur 25 : Activiteit op de huishoudelijke elektriciteitsmarkt

Figuur 26 : Activiteit op de professionele elektriciteitsmarkt

Figuur 27 : Activiteit op de huishoudelijke gasmarkt

Figuur 28 : Activiteit op de professionele gasmarkt

Uit deze grafieken blijkt duidelijk dat de “Customer switches” doorwegen op de markt. Het grote aantal “Customer switches” vloeit waarschijnlijk voort uit het grote aantal verhuizingen in het Brussels Gewest. Een logisch gevolg is dat de meeste van deze verhuizingen geen aanleiding geven tot een verandering van leverancier. Zowel de huishoudelijke als de professionele afnemer verhuist naar zijn nieuw leveringspunt en behoudt de leverancier die aanvankelijk actief was op dit punt. Meestal is dit de historische leverancier. Ongeacht de markt en het marktsegment die worden beschouwd, heeft 99% van de gevallen van “Customer switches” immers betrekking op Electrabel Customer Solutions.

Het aantal “move in”-gevallen is relatief constant over de verschillende kwartalen, wat betekent dat een verhoudingsgewijs constant aantal meteropeningen wordt gevraagd aan de netbeheerder. Dit lijkt erop te wijzen dat de markt de procedure die verbonden is aan de verhuizingen zonder meteropeningen/afsluitingen goed heeft geïntegreerd en dat het aantal aanvragen van meterheropeningen dus beperkt blijft. We benadrukken op dit vlak ook dat het in dergelijke situaties belangrijk is de “MOZA”-procedure te gebruiken die erop gericht is een meterafsluiting, die in de meeste gevallen leidt tot een latere heropening, te vermijden.

Hieruit kunnen we besluiten dat het gebruik van de “MOZA”-procedure zorgt voor een zekere inertie op de markt, hoewel ze het ook mogelijk maakt onnodige afsluitingen te vermijden. Een leverancier die de “MOZA”-procedure gebruikt, verlengt immers zijn aanwezigheid op het leveringspunt in afwachting van een nieuwe potentiële afnemer. Samen met het grote marktaandeel van de historische leverancier, biedt deze procedure waarschijnlijk een verklaring voor het grote aantal “Customer switches” dat wordt ingediend door Electrabel Customer Solutions.

Tot slot bevestigt het lage aantal andere “switches” op zowel de gas- als de elektriciteitsmarkt, zowel voor professionele als voor huishoudelijke afnemers, de inertie en de passiviteit op de markt. We kunnen veronderstellen dat de afnemer onvoldoende op de hoogte is van zijn keuzerecht of niet overtuigd is van het nut ervan.

2.3 Impact op de huishoudelijke afnemers

2.3.1 Analyse van de tarieven

Wat de huishoudelijke afnemers betreft, heeft de Dienst Regulering, wiens taken vandaag worden opgenomen door de opdrachthouders van BRUGEL, vanaf oktober 2006 een tool voor tariefvergelijking ingevoerd die bestemd is voor de Brusselse huishoudelijke afnemers. Daar deze tool steunt op de vrijwillige medewerking van de leveranciers, werden alleen de tarieven die werden gehanteerd door ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS, LAMPIRIS en later, voor elektriciteit, door REIBEL, in deze vergelijking in aanmerking genomen.

Naast zijn aanbod als standaardleverancier, biedt ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS 3 formules aan voor elektriciteit (Electrabel Energy Plus, Electrabel Groen en Electrabel OptiBudget), die verbonden zijn met de indexen Nc en Ne. Voor gas biedt ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS twee alternatieven aan op het standaardaanbod (Electrabel Energy Plus en Electrabel Optibudget), die beide verbonden zijn met de parameters Gpi en Igd.

LAMPIRIS heeft 2 aanbiedingen voor elektriciteit, waarvan één aanpasbaar en de andere vast voor de duur van het contract, en één aanbod voor gas.

REIBEL, dat sinds oktober 2007 actief is, en alleen op de elektriciteitsmarkt, heeft één enkel aanbod (Belpower) tegen een vaste prijs.

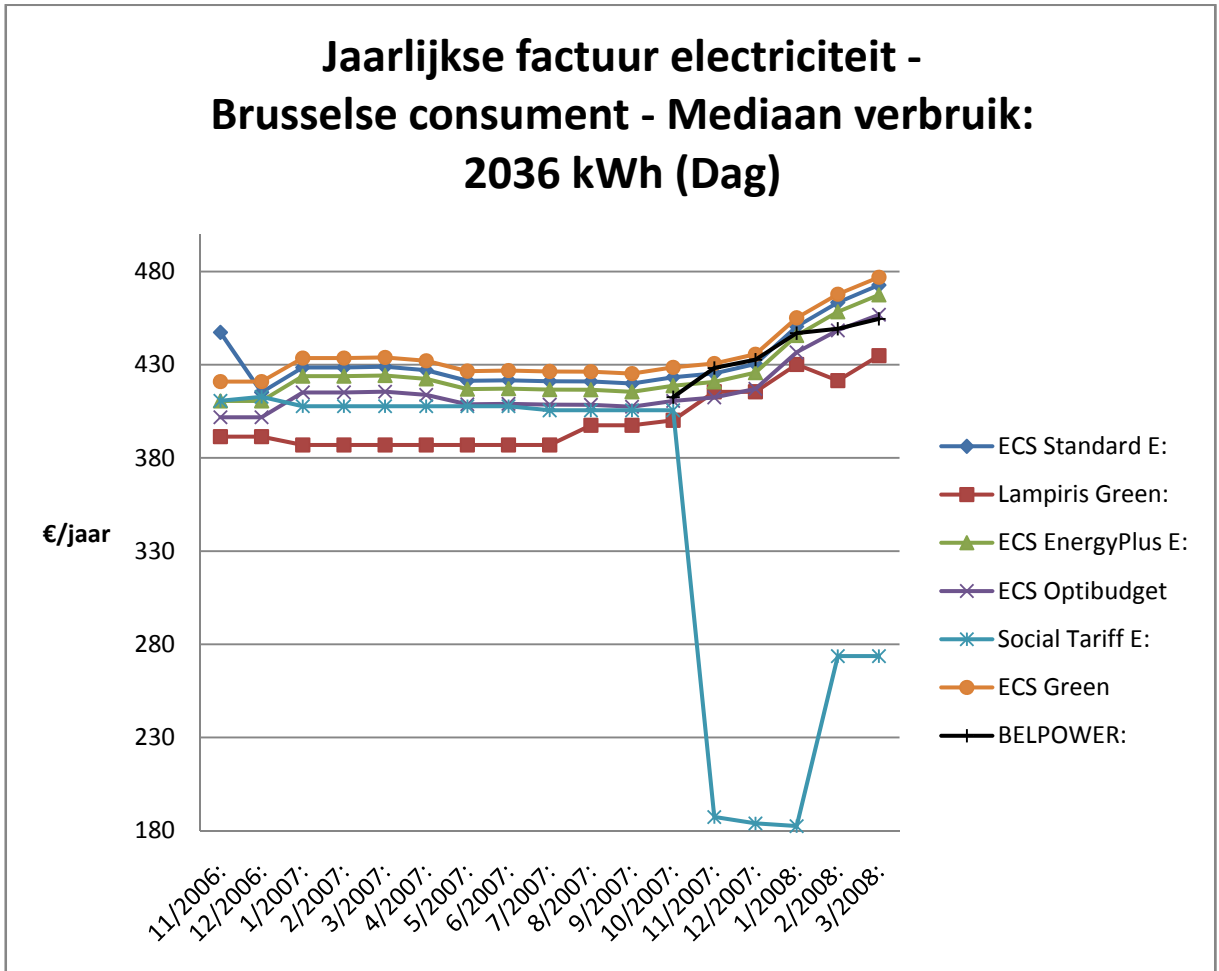
Tot slot omvat de vergelijkingstool, om een volledige vergelijking te kunnen maken, het sociale tarief waarvan bepaalde categorieën van afnemers genieten, namelijk de afnemers die het statuut van beschermde afnemer hebben verworven, zoals voorzien door de ordonnantie. Het principe van de berekening van het sociale tarief werd gewijzigd bij Ministerieel Besluit¹¹ met het doel te garanderen dat dit tarief in de praktijk altijd minder duur zou zijn dan het laagste tarief. Twee andere Ministeriële Besluiten¹², het ene voor elektriciteit en het andere voor gas, hebben in detail de overgangsmodaliteiten bepaald tussen het "oude" en het "nieuwe sociale tarief". Tenslotte bleef het oude sociale tarief van toepassing van augustus tot oktober 2007, in de plaats van het nieuwe sociale tarief. Het nieuwe tarief werd toegepast van november 2007 tot januari 2008, maar dan met een vermindering die erop gericht was de niet-toepassing ervan op de voorbije drie maanden te compenseren. Uiteindelijk werd het nieuwe specifieke sociale tarief geheel en al toegepast van februari 2008 tot juli 2008, op welke datum de bedragen van het specifieke sociale tarief voor de rest van 2008 zullen gepubliceerd worden.

Figuur 29 en Figuur 30 beschrijven, respectievelijk voor elektriciteit en gas, de evolutie van het sociale tarief vergeleken met de commerciële tarieven voor een Brusselse huishoudelijke afnemer wiens verbruik ligt op de mediaan van het verbruik van de Brusselse huishoudelijke

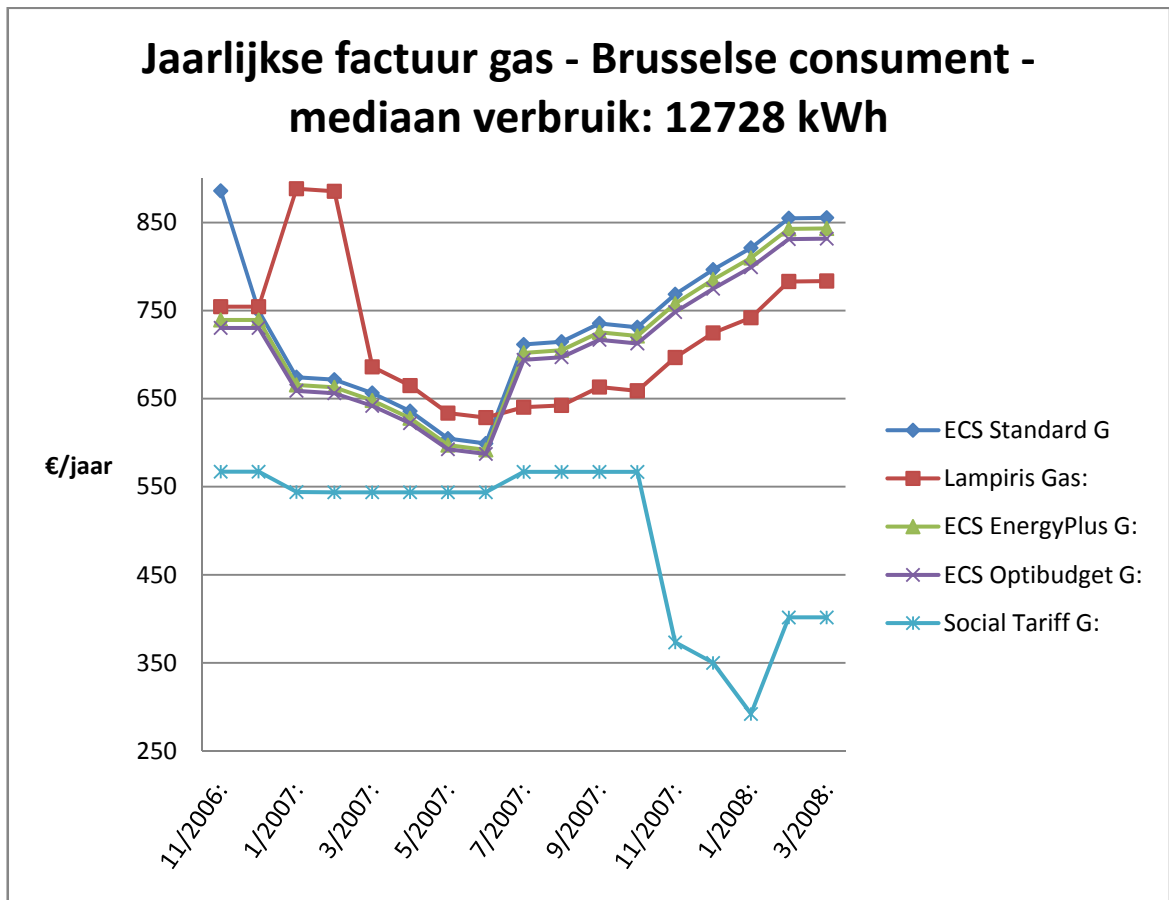
¹¹ Ministerieel Besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit en aardgas aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (Staatsblad van 6 juli 2007).

¹² Ministerieel Besluit van 27 augustus 2007 houdende de bekendmaking van de sociale maximumprijzen van toepassing op de periode vanaf 1 augustus 2007 tot en met 31 januari 2008 voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (Staatsblad van 30 augustus 2007) et Ministerieel Besluit van 27 augustus 2007 houdende de bekendmaking van de sociale maximumprijs van toepassing op de periode vanaf 1 augustus 2007 tot en met 31 januari 2008 voor de levering van aardgas aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (Staatsblad van 30 augustus 2007).

afnemers (2 036 kWh voor elektriciteit en 12 728 kWh voor gas) en waarvoor we uitgaan van een elektriciteitsaansluiting met een vermogen tussen 13 en 18 kVA.

Figuur 29: Jaarlijkse elektriciteitsfactuur – Huishoudelijke afnemer wiens verbruik overeenkomt met de mediaan van het verbruik van de Brusselse huishoudelijke afnemers

Figuur 30: Jaarlijkse gasfactuur – Huishoudelijke afnemer wiens verbruik overeenkomt met de mediaan van het verbruik van de Brusselse huishoudelijke afnemers

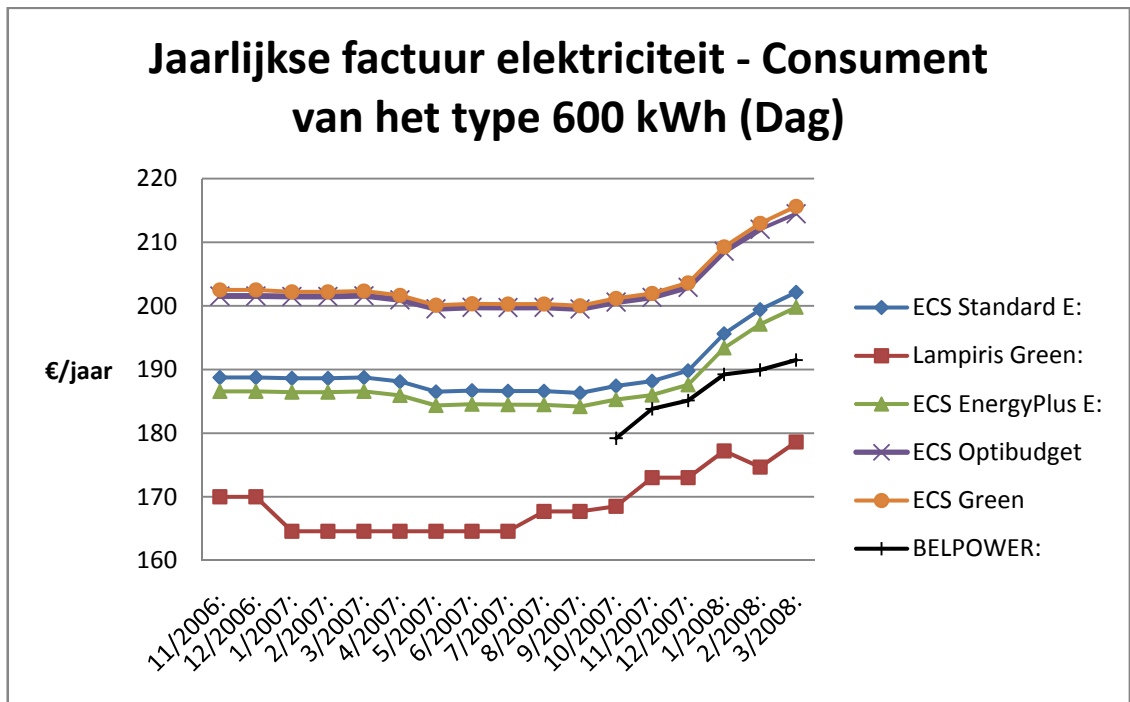
Om de prijsevolutie te kunnen volgen op Europees niveau, heeft EUROSTAT die de dienst is voor statistische informatie van de Europese Unie, typische verbruiksprofielen gedefinieerd:

Type van afnemer	Jaarlijks verbruik (kWh)		Standaardwoning	
Elektriciteit	Totaal	Waarvan 's nachts		
	Da	600	-	50 m ² : 2 kamers + keuken
	Db	1 200	-	70 m ² : 3 kamers + keuken
	Dc	3 500	1 300	90 m ² : 4 kamers + keuken
	Dd	7 500	2 500	100 m ² : 4-5 kamers + keuken

Tabel 5: Typische afnemers "elektriciteit" gedefinieerd door EUROSTAT

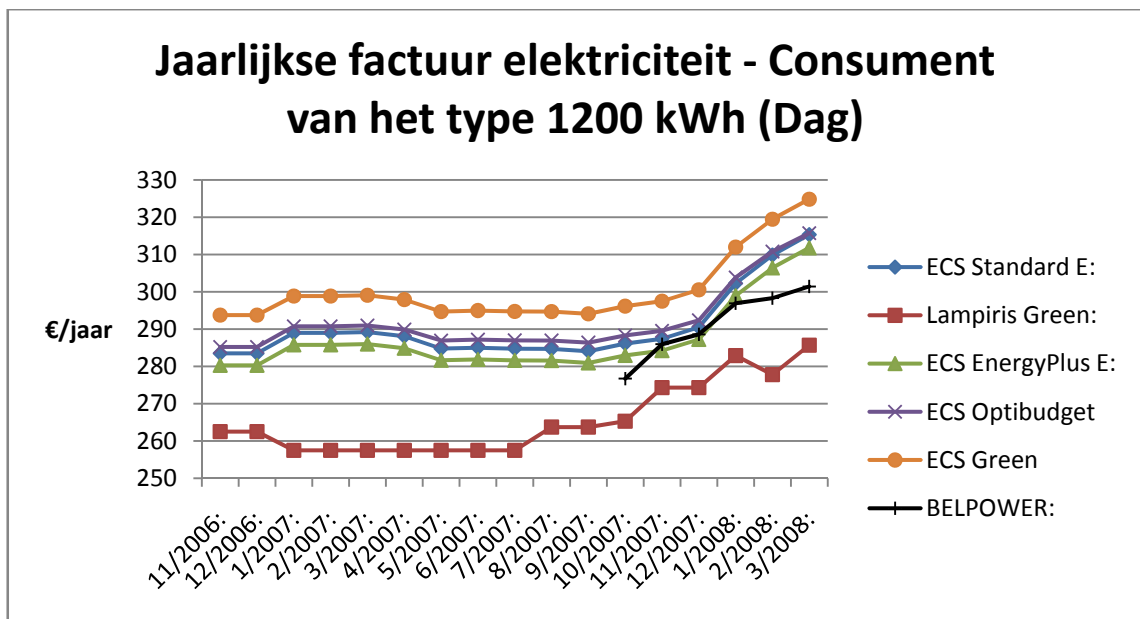
Als we kijken naar de typische verbruiksprofielen, zoals gedefinieerd door EUROSTAT, en uitgaande van de hypothese van een elektriciteitsaansluiting met een vermogen tussen 13 en 18 kVA, komen we tot prijsevoluties zoals geïllustreerd in de onderstaande grafieken.

Voor een huishoudelijke elektriciteitsafnemer van het type Da (600 kWh dag/jaar)

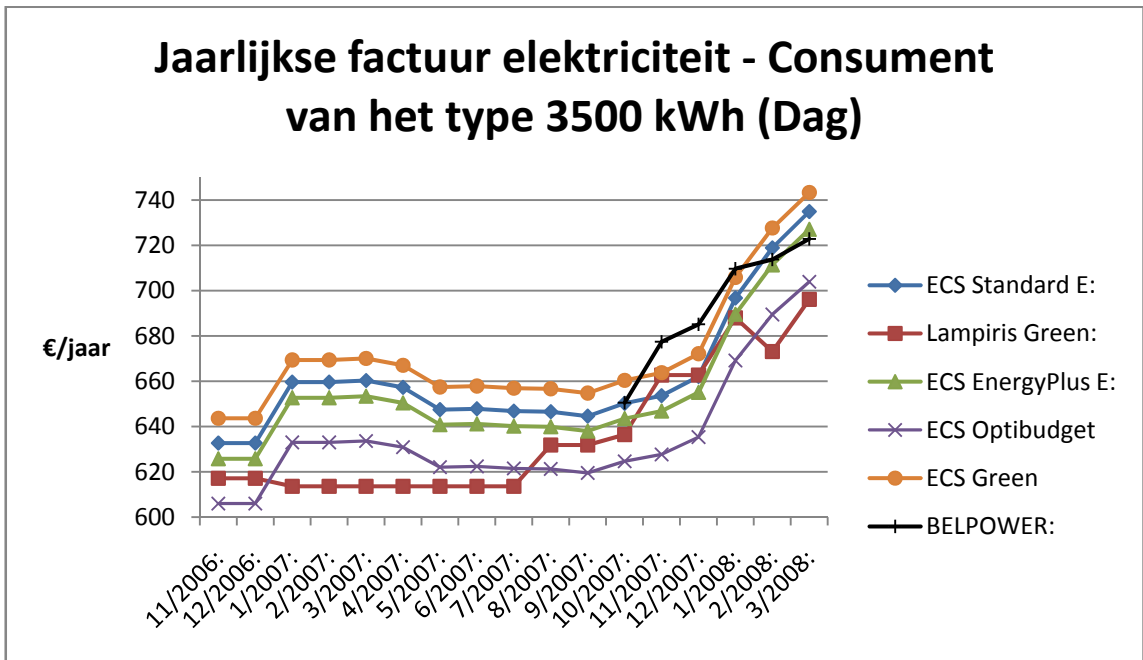
Figuur 31: Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type 600 kWh

Voor een huishoudelijke elektriciteitsafnemer van het type Db (1200 kWh dag/jaar)

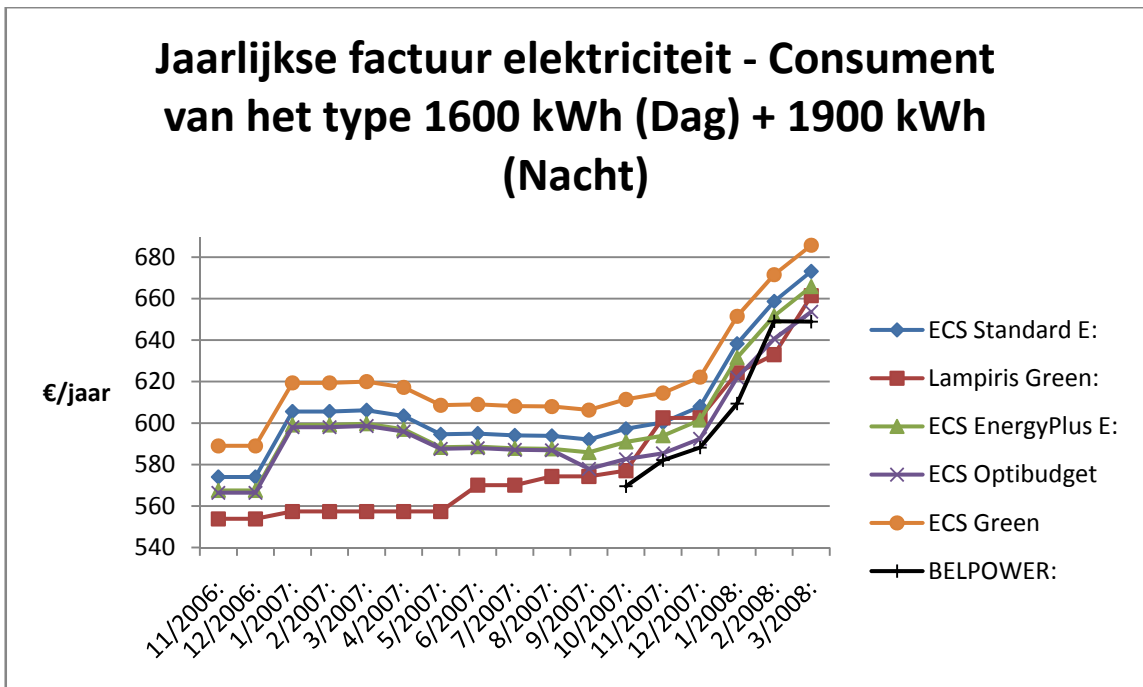
Figuur 32: Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type 1 200 kWh

Voor een huishoudelijke elektriciteitsafnemer van het type Dc I (3 500 kWh dag/jaar):

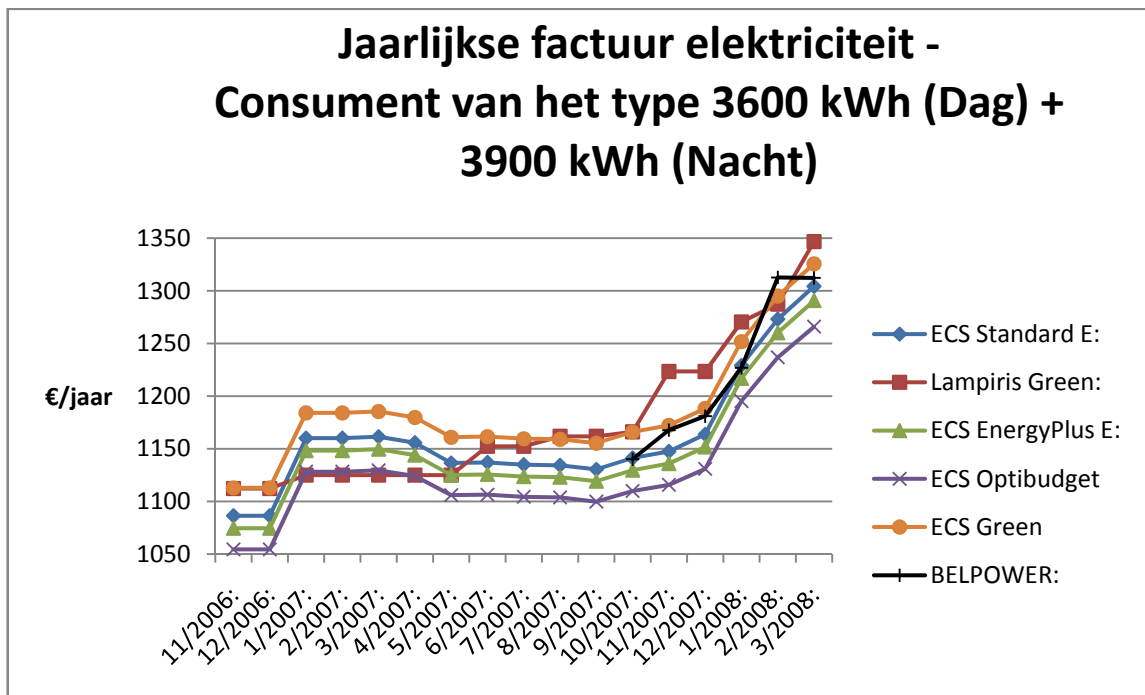
Figuur 33: Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type 3 500 kWh

Voor een huishoudelijke elektriciteitsafnemer van het type Dc (1600 kWh dag/jaar + 1900 kWh nacht/jaar) :

Figuur 34: Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type 1 600 kWh (piekuren) en 1 900 kWh (daluren)

Voor een huishoudelijke elektriciteitsafnemer van het type Dd (3 600 kWh dag/jaar + 3 900 kWh nacht/jaar):

Figuur 35: Jaarlijkse elektriciteitsfactuur voor een consument van het type: 3 600 kWh (piekuren) en 3 900 kWh (daluren)

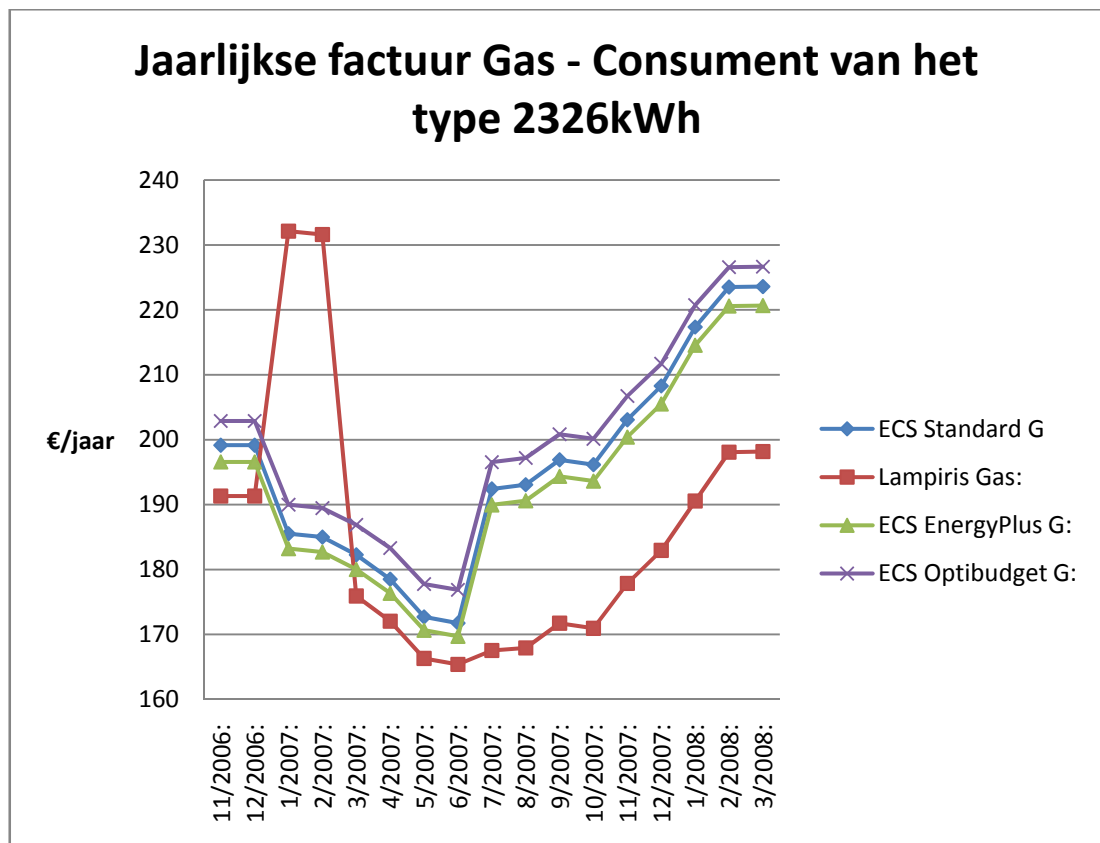
Voor gas heeft EUROSTAT de volgende verbruiksprofielen gedefinieerd:

Type van afnemer	Verbruik (kWh)	Standaarduitrusting
Gas		
D1	2 326	Keuken en warm water
D2	4 652	Keuken en warm water
D3	23 260	Keuken, warm water en centrale verwarming
D3b	34 890	Keuken, warm water en centrale verwarming

Tabel 6: Typische afnemers "gas" gedefinieerd door EUROSTAT

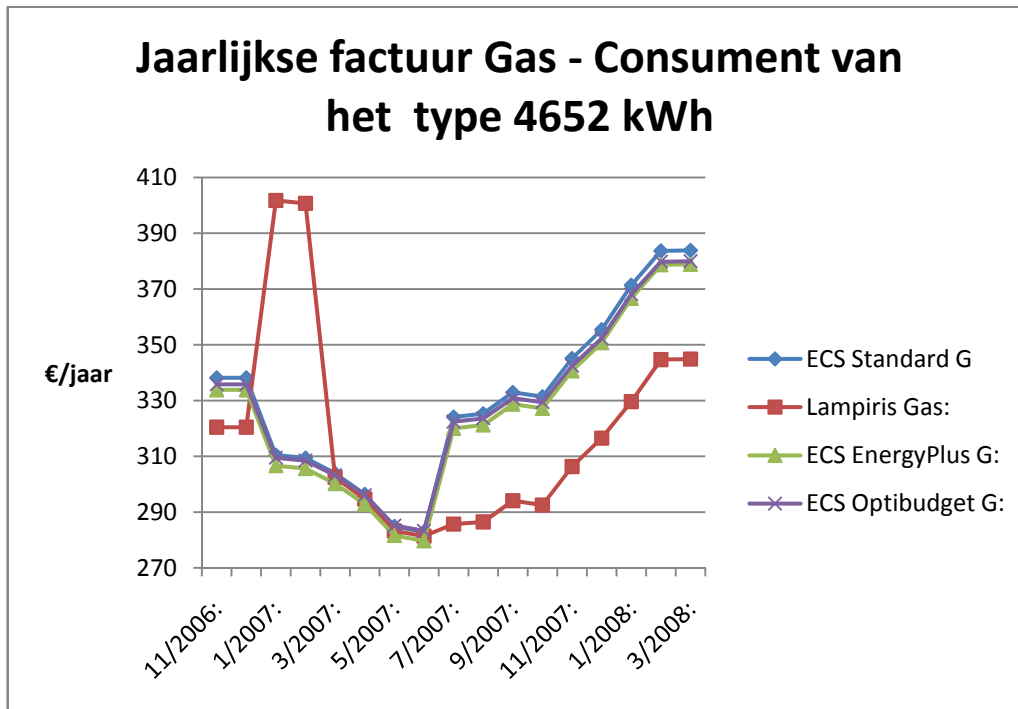
Als we kijken naar de typische verbruiksprofielen zoals gedefinieerd door EUROSTAT, komen we tot de volgende prijsevoluties voor gas:

Voor een huishoudelijke gasafnemer van het type D1 (2326 kWh/jaar):

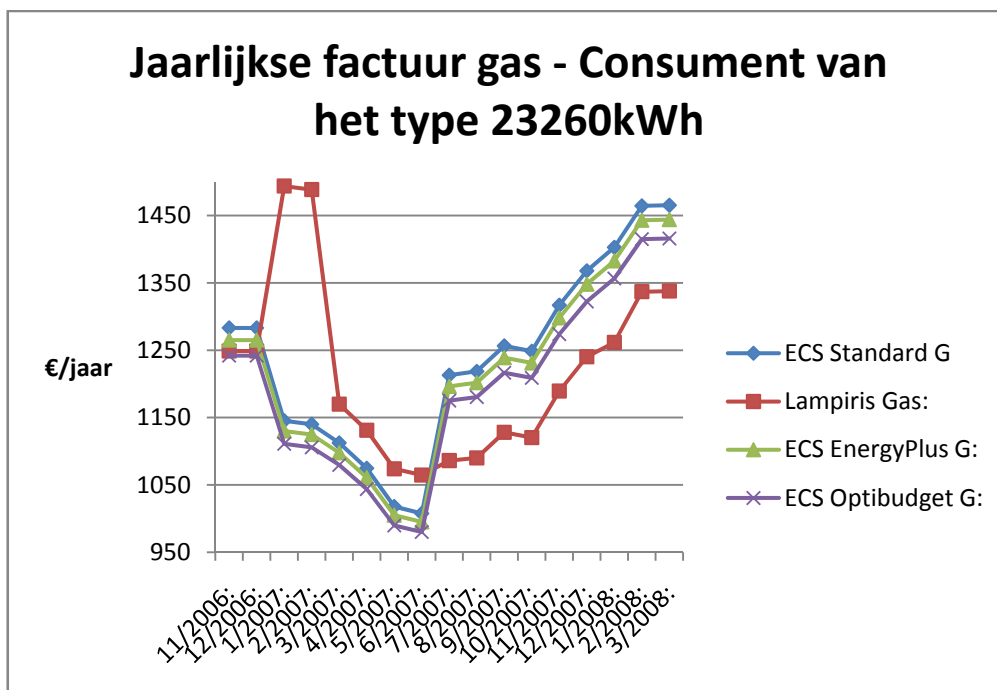
Figuur 36: Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 2 326 kWh

Voor een huishoudelijke gasafnemer van het type D2 (4 652 kWh/jaar):

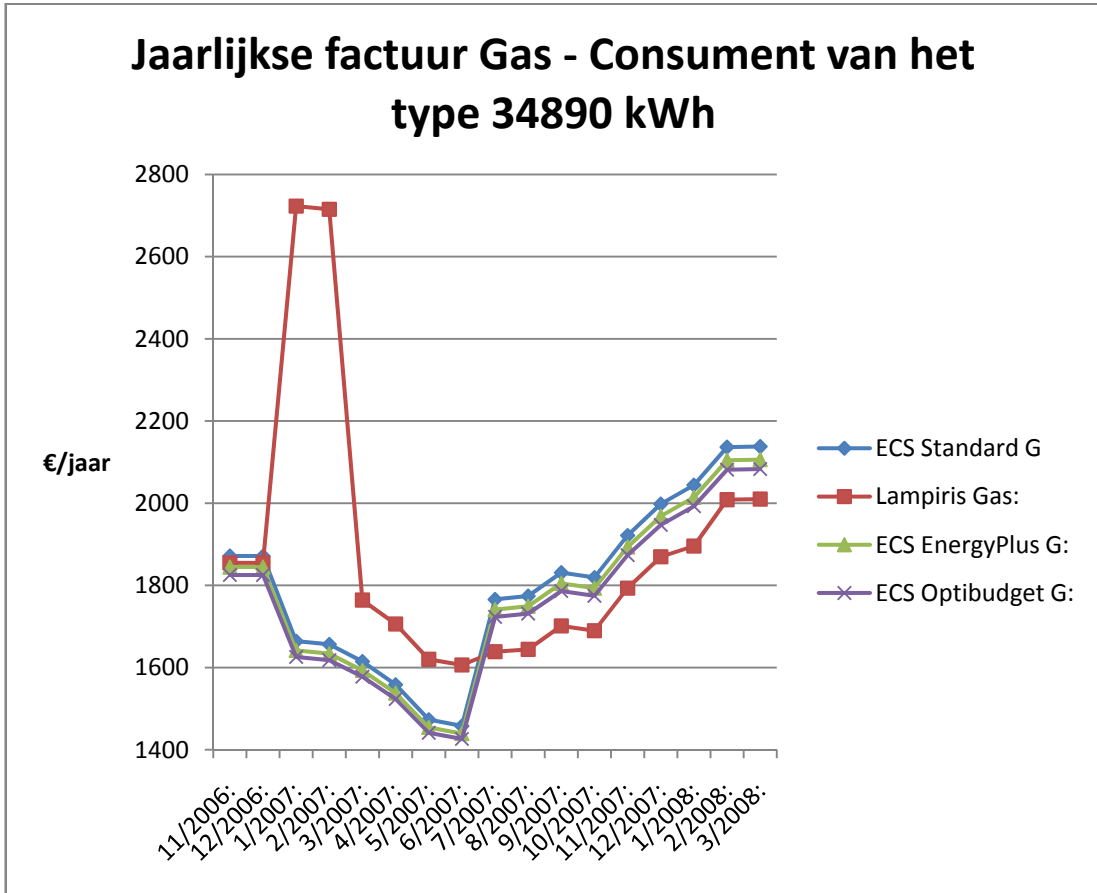
Figuur 37: Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 4 652 kWh

Voor een huishoudelijke gasafnemer van het type D3 (23 260 kWh/jaar):

Figuur 38: Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 23 260 kWh

Voor een huishoudelijke gasafnemer van het type D3b (34890 kWh/jaar):

Figuur 39: Jaarlijkse gasfactuur van een consument van het type: 34 890 kWh

2.3.2 De nieuwe regels bij verhuizingen

De vrijmaking van de markt heeft de structuur van de markt fundamenteel gewijzigd. Vóór de vrijmaking stond een verticaal geïntegreerde en monopolistische onderneming in voor de productie, de transmissie, de distributie en de levering. Door de openstelling van de markt zijn de productie- en leveringsactiviteiten vrijgemaakt, terwijl de transmissie en de distributie gereguleerde activiteiten zijn gebleven. Vanuit het standpunt van de eindafnemer heeft de toename van het aantal marktspelers een aantal handelingen die voorheen pure routine waren, zoals eenvoudige verhuizingen, moeilijker gemaakt. SIBELGA is als netbeheerder verantwoordelijk voor het toegangsregister dat alle informatie bevat over het toegangspunt, de aldaar gevestigde afnemer en de leverancier die actief is op dit toegangspunt. Wijzigingen in het toegangsregister worden uitgewisseld tussen de marktspelers via het UMIG-protocol voor uitwisseling van informatie.

Bij een verhuizing rijzen er verschillende vragen.

De afnemer die zijn woonplaats verlaat, moet ofwel zijn contract “meenemen” naar de woning die hij gaat betrekken¹³, ofwel een nieuw contract sluiten voor de levering op deze plaats. In technische termen gaat het in het UMIG-protocol¹⁴ om een aanvraag tot “move in” met betrekking tot de afnemer, die door de leverancier wordt verstuurd naar de netbeheerder.

Met betrekking tot de woonplaats die hij verlaat, heeft de eindafnemer de keuze: ofwel vraagt hij dat zijn leveringspunt wordt afgesloten (“Move out” volgens het UMIG-protocol), ofwel komt hij met de nieuwe bewoner een overdracht van contract overeen (“Customer Switch”, volgens het UMIG-protocol). In voorkomend geval, wanneer de nieuwe bewoner een andere leverancier kiest dan de leverancier van de afnemer die zijn woonplaats verlaat, meldt de nieuwe leverancier een “Combined Switch” aan de netbeheerder. In dit laatste geval worden zowel de afnemer als de leverancier die actief is op het leveringspunt gewijzigd in het toegangsregister.

In tegenstelling tot wat in de andere Gewesten het geval is, heeft de Brusselse netbeheerder ervoor gekozen de opening van de meter aan te rekenen in de plaats van de afsluiting ervan. Indien zou moeten worden betaald om de meter af te sluiten, zou immers het risico verhogen dat de afnemer zijn woonplaats zou verlaten zonder zijn leverancier hiervan op de hoogte te brengen, om zo de afsluitingskosten te ontlopen. Aangezien de heropening van een meter (“Move In”) die logischerwijs volgt op de afsluiting (“Move Out”) wel moet worden betaald, lijkt het logisch dat voorrang wordt gegeven aan een overdracht van het leveringscontract aan de nieuwe afnemer wanneer deze laatste de woning zonder uitstel kan betrekken. In dit geval sluit de nieuwe bewoner een leveringscontract (of gebruikt hij het leveringscontract waarover hij beschikt voor zijn vorige leveringspunt), om een energiebevoorrading te bekomen op zijn nieuwe verbruiksadres.

Wanneer de afnemer zijn woonplaats verlaat zonder uitdrukkelijke aanvraag tot afsluiting van zijn meter en zijn eventuele opvolger in de woning ongekend is, kan de leverancier op twee manieren te werk gaan:

¹³ Deze overdraagbaarheid van het contract is voorzien in artikel 25 decies van de elektriciteitsordonnantie.

¹⁴ De UMIG is het platform voor de uitwisseling van technische en commerciële informatie tussen de leveranciers en de distributienetbeheerders in het gehele land.

1. ofwel vraagt hij een afsluiting van de meter, wat het nadeel inhoudt dat er een heropening moet komen, waarvoor de nieuwe afnemer moet betalen en waarbij het aantal technische prestaties dat Sibelga moet uitvoeren toeneemt;
2. ofwel meldt hij zich bij het toegangsregister als nieuwe afnemer op dit leveringspunt (in technische termen: hij verstuurt een “Leaving Customer Switch” aan Sibelga). In dit geval blijft het leveringspunt open en tracht de leverancier op alle manieren in contact te treden met de nieuwe – huidige of toekomstige – bewoner. Na een door de leverancier zelf vastgestelde periode (vb. 60 dagen) kan deze laatste vaststellen dat geen enkele afnemer het adres bewoont, en kan hij een tussenkomst van Sibelga vragen middels verzending van een UMIG-bericht (MOZA, “Move Out Zonder Afspraak”). Binnen de 5 dagen na de indiening van de “MOZA”-aanvraag door de leverancier gaat Sibelga ter plaatse om, in afwezigheid van de uiteindelijke afnemer die de woning zal betrekken, het leveringspunt af te sluiten. In het geval Sibelga de aanwezigheid van een afnemer, die verbruikt zonder een leveringscontract te hebben gesloten met een leverancier, vaststelt, kent Sibelga de afnemer een termijn toe om deze toestand te regulariseren. Indien de toestand niet wordt geregulariseerd binnen de 40 dagen na het eerste bezoek, brengt Sibelga een tweede bezoek om het leveringspunt af te sluiten. Indien Sibelga ten slotte na deze twee bezoeken niet in staat is de meter af te sluiten, bijvoorbeeld doordat de afnemer afwezig is of de toegang weigert, en het leveringspunt nog altijd niet geregulariseerd is, blijft het leveringspunt open en draagt de leverancier de verantwoordelijkheid voor het eventuele verbruik.

Begin 2007 lijken de leveranciers te hebben aangedrongen op de afsluiting van de meters voor de toegangspunten waarvoor ze een vertrekkende afnemer konden registreren. Dit beleid werd in de loop van het jaar gewijzigd, wat enkele maanden later heeft geleid tot een groot en onverwacht aantal “MOZA”-aanvragen bij de netbeheerder. Deze plotse en onverwachte toename van het aantal “MOZA”-aanvragen was de oorzaak van enerzijds een opstapeling van onbehandelde “MOZA”-aanvragen en anderzijds een overbelasting van de teams van Sibelga die verantwoordelijk zijn voor deze activiteit. Door de grootte van de teams van SIBELGA aan te passen kon deze vertraging worden opgevangen: terwijl het team aanvankelijk voorzien was om 50 “MOZA”-adressen per dag te kunnen behandelen, werd het SIBELGA-team dat instaat voor “MOZA” in oktober 2007 uitgebreid om 60 “MOZA”-adressen per dag te kunnen behandelen.

De afsluiting van de meters ten gevolge van een verhuizing, die voortvloeit uit een MOZA of om enige andere reden, heeft geleid tot tal van verbrekingen van de verzegeling door de nieuwe bewoner die onmiddellijk een levering wilde. Deze houding kan voor een deel worden verklaard door de slechte kennis van de nieuwe regels van de markt, zoals de verplichting om over een leveringscontract te beschikken voordat men een afspraak vastlegt met SIBELGA voor de opening van de meters. Het valt niet te ontkennen dat de activering van een contract een wisselende en geruime tijd kan duren. In elk geval heeft dit fenomeen verontrustende proporties aangenomen. Momenteel zien we een stijgende trend, gaande van gemiddeld ongeveer 2 000 verbrekingen van de verzegeling vóór de openstelling van de markt voor de concurrentie tot ongeveer 10 000 per jaar, volgens berekeningen uitgevoerd in april 2008. Dit brengt aanzienlijke beheerskosten met zich voor SIBELGA.

2.3.3 Analyse van de sociale impact

De toegang tot energie tegen een redelijke prijs en zonder enige vorm van discriminatie is een basisrecht dat voortvloeit uit artikel 23 van de grondwet. De invoering van een vrijgemaakte markt biedt op zich onvoldoende garanties voor dit recht. Maatregelen voor de begeleiding van de markt zijn nodig om het recht op energie voor iedereen te garanderen.

2.3.3.1 Juridische context

Specifiek Sociaal Tarief, federale bepalingen

Op federaal niveau voorzien de ministeriële besluiten van 30 mars 2007 “houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit, en respectievelijk gas, aan de beschermde huishoudelijke afnemers met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie” de toegang tot energie tegen een voordelig tarief dat het “specifiek sociaal tarief” wordt genoemd. Dit tarief is toegankelijk voor de categorieën van personen die voldoen aan één van de criteria van artikel 2 van de besluiten (zie onderstaande tabel).

Categorieën van “beschermde afnemers” die recht geven op het federale specifiek sociaal tarief (SST)	Instantie die het attest toekent
1. Een leefloon.	Een attest van het OCMW dat op aanvraag wordt verstrekt.
2. Een financiële ondersteuning.	Een attest van het OCMW dat op aanvraag wordt verstrekt.
3. Een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of inkomstengarantie voor ouderen.	Een afschrift van het attest van de Rijksdienst voor Pensioenen dat automatisch wordt afgeleverd in januari.
4. Een tegemoetkoming aan gehandicapten ingevolge een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 65% (voor gepensioneerde uitkeringsgerechtigden).	Een attest van de Rijksdienst voor Pensioenen dat automatisch wordt afgeleverd in januari.
5. Een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden.	Een attest van de FOD Sociale Zekerheid dat automatisch wordt afgeleverd in maart.
6. Een tegemoetkoming aan gehandicapten ingevolge een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 65%, een inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten of een integratietegemoetkoming aan gehandicapten behorende tot de categorieën 2, 3 of 4.	Een attest van de FOD Sociale Zekerheid dat automatisch wordt afgeleverd in maart.
7. Een tegemoetkoming voor hulp van derden.	Een attest van de FOD Sociale Zekerheid dat automatisch wordt afgeleverd in maart.
8. Een tegemoetkoming in afwachting van het gewaarborgde inkomen voor bejaarden, de inkomstengarantie voor ouderen, de tegemoetkoming voor gehandicapten, de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, de tegemoetkoming voor hulp van derden.	Een attest van het OCMW dat op aanvraag wordt verstrekt.

Tabel 7: Categorie van beschermde afnemers: personen die het SST kunnen genieten en instantie die het attest levert dat recht geeft op het SST

Deze besluiten wijzigden ook de wijze waarop het specifiek sociaal tarief wordt berekend.

Dit tarief wordt toegepast op initiatief van de begunstigde (de personen die in aanmerking komen voor het sociale tarief moeten hun aanvraag elk jaar opnieuw indienen bij hun commerciële leverancier).

Bepalingen die erop gericht zijn de Brusselse consument te beschermen

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest formuleert in de ordonnanties van 19 juli 2001 en 1 april 2004, die werden gewijzigd door de ordonnantie van 14 december 2006, verplichtingen die “openbare-dienstverplichtingen” (ODV’s) worden genoemd, met het doel de toegang tot energie te garanderen voor een zo groot mogelijk publiek.

Daarnaast voorzien deze ordonnanties, voor elke persoon die in gebreke blijft met zijn betalingen aan zijn commerciële leverancier, een procedure voor verbreking van het contract die kan leiden tot een afsluiting van de energie. De contracten kunnen alleen worden verbroken door een vrederechter.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de categorieën van afnemers die in aanmerking komen voor het statuut van “beschermde afnemer, zoals gedefinieerd door het federale niveau, uitgebreid tot de huishoudelijke afnemers die voldoen aan de voorwaarden die in de bovenvermelde ordonnanties worden vermeld. De gezinnen die het statuut van beschermde afnemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest genieten, worden bevoorradet door de noodleverancier (of sociale leverancier) tegen het specifiek sociaal tarief.

Categorieën van “beschermde afnemers” in Brussel	Instanties en voorwaarden
1. Begunstigden van het federale SST	Zie bovenstaande tabel
2. Gezin betrokken in een proces van schuldbemiddeling of collectieve schuldregeling	Erkend bemiddelingscentrum
3. Gezin dat zijn aanzuiveringsplan niet nakomt	OCMW op basis van een maatschappelijk onderzoek
4. Gezin dat zijn aanzuiveringsplan niet nakomt	BRUGEL op basis van de inkomsten en de samenstelling van het gezin

Tabel 8: Categorieën van beschermde afnemers volgens de Brusselse wetgeving

De afnemers die genieten van het specifiek sociaal tarief kunnen het statuut van beschermde afnemer aanvragen vanaf de ontvangst van de ingebrekestelling, die werd verstuurd door de commerciële leverancier. Hiervoor dient de klant op dit ogenblik het originele attest, dat hem het recht op het specifiek sociaal tarief toekent, of een afschrift van dit attest te bezorgen aan Sibelga.

De afnemers die betrokken zijn in een schuldbemiddelingsproces kunnen eveneens het statuut van beschermde afnemer aanvragen nadat ze de ingebrekestelling hebben ontvangen. De afnemers dienen een door het schuldbemiddelingscentrum toegekend attest te bezorgen aan Sibelga.

De OCMW’s en BRUGEL kunnen het statuut van beschermde afnemer toekennen aan elke persoon die zijn aanzuiveringsplan niet heeft nageleefd, onder de volgende voorwaarden:

- Het OCMW kent dit statuut toe op basis van het maatschappelijk onderzoek dat het deed en op basis van eigen criteria.

- BRUGEL kent dit statuut toe op basis van de inkomsten en de samenstelling van het gezin van de afnemer. Van deze mogelijkheid werd echter nog geen gebruik gemaakt, bij gebrek aan een volledig juridisch kader in 2007.

2.3.3.2 *Maatschappelijke gegevens*

Op 1 januari 2007 konden alle Brusselse huishoudelijke afnemers bevoorrad worden door de leverancier van hun keuze. Voor de gezinnen die al een contract hadden gesloten vóór deze datum, werd het contract van kracht op deze datum en op basis van de contractuele bepalingen die golden vóór de ordonnantie¹⁵. Voor alle andere afnemers heeft het Gewest een “standaardleverancier” aangeduid, met name Electrabel Customer Solutions.

Wat de facturering en de schuldenlast betreft, zijn alle afnemers van het Gewest het jaar begonnen zonder schulden bij hun commerciële leveranciers, ongeacht of het om een door de afnemer zelf gekozen leverancier of de standaardleverancier ging. De commerciële leveranciers hebben hun eerste facturen uitgeschreven vanaf 1 januari. Deze feitelijke situatie verklaart voor een groot stuk het lage aantal aanvragen tot contractverbreking dat in Brussel werd ingediend in 2007.

De OCMW's hebben pas in de loop van april kennis genomen van de eerste betalingsproblemen. Deze kennisgeving is wettelijk verplicht.

De cijfers die verderop in dit document worden gegeven, werden ingezameld bij de commerciële leveranciers, de netbeheerders en de OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het kader van de financiering van de openbare-dienststopdrachten van de OCMW's door het “Fonds voor energiebegeleiding” moeten deze centra een omstandig verslag indienen over de uitvoering van hun openbare-dienststopdrachten. Aangezien het subsidiebesluit met de informatie die moet worden opgenomen in het verslag pas werd goedgekeurd op 23 juli 2007, hebben de OCMW's niet alle middelen kunnen inzetten voor een perfecte gegevensinzameling. Er zijn dus nog leemten in de informatie die werd verzameld in de verslagen¹⁶ over de openbare-dienststopdrachten van de OCMW's.

De ordonnantiegever heeft maatregelen getroffen om de distributienetbeheerder, SIBELGA in Brussel, aan te stellen als noodleverancier, ook “sociale leverancier” genoemd.

¹⁵ Dit verklaart met name waarom bepaalde contracten konden worden gesloten voor een periode van één jaar in naleving van de wettelijke bepalingen die van kracht waren ten tijde van de ondertekening.

¹⁶ BRUGEL heeft, in samenwerking met de betrokken diensten, een model van verslag opgesteld dat bestemd is voor alle OCMW's.

2.3.3.2.1 Elektriciteit

Specifiek sociaal tarief

In 2007 genoten 24 990 Brusselse gezinnen, van de 504 370 huishoudelijke leveringspunten,¹⁷ van het specifiek sociaal tarief voor elektriciteit bij hun commerciële leverancier krachtens de federale wetgeving.

Ingebrekestellingen

Artikel 25sexies § 2 van de elektriciteitsordonnantie voorziet dat de commerciële leveranciers een ingebrekestelling sturen naar hun afnemers die niet betalen. De commerciële leveranciers hebben in totaal 86.119 ingebrekestellingen verstuurd naar dergelijke afnemers. Verschillende ingebrekestellingen werden verstuurd naar eenzelfde afnemer voor eenzelfde schuld.

Ten gevolge van deze ingebrekestellingen hebben de commerciële leveranciers de dossiers van 29.629 afnemers bezorgd aan de OCMW's. De OCMW's hebben 17.824 dossiers vermeld in hun verslag over de openbare-diensttopdrachten. Dit verschil kan worden verklaard, enerzijds, door vertragingen in de verzending van de ingebrekestellingen door de leveranciers en, anderzijds, door vertragingen in de registratie van de gegevens door de OCMW's.

Vermogensbegrenzers

Vermogensbegrenzers worden geplaatst op vraag van de commerciële leverancier na de verzending van een ingebrekestelling wegens niet-betaling overeenkomstig artikel 25sexies § 2.

Op 31/12/2006 waren er 9.472 vermogensbegrenzers geïnstalleerd en op 31/12/2007 waren dit er 11.656; dit komt neer op een aanzienlijke stijging met 2.184 begrenzers. Deze stijging weerspiegelt de stijgende trend die sinds enkele jaren kan worden waargenomen.

9.053 vermogensbegrenzers van 1.380 watt werden geplaatst door de distributienetbeheerder op vraag van de commerciële leveranciers. De eerste vermogensbegrenzers werden geplaatst in de maand mei.

De OCMW's kunnen vragen dat het oorspronkelijk vermogen wordt hersteld met een bovengrens van 4.600 watt.

In 2007 werden er 164 vermogensbegrenzers van 4.600 watt geplaatst. De plaatsing gebeurde hetzij op vraag van een OCMW, hetzij uit eigen beweging door de sociale leverancier.

Voor de afnemers die het SST genieten bij hun commerciële leverancier en die het uitgebreide statuut van beschermde afnemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben bekomen, of voor de afnemers die dit statuut hebben bekomen door hun betrokkenheid bij een proces van schuldbemiddeling, plaatst de noodleverancier een vermogensbegrenzer, indien er nog geen aanwezig is. In dergelijke situaties heeft SIBELGA 38 vermogensbegrenzers van 1.380 watt geplaatst.

¹⁷ Op 31/12/2007

De OCMW's verklaren op de hoogte te zijn gebracht van de plaatsing van 456 vermogensbegrenzers. De distributienetbeheerder heeft geen enkele aanvraag ontvangen om het vermogen van de begrenzer te verhogen, met een bovengrens van 4.600 watt.

De distributienetbeheerder heeft 6.869 vermogensbegrenzers weggehaald. De OCMW's worden niet op de hoogte gebracht wanneer vermogensbegrenzers worden weggehaald.

Uitgebreid statuut van beschermde afnemer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Op 31/12/2007 genoten in totaal 42 gezinnen van het uitgebreide statuut van beschermde afnemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zij worden bevoorrad door de noodleverancier. 18 Brusselse gezinnen bekwamen dit statuut van één van de OCMW's van het Gewest.

Van deze 42 gezinnen waren er op 31/12/2007 8 die in gebreke waren met hun betaling aan de noodleverancier.

Aanvragen tot contractverbreking

78 aanvragen tot contractverbreking werden ingediend bij de vrederechter. De vrederechters hebben in 2007 geen enkele verbreking uitgesproken.

2.3.3.2.2 Gas

Specifiek sociaal tarief

In 2007 genoten 11.391 Brusselse gezinnen van de 362.576 huishoudelijke leveringspunten¹⁸ van het specifiek sociaal tarief voor gas bij hun commerciële leverancier, krachtens de federale wetgeving.

Ingebrekestellingen

Artikel 20quater § 1 van de gasordonnantie voorziet dat de commerciële leveranciers een ingebrekestelling sturen naar hun afnemers die niet betalen. De commerciële leveranciers hebben in totaal 58.906 ingebrekestellingen verstuurd naar dergelijke afnemers. Verschillende ingebrekestellingen werden verstuurd naar eenzelfde afnemer voor eenzelfde schuld.

Ten gevolge van deze ingebrekestellingen hebben de commerciële leveranciers 21.411 dossiers, die telkens betrekking hebben op één afnemer, bezorgd aan de OCMW's. De OCMW's hebben 17.893 dossiers vermeld in hun verslag over de openbare-dienststopdrachten. Dit verschil kan worden verklaard, enerzijds, door vertragingen in de verzending van de ingebrekestellingen door de leveranciers en, anderzijds, door vertragingen in de registratie van de gegevens door de OCMW's.

Vermogensbegrenzers

Er bestaan geen officieel goedgekeurde vermogensbegrenzers voor aardgas. Er werden dus geen vermogensbegrenzers geplaatst.

¹⁸ Op 31/12/2007

Uitgebreid statuut van beschermde afnemer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Op 31/12/2007 genoten in totaal 35 gezinnen van het uitgebreide statuut van beschermde afnemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zij worden bevoorrad door de noodleverancier. 6 Brusselse gezinnen bekwamen dit statuut van één van de OCMW's van het Gewest.

Van deze 35 gezinnen waren er op 31/12/2007 5 die in gebreke waren met hun betaling aan de noodleverancier.

Aanvragen tot contractverbreking

80 aanvragen tot contractverbreking werden ingediend bij de vrederechter. De vrederechters hebben in 2007 geen enkele verbreking uitgesproken Observations.

2.3.3.3 Opmerkingen

Contractverbreking

De procedures voor de verbreking van gas- en elektriciteitscontracten zijn betrekkelijk lang en ingewikkeld. Deze procedures hebben tot doel te vermijden dat de energiebevoorrading snel en zonder redenen wordt verbroken. Dit doel lijkt bereikt te zijn.

We stellen vast dat alle actoren die actief zijn op de markt, tijd nodig hebben gehad om de hele procedure voor de verbreking van contracten te begrijpen en te bevatten. De procedures zouden vlotter verlopen indien alle actoren een betere kennis hadden van de wetgeving.

Een aanvraag tot verbreking van een contract mag pas worden ingediend bij de vrederechter na 60 dagen levering met een vermogensbegrenzer. In een derde van de gevallen heeft SIBELGA echter niet altijd de materiële mogelijkheid om een vermogensbegrenzer te plaatsen, doordat de bewoner afwezig is of weigert toegang te verlenen tot de privéwoning. De commerciële leveranciers zitten dan vast in de procedure voor verbreking van het elektriciteitscontract.

Pas na verloop van een jaar werden de eerste aanvragen tot contractverbreking ingediend bij de vrederechter. Verwacht wordt dat het tempo van de indiening van de aanvragen tot contractverbreking zal stijgen in de loop van 2008.

Een aanvraag tot verbreking van het contract kan worden ingediend bij de vrederechter op basis van onbetaalde tussentijdse facturen. De commerciële leveranciers kunnen ook een waarborg vragen (die kan oplopen tot 4 maanden tussentijdse facturen) aan nieuwe klanten. De samenvoeging van deze twee praktijken houdt in dat er een aanvraag tot contractverbreking kan worden ingediend wanneer er geen echte schuld bestaat¹⁹. De vrederechter beschikt niet onmiddellijk over de nodige gegevens om na te gaan of de aanvraag tot verbreking van het contract gegrond is op basis van de reële schuld (schuld die verband houdt met het effectieve verbruik van de afnemer).

¹⁹ Het reële verbruik van de afnemer kan lager liggen dan het bedrag dat de commerciële leverancier al heeft ontvangen ten gevolge van de betaling van de waarborg bij vertrek en de eventuele tussentijdse facturen.

Acties van de OCMW's

De sociale actoren hebben geen of weinig gebruik gemaakt van de actiemiddelen waarover zij beschikken in het kader van de wet, zoals bijvoorbeeld de verhoging van het vermogen van de begrenzer, met een bovengrens van 4.600W. Dit verschijnsel kan worden verklaard door de termijn die nodig was om de wetgeving te beheersen en door de werklast van de maatschappelijke werkers.

De OCMW's en de schuldbemiddelingscentra hebben zware inspanningen geleverd op het vlak van opleiding. Dit zou moeten leiden tot een beter gebruik van de actiemiddelen in de toekomst.

De maatschappelijk werkers op het terrein ondervinden grote moeilijkheden bij de toepassing van de ordonnanties. Velen geven de voorkeur aan een vereffening van de schulden en hoeden zich voor complexe procedures waarvan de praktische modaliteiten volgens hen moeilijk in te schatten zijn.

De toepassing van de maatregelen ter bescherming van de consumenten kan sterk variëren tussen de OCMW's onderling.

Toekenning van het uitgebreide statuut van beschermde afnemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De OCMW's en BRUGEL kunnen het uitgebreide statuut van beschermde afnemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest slechts toekennen op voorwaarde dat de aanvrager zijn aanzuiveringsplan niet heeft nageleefd. Deze bepaling heeft een aantal negatieve effecten:

- De verhoging van de schuld bij de commerciële leverancier, voordat men de voordelen van het statuut van beschermde afnemer kan genieten.
- Personen met betalingsmoeilijkheden krijgen het stigma slechte betalende te zijn.

2.4 Impact op de professionele afnemers

In de loop van dit eerste werkingsjaar heeft BRUGEL zich erop toegelegd de effectieve praktijken op de markt zo goed mogelijk te begrijpen. Hiervoor heeft de Commissie zich toegespitst op de huishoudelijke afnemers. Een deel van de lering die de Commissie hieruit heeft getrokken is eveneens van toepassing op de professionele consumenten, zoals de regels voor verhuizingen voor zeer kleine ondernemingen (zko's). Niettemin moet een specifieke benadering voor de professionele consumenten worden uitgewerkt, om een betere kijk te krijgen op de specifieke trends en vaststellingen die gelden voor deze afnemers.

3 Naleving van de openbaredienstverplichtingen (ODV)

3.1 ODV's van de leveranciers

De ordonnantie van 19/07/2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de ordonnantie van 01/04/2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (tabel 1, teksten 1 en 2) definiëren de openbaredienstverplichtingen die ten laste komen van de leveranciers.

De openbaredienstverplichtingen die ten laste komen van de leveranciers zijn de volgende:

1. De leverancier is verplicht om binnen de tien werkdagen een voorstel van leveringscontract over te maken aan elke huishoudelijke afnemer die erom verzoekt.
2. Het is de leverancier verboden te weigeren om een contract te ondertekenen, behalve in het geval de afnemer schulden heeft bij de leverancier die hij nog niet volledig heeft aangezuiverd. In dit geval kan de leverancier kenbaar maken dat hij weigert een contract te ondertekenen met de afnemer die zijn betalingen niet nakomt. Deze weigering moet schriftelijk worden meegedeeld binnen de 10 werkdagen.
3. De leveranciers waarborgen een ononderbroken levering van gas en elektriciteit. In het geval van elektriciteit is deze leveringsgarantie beperkt tot een vermogen van 1380 W.
4. De energieleveringscontracten worden gesloten voor een periode van 3 jaar. De gezinnen kunnen hun contract evenwel altijd opzeggen mits een opzeggingstermijn van 2 maanden.
5. Indien de afnemer het bedrag van zijn facturen niet betaalt, kan de leverancier een procedure voor opzegging van het contract starten. De leverancier kan de vrederechter slechts vragen het contract dat hem verbindt met het gezin te verbreken na het doorlopen van de procedure (de procedure: art. 25ter tot 25sexies) en na handhaving van de levering op een onderbroken manier met begrenzer gedurende een periode van minimum 60 dagen (onder voorwaarden die variëren volgens het type van geleverde energie).
6. De bij contract gewaarborgde energielevering kan slechts worden stopgezet na een beslissing van de vrederechter.
7. Het contract van de afnemers die het statuut van beschermde afnemer genieten, in de zin van de Brusselse ordonnanties, wordt geschorst. Het krijgt opnieuw zijn volle uitwerking nadat de afnemer zijn schulden heeft aangezuiverd bij zijn leverancier. Gedurende deze schorsing van het contract kan de leverancier de vrederechter niet vragen het contract te verbreken; de afnemer wordt bevoorraad door de noodleverancier, in dit geval SIBELGA.

In 2007 werd een analyse gemaakt van de ODV's van de leveranciers aan de hand van een onderzoek van de werking van de markt, en met name van de sociale impact (zie hoofdstuk 2.3.3.) en van de klachten die werden ontvangen en behandeld door BRUGEL (zie hoofdstuk 5.2.5). Een meer systematisch onderzoek zou kunnen plaatsvinden in het volgende aanslagjaar.

3.2 ODV's van de DNB

Zoals voorzien in de ordonnanties heeft BRUGEL in de loop van de herfst van 2006 het programma van de openbaredienstopdrachten voor 2007 ontvangen. Het verslag van de openbaredienstverplichtingen en -opdrachten die werden uitgevoerd in 2007 moet voor 30 juni 2008 worden ingediend bij de Regering. Deze krijgt vervolgens het advies van de Commissie [BRUGEL].

Deze kalender in acht genomen, is het voor BRUGEL moeilijk om de openbaredienstverplichtingen en -opdrachten van de distributienetbeheerder te onderzoeken, zonder dit belangrijke document. Deze taak zal worden uitgevoerd in het advies over het bovenvermelde verslag dat BRUGEL bij de Regering zal indienen.

4 Het standpunt van de actoren

Bij het opstellen van dit verslag was BRUGEL benieuwd naar het standpunt van een aantal organisaties over de werking van de elektriciteits- en gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De volgende organisaties werden aangesproken: OIVO, Test-Aankoop, Coördinatie Gas-Elektriciteit-Water, Conferentie van OCMW-voorzitters en -secretarissen, Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – afdeling OCMW, Netwerk voor Waakzaamheid, BECI, AGORIA, ABVV, ACV, CGSLB-ACLVB, SIBELGA, FEBEG.

De standpunten van de organisaties die een schriftelijk advies hebben gegeven en van de interveniënten die ermee hebben ingestemd gehoord te worden door de raad van bestuur van BRUGEL worden hieronder voorgesteld. Deze adviezen zijn niet bindend voor BRUGEL.

4.1 Het standpunt van de leveranciers over de werking van de markt

De Raad van Bestuur van BRUGEL heeft de leveranciers gehoord. Deze actoren, die zich hebben verenigd in de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG) of buiten deze federatie, hadden de volgende opmerkingen:

“Het samenvallen van de volgende elementen staat een echte concurrentie op de Brusselse markt in de weg: de verplichting een offerte op te stellen en de minimale contractduur van 3 jaar gekoppeld aan een lange en complexe procedure die moet worden afgelegd voordat men een aanvraag tot verbreking kan voorleggen aan de vrederechter. De procedure om het statuut van beschermde afnemer te bekommen, is eveneens te complex, en berust bovendien op het initiatief van de afnemer ten aanzien van de netbeheerder.”

De leveranciers stellen het volgende voor:

1. Een contractduur van één jaar in plaats van drie jaar;
2. Een resultaatsverbintenis voor de DNB voor al zijn taken;
3. De invoering van de notie leverancier X, voor de gevallen waarin de DNB er niet in slaagt een vermogensbegrenzer te plaatsen of de energielevering te onderbreken;
4. De aanvraag tot verbreking moet losstaan van de plaatsing van een begrenzer;
5. Betere informatie voor de actoren;
6. De mogelijkheid behouden om dossiers betreffende contractverbrekingen aanhangig te maken voor de rechtbank van eerste aanleg;
7. Het initiatief met betrekking tot de overstap van de beschermde afnemer naar de noodleverancier overlaten aan de leveranciers;
8. Opheffen van de mogelijkheid voor BRUGEL om het statuut van beschermde afnemer toe te kennen;
9. Vereenvoudigen van de ODV-procedures zonder te raken aan de bescherming van de afnemer.”

Sommige leveranciers schuiven individueel de volgende opmerkingen naar voor:

- “Het onderscheid tussen de schuldvorderingen voor elektriciteit en voor gas heeft geen zin.
- De tarieven die SIBELGA hanteert voor dringende heropeningen (vb.: € 1 250 voor de gecombineerde heropening van de elektriciteits- en gasmeters) zijn veel te hoog. Bovendien hebben deze leveranciers de indruk dat SIBELGA deze beslissingen eenzijdig kan nemen, zonder enige controle. De bevoegdheden en de macht van de verschillende regulatoren op dit vlak vereisen dan ook wat toelichting.
- Het feit dat SIBELGA het openen van de meters bij de afnemers aanrekent aan de leveranciers, leidt tot een bijkomend risico voor deze laatsten.
- Het plaatsen van vermogensbegrenzers wordt beschouwd als minder efficiënt vergeleken met de benaderingen die worden gehanteerd in de andere gewesten. Met het systeem van een budgetmeter zou het risico voor de leverancier beperkt kunnen worden.”

4.2 Het standpunt van de Coördinatie Gas-Elektriciteit-Water²⁰ over de werking van de markt

“De wijze van prijsstelling is onvoldoende duidelijk, wat moeilijkheden meebrengt voor de consument. De reclameboodschappen en de contractvoorwaarden zijn onduidelijk en moeilijk te vergelijken. De parameters die een leverancier in staat stellen zijn prijzen te wijzigen zouden duidelijk moeten worden meegedeeld aan de eindafnemer en zouden door hem gemakkelijk controleerbaar moeten zijn. Om een vergelijking van de offertes mogelijk te maken zouden alle leveranciers eigenlijk dezelfde parameters moeten hanteren.

Het gemis aan coördinatie tussen de verschillende OCMW's leidt tot een gebrek aan samenhang. De CGEE stelt voor dat de Conferentie van OCMW-voorzitters wordt gewezen op het belang van overleg, opdat de praktijken die het voordeligst zijn voor de gebruikers op elkaar afgestemd zouden kunnen worden.

Het aantal leveranciers op de huishoudelijke markt zou voor problemen kunnen zorgen, wegens de kwalijke houding van de leveranciers. De CGEE vreest dat sommige klanten snel geen contract meer zullen kunnen aangaan met een leverancier bij wie ze niet geregistreerd staan als “probleemklant”. De bekendmaking van de beslissing van de vrederechter over de contractverbreking wordt beschouwd als problematisch. Om zich te beschermen tegen het bijhorende financiële risico zullen de leveranciers deze bekendmakingen waarschijnlijk gaan gebruiken om bijzondere voorwaarden op te leggen aan afnemers die het voorwerp zijn geweest van een contractverbreking die werd uitgesproken door een vrederechter. Om de bevoorrading in dergelijke gevallen te garanderen stelt de CGEE voor dat er een sociale leverancier komt die tegen goede voorwaarden levert aan deze gebruikers en dat de andere afnemers ook kunnen kiezen, ook als dit inhoudt dat de federale en Europese wetgevingen moeten worden gewijzigd.

De CGEE geeft haar vrees te kennen voor wat betreft het niveau van de investeringen in het net.

²⁰ Afgekort: CGEE

De CGEE wijst erop dat, hoewel het verbruik van de gezinnen relatief laag ligt vergeleken met de andere Gewesten, er meer geschillen blijken te zijn dan in de andere gewesten. In dit opzicht benadrukt de CGEE dat de geschillen vóór de openstelling van de markt, die werden overgenomen door SIBELGA, snel werden opgelost, waaruit we toch kunnen afleiden dat de afnemers inspanningen doen om te betalen.

Het verhuizen vormt een bron van problemen, vooral tussen gewesten.

De facturen zijn niet erg duidelijk en bevatten tal van fouten. Voor een beter begrip van de betwistingen stelt de CGEE voor dat er een wettelijke verplichting komt voor de leverancier om, op vraag van zijn klant of van diens maatschappelijk werker, diens dossier door te geven.

Wat de aanzuivering van de schulden betreft, is de CGEE van mening dat de OCMW's afbetalingsplannen zouden moeten kunnen opleggen.

Volgens de CGEE moeten er garanties zijn dat de ordonnantie stipt wordt nageleefd door de leveranciers (termijnen enz.). De CGEE stelt voor dat de vrederechters ermee worden belast na te gaan of de ordonnantie stipt werd nageleefd door de leverancier, alvorens eventueel een onderbreking uit te spreken.

De CGEE stelt misbruiken vast met betrekking tot de MOZA's. SIBELGA factureert kosten voor het heropenen die voor rekening zijn van de afnemer. De CGEE stelt voor regels op te leggen die erop gericht zijn te verhinderen dat SIBELGA de energiebevoorrading afsluit onder het voorwendsel dat er geen gekende afnemer is op het leveringspunt. De markt zou een "switch" moeten garanderen onder goede voorwaarden, zonder misplaatste afsluitingen.

De CGEE vraagt wat er staat te gebeuren in het geval van een faillissement van een leverancier. Wat gebeurt er, in voorkomend geval, met de reeds betaalde bedragen (tussentijdse facturen)? Er is nood aan een wet die de ononderbroken levering mogelijk maakt aan alle afnemers onder goede voorwaarden.

De termijnen van de procedures zijn te kort om de OCMW's of BRUGEL in staat te stellen in te grijpen bij een aanvraag tot toekenning van het statuut van beschermde afnemer. Deze procedures worden daarentegen niet beschouwd als te complex aangezien de CGEE zelf meent dat deze procedures nodig zijn voor de bescherming van de afnemers, hoewel men de zaken soms zou kunnen vereenvoudigen, mét behoud evenwel van dezelfde graad van bescherming van de afnemers. De sociale maatregelen van deze ordonnantie vormen een minimumniveau waaronder men niet mag zakken, en vormen het minste kwaad in afwachting van structurele maatregelen die het recht op een effectieve toegang tot gas en elektriciteit, zoals het een ontwikkelde maatschappij betaamt, garanderen voor allen.

Tot slot maakt de CGEE zich zorgen over de omzetting van L-gas naar H-gas in het Brussels Gewest, en over de noodzaak die hieruit voortvloeit de installaties aan te passen. De financiering van deze aanpassingen moet zodanig georganiseerd worden dat ze alleen weegt op de netbeheerder, de leveranciers, het Brussels Gewest en de gebruikers."

4.3 Standpunt van AGORIA over de werking van de Brusselse markt

“AGORIA stelt vast dat het aantal ondernemingen dat van leverancier verandert, heel laag is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Volgens AGORIA heeft de complexiteit van de reglementering tot gevolg dat de leveranciers maar matig worden aangespoord om zich dynamisch op te stellen op de markt. Niettemin werkt de markt en bestaat er een kader. AGORIA verklaart het gebrekkige enthousiasme van de leveranciers door het feit dat zij willen werken volgens een globale benadering, die zowel professionals als huishoudelijke afnemers omvat. De moeilijkheden die de leveranciers aantreffen op de huishoudelijke markt, maken de markt van de KMO's en de ZKO's minder aantrekkelijk.

Volgens de informatie waarover AGORIA beschikt, worden in de verschillende Gewesten identieke prijzen gehanteerd door de leveranciers.

AGORIA stelt vast dat de tarieven van de “netwerken” relatief hoog zijn in België vergeleken met de andere landen. AGORIA vraagt dat een “benchmarking” zou worden uitgevoerd, omdat het wil weten waarom dit tarief hoger ligt.

Wat de kwaliteit van de levering betreft, deelt AGORIA mee dat een kwaliteitsprobleem met een onderneming met een hoog verbruik werd opgelost nadat AGORIA contact had opgenomen met ELIA. Voor laagspanning heeft AGORIA geen weet van specifieke problemen.

Wegens de Brusselse gewestelijke belastingen (vooral de wegenisretributie en de bijdrage voor de ODV's die betrekking heeft op het aansluitingsvermogen (kVA), blijft het Brussels Gewest voor ondernemingen minder aantrekkelijk dan Vlaanderen. Het verschil wordt deels gecompenseerd door de belasting op de quota voor de groenestroomcertificaten die lager is in Brussel.

Om de dynamiek van de markt te verhogen, zijn er volgens AGORIA maatregelen nodig op nationaal en Europees niveau. Op Brussel niveau is het wenselijk dat de procedures worden vereenvoudigd/geoptimaliseerd om de huishoudelijke afnemers in staat te stellen van leverancier te veranderen. Het doel is het risico op fouten tot een minimum te beperken, om zo ook de kosten te verminderen.

Tot slot stelt AGORIA voor dat de professionele afnemers beter worden geïnformeerd over de werking van de vrijgemaakte markt. Deze informatie kan worden doorgegeven langs verschillende kanalen: website, brochure enz.”

5 BRUGEL

5.1 Installatie en werking

De ordonnantie van 2006 richt een commissie op voor de regulering van de elektriciteits- en gasmarkt: BRUGEL. Deze Commissie kreeg een publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid. De werking van BRUGEL komt ten laste van de begroting van het BIM, dat ook personeel ter beschikking stelt van de Commissie. Het resultaat is een nieuwe entiteit die wettelijk ontheven is van alle verplichtingen op het vlak van administratief, financieel, boekhoudkundig en personeelsbeheer.

BRUGEL bestaat uit twee entiteiten: een raad van bestuur die bestaat uit een voorzitter, vier bestuurders en 2 regeringscommissarissen enerzijds en opdrachthouders anderzijds. De opdrachten van beide partijen en de onderlinge verhoudingen worden beschreven in de ordonnantie. De opdrachthouders staan onder het hiërarchisch gezag van de raad van bestuur. De Commissie is overigens onderworpen aan de controle van de Regering via twee regeringscommissarissen, die door de Regering worden benoemd en uit hun ambt ontzet.

De Regering heeft Mevrouw Marie-Pierre Fauconnier aangesteld als voorzitter en de heren Reiner Kaivers, Jan De Keye, Marc Deprez en Pascal Misselyn als bestuurders. Op 25 september 2007 hebben zij de eed afgelegd en zijn zij in functie getreden. De Regering heeft de heren Philippe Devuyt en Jan Schaerlaekens als regeringscommissarissen benoemd. De Regering heeft Christophe Barbieux in mei 2008 als commissaris benoemd ter vervanging van Philippe Devuyt.

De Raad van Bestuur heeft in een eerste fase gewerkt aan een voorstel van huishoudelijk reglement (HR), aan de functiebeschrijvingen van de opdrachthouders en aan een voorstel van opdrachttoelage voor deze laatste. Daarnaast heeft de Raad van Bestuur adviezen gegeven aan de Regering over een aantal onderwerpen (zie punt 5.2.1).

In april 2008 heeft de Regering het aantal opdrachthouders vastgesteld op 13. Zij werden nog niet benoemd.

De begroting waarover BRUGEL in 2008 beschikt, ziet eruit als volgt:

Verdeling van de begroting	Begroting ²¹ (k€)
Ondersteuning van het algemene beleid	0
lonen en sociale lasten, lonen in natura	857
aankoop van niet-duurzame goederen en diensten, betaling van indirecte belastingen	498
investeringen	86
huur van onroerende goederen	143
werkingstoelage en andere overdrachten van inkomsten aan privéverenigingen	5
Uitvoering	0
aankoop van niet-duurzame goederen en diensten, betaling van indirecte belastingen	132
TOTAAL	1721

Tabel 9: Begroting van BRUGEL in 2008

5.2 Uitvoering van haar verplichtingen

5.2.1 Adviezen, beslissingen, voorstellen

Voor het van kracht worden van de nieuwe elektriciteitsordonnantie bezorgde de Dienst Regulering van het BIM adviezen aan de Regering. Vervolgens zorgde deze dienst voor de continuïteit tot de benoeming van de bestuurders. De dienst zal dit blijven doen tot ook de opdrachthouders zijn benoemd.

Tussen 1/1/2007 en 21/03/2008 hebben de Dienst Regulering en, vervolgens, BRUGEL een reeks van adviezen, voorstellen, aanbevelingen en beslissingen ingediend bij de Regering.

Materie	Datum
<u>Advies 54 van de dienst</u> betreffende de toekenning van een vergunning aan de onderneming Endesa ENERGÍA E.N.V. voor de levering van elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	13/02/2007
<u>Advies 55 van de dienst</u> betreffende de toekenning van een vergunning aan de onderneming REIBEL N.V. voor de levering van elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	2/04/2007
<u>Advies 56 van de dienst</u> betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende vaststelling van de modaliteiten voor de toekenning van "labels van garantie van oorsprong", houdende bepaling van de plichten opgelegd aan de leveranciers, en houdende wijziging van het besluit van 6 mei 2004 betreffende de promotie van groene elektriciteit en van kwaliteitswarmtekrachtkoppeling.	11/07/2007
<u>Advies 57 van de dienst</u> betreffende het rapport van de Brusselse distributienetbeheerder SIBELGA over de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2006.	20/09/2007
Advies 58 van BRUGEL betreffende het investeringsplan voor gas voorgesteld door de Brusselse Distributienetbeheerder Sibelga voor de periode 2008-2012.	26/10/2007

²¹ Begroting na eerste overdracht

Materie	Datum
Advies 59 van BRUGEL betreffende het investeringsplan voor elektriciteit voorgesteld door de Brusselse Distributienetbeheerder Sibelga voor de periode 2008-2012.	19/10/2007
Advies 60 van BRUGEL betreffende het investeringsplan voor elektriciteit voorgesteld door de Gewestelijke Transmissienet-beheerder Elia voor de periode 2008-2015.	5/12/2007
Advies 62 van BRUGEL betreffende het programma voor de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen van de beheerder van het Brusselse distributienet SIBELGA voor 2008.	20/11/2007
Voorstel BRUGEL-2007-01 betreffende het Huishoudelijk reglement van de Reguleringscommissie voor Energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	21/12/2007
Voorstel BRUGEL 2008-02 betreffende de opdrachttoelage van de opdrachthouders.	28/01/2008
Voorstel BRUGEL 2008-03 betreffende de rendementsreferentiewaarden voor de gescheiden productie van elektriciteit en warmte.	28/01/2008
Beslissing BRUGEL-2008-01 betreffende de praktische modaliteiten voor de inlevering van de groenestroomcertificaten voor de naleving van het quotum 2007.	28/01/2008
Beslissing BRUGEL-2008-02 betreffende de aanvragen tot vrijstelling van de bijdrage van art. 26 van de elektriciteitsordonnantie en van de wegenisretributie (art. 28 van de gasordonnantie), ingediend door Infrabel en de MIVB.	7/03/2008

Tabel 10: Lijst van de adviezen, voorstellen en beslissingen van de Dienst Regulering en vervolgens BRUGEL in 2007

BRUGEL heeft ook de jaarverslagen 2006 goedgekeurd, waarvan er één betrekking had op het stelsel van erkenning van Waalse groenestroomcertificaten voor de naleving van het Brusselse quotum, en een ander op de werking van de Brusselse markt van de groenestroomcertificaten.

5.2.2 Groene stroom

BRUGEL is belast met de certificatie van de installaties voor de productie van groene stroom, en met de toekenning van de groenestroomcertificaten (GSC's) en de labels van garantie van oorsprong (LGO).

In 2007 werden 12 installaties gecertificeerd, waaronder 8 fotovoltaïsche en 4 kwaliteitswarmtekrachtkoppelingen, waardoor het totale aantal gecertificeerde installaties op 32 komt.

Het totale geïnstalleerde vermogen bedraagt 18 311,548 kW, en kan worden verdeeld als volgt: ongeveer 50 kW voor de fotovoltaïsche installaties, 18 186 kW voor kwaliteitswarmtekrachtkoppeling en 75 kW voor kwaliteitswarmtekrachtkoppeling op basis van biomassa.

In 2007 heeft BRUGEL 19 918 GSC'en toegekend voor de groene stroom die door deze installaties werd opgewekt.

144 896,5 GSC'en werden aangevraagd voor het quotum 2007 (in te leveren tegen 31 maart 2008).

Twee verslagen, het ene over de werking van de markt van de groenestroomcertificaten²² en het andere over het stelsel van de erkenning van de Waalse groenestroomcertificaten²³, werden afzonderlijk opgesteld.

Tot vandaag werd geen enkele aanvraag voor een vergunning voor groene levering ingediend. Dit type van vergunning is nog van toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar werd afgeschaft in het Waalse Gewest²⁴ in het voordeel van een benadering die toegespitst is op een controle door de Waalse regulator (de CWaPE) waarvan de resultaten openbaar worden gemaakt.

5.2.3 Voorstel van aanpassing van de technische reglementen

Deze reglementen hebben geen wijzigingen ondergaan in 2007.

5.2.4 Nieuwe directe lijnen

De ordonnantie belast BRUGEL met de volgende opdracht: “het opstellen van de voorwaarden voor vergunningen die worden afgeleverd voor de constructie van nieuwe directe lijnen” voor het geval een producent een directe lijn wil trekken naar een afnemer/verbruiker waarbij de kadastrale grenzen moeten worden overschreden. Tot vandaag werd geen enkele aanvraag ingediend.

5.2.5 Beheer van de klachten

5.2.5.1 Bevoegdheid

BRUGEL is bevoegd voor de behandeling van de klachten die verband houden met de openbardienstverplichtingen van de distributienetbeheerders en de leveranciers²⁵.

De wetgever heeft de Commissie [BRUGEL] eveneens bekleed met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten. In dit kader onderzoekt BRUGEL bij elke klacht die zij ontvangt welke bepaling werd geschonden, de eventuele bevoegdheid van BRUGEL ter zake, de gegrondheid van de klacht en de eventuele maatregelen die moeten worden getroffen. Na het onderzoek wordt de klacht al dan niet ontvankelijk verklaard. Indien ze ontvankelijk wordt verklaard, neemt het bestuur een beslissing binnen de twee maanden na de indiening van de klacht.

Indien een geschil verband houdt met de toegang tot een distributienet of de toepassing van het technisch reglement van het netwerk, voorziet de ordonnantie dat dit geschil wordt behandeld in het kader van de bemiddelingsprocedure of rechtstreeks door de geschillenkamer. BRUGEL organiseert het secretariaat hiervan.

BRUGEL is niet bevoegd voor de behandeling van klachten die verband houden met de facturering, het leveringscontract of de toepassing van de contractuele rechten/plichten.

²² Jaarverslag 2006 over de werking van de Brusselse markt van de groenestroomcertificaten

²³ Jaarverslag 2006 over het stelsel van erkenning van Waalse groenestroomcertificaten voor de naleving van het Brusselse quotum

²⁴ Artikel 24 van het besluit van de Waalse Regering van 13 juli 2006 tot wijziging van de besluiten van de Waalse regering van 21 maart 2002 betreffende de vergunning voor de levering van elektriciteit en van 16 oktober 2003 betreffende de vergunning voor gaslevering

²⁵ Art. 30bis §2 6° van de elektriciteitsordonnantie

BRUGEL is evenmin bevoegd indien de klacht betrekking heeft op de naleving van de federale wetten en reglementen of op de toepassing van de transmissie- en distributietarieven voor elektriciteit en gas.

5.2.5.2 Bemiddelingsprocedure en Geschillenkamer

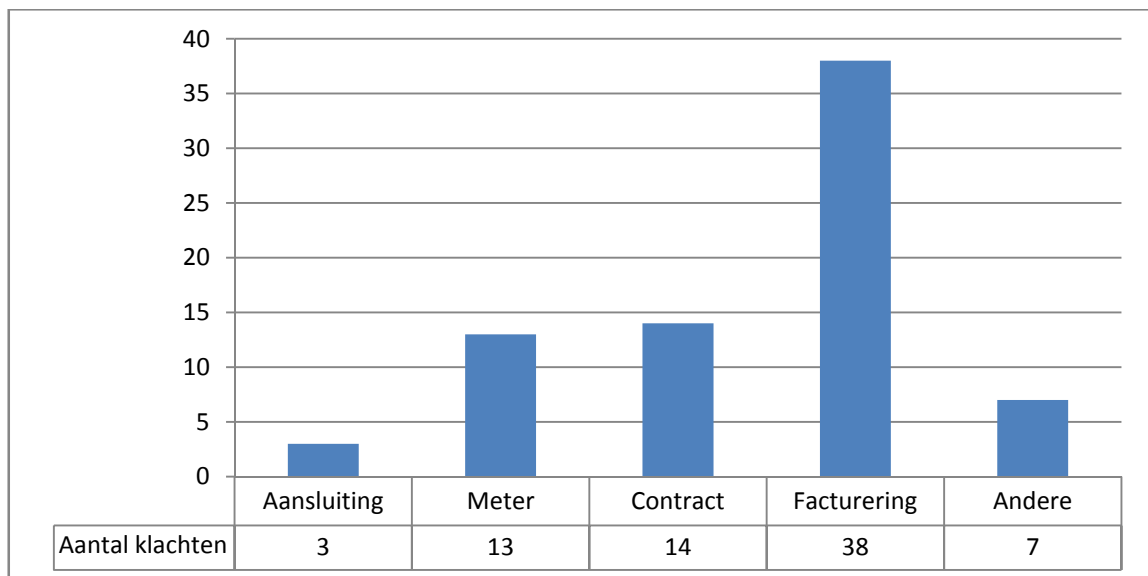
De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft een lijst opgesteld van deskundigen die kunnen optreden als bemiddelaar en heeft de leden van de Geschillenkamer benoemd.

Tot vandaag werd geen enkele procedure gestart voor een geschil. BRUGEL heeft echter wel al twee dossiers behandeld waarvoor mogelijk een dergelijke procedure zal worden gestart. Indien, in het kader van deze dossiers, één van de partijen beslist een klacht in te dienen bij BRUGEL, dan kan zij een beroep doen op bemiddeling en/of op de procedure voor de Geschillenkamer.

Een voorontwerp van ministerieel besluit werd voorbereid, waarin het bedrag en de berekeningswijze worden vastgelegd van de vergoedingen die worden toegekend aan de bemiddelaars en aan de leden van de Geschillenkamer, alsook voor de kosten aangegaan in het kader van deze procedures.

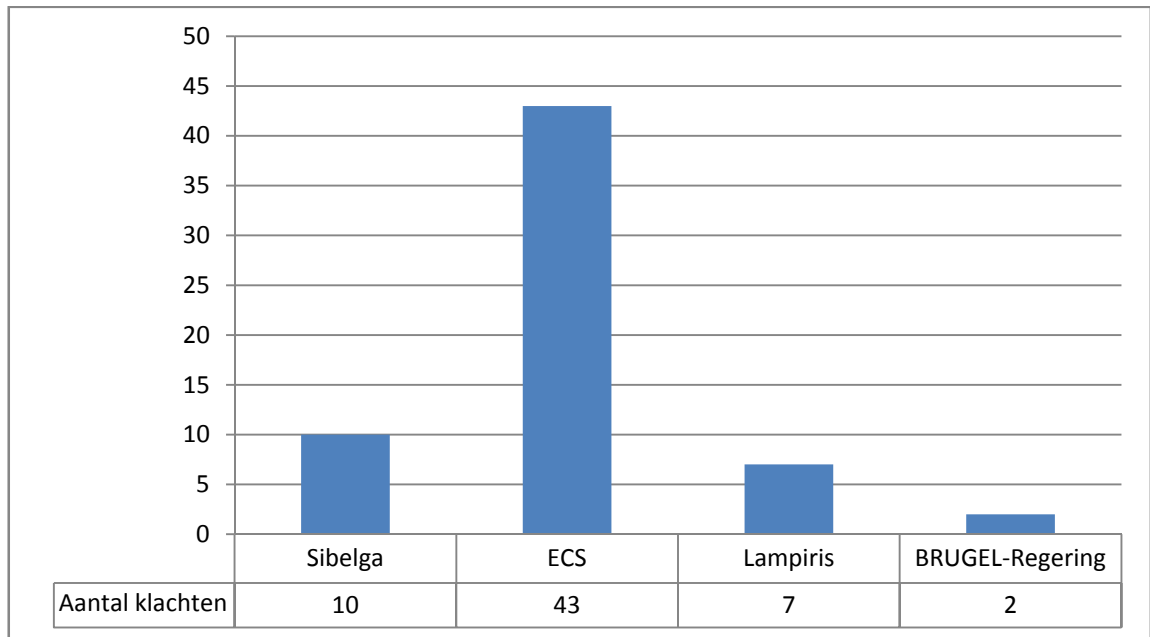
5.2.5.3 Aantal en aard van de klachten

In de periode 1/01/2007 tot 31/12/2007 werden 56 klachten ontvangen. Daar een klacht betrekking kan hebben op verschillende zaken, ziet de indeling van de klachten eruit als volgt:

Figuur 40: aantal klachten per type

Daar een klacht kan worden ingediend tegen een of meerdere partijen, geeft de indeling van deze klachten naargelang van de aangeklaagde partij het volgende resultaat:

Figuur 41: Aantal klachten naargelang van de aangeklaagde partij

Het aantal klachten gaat in stijgende lijn, en de meeste hebben betrekking op zaken die buiten de bevoegdheid van BRUGEL vallen. Deze klachten worden doorgestuurd naar de bevoegde instanties.

5.2.6 Samenwerking met de andere regulatoren

BRUGEL neemt deel aan de vergaderingen van het Forum van de Belgische Regulators, en nam het voorzitterschap hiervan waar in het tweede semester van 2007.

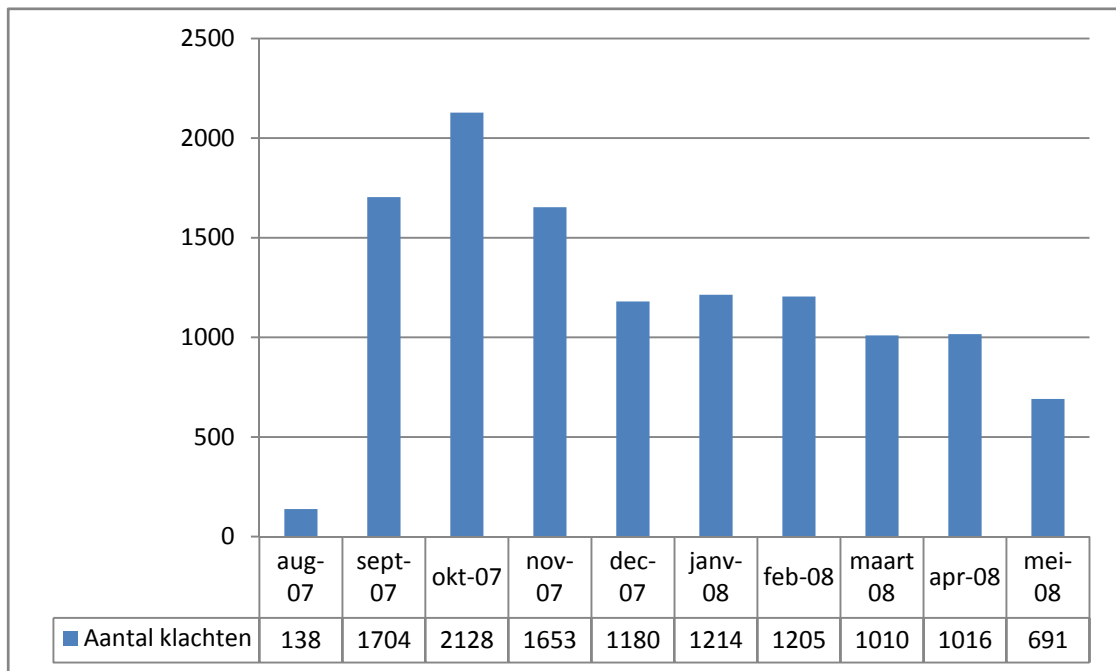
5.2.7 Terbeschikkingstelling van informatie-instrumenten aan de afnemers

Voorafgaand aan de openstelling van de markt en tegelijk met een informatiecampaagne in oktober 2006, februari 2007 en september 2007, werden de oproepen van particulieren op het nummer 0800 97 198 beantwoord door de operatoren van een callcenter. De dienst was actief van oktober 2006 tot eind augustus 2007.

	Ontvangen oproepen	Behandelde oproepen	Mails	Brochures	Vergelijkingen	Verhuizingen	Max. oproepen /d	Gem. oproepen /d
okt-06	1 936	1 842	87	224	39		308	161
nov-06	6 243	5 824	360	346	525		447	297
dec-06	3 291	3 051	77	80	538		422	165
jan-07	6 163	5 804	99	44	308	150	540	280
feb-07	5 254	5 017	54	2	115	165	399	263
maa-07	3 158	3 058	60	1	59	110	257	144
apr-07	2 167	2 071	27	2	31	59	159	114
mei-07	1 556	1 427	25	47	9	9	114	78
juni-07	1 813	1 348	30	25	14	0	130	86
juli-07	1 570	1 199	21	27	13	0	170	71
aug-07	1 158	984	0	0	0	0	92	58

Tabel 11: Aantal oproepen en meest gestelde vragen aan het callcenter (oktober 2006 – augustus 2007)

Sinds eind augustus 2007 worden de oproepen op dit nummer doorgestuurd naar een automatisch antwoordsysteem. De consument wordt begeleid aan de hand van zijn vragen. Het antwoordsysteem verwijst hem in eerste lijn naar de informatielijn van de federale overheid, en in tweede lijn naar BRUGEL. De oproeper kan brochures of lijsten van leveranciers aanvragen door gegevens in te voeren. Deze aanvragen worden binnen een tijdspanne van 48 uur behandeld. Er wordt aanbevolen klachten schriftelijk in te dienen; het adres wordt mondeling meegedeeld.

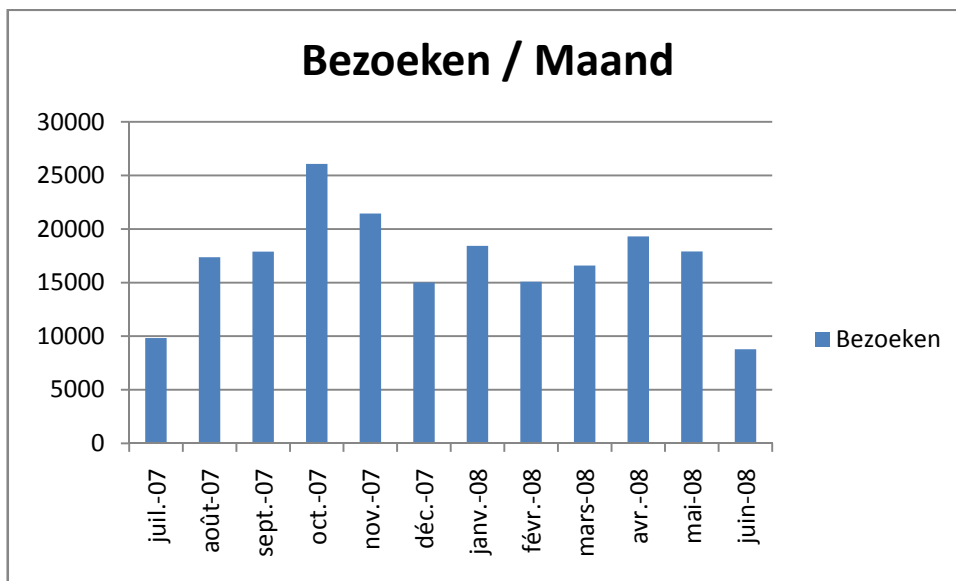

Figuur 42: Aantal en duur van de oproepen per maand op het nummer 0800 97 198 (augustus: er werd alleen rekening gehouden met de laatste dagen van de maand)

De communicatie met het grote publiek had hoofdzakelijk betrekking op de publicatie van brochures die bestemd waren voor alle Brusselse gezinnen, alsook op de verspreiding van informatie via de internetsite www.brugel.be. De gepubliceerde brochures zijn:

- De 1ste brochure “Gas en elektriciteit, in 2007 hebt u de keuze!” (verspreid in oktober 2006);
- De brochure over verhuizingen (verspreid in februari 2007);
- De brochure “De nieuwe regels van de markt voor particulieren” (verspreid in september 2007).

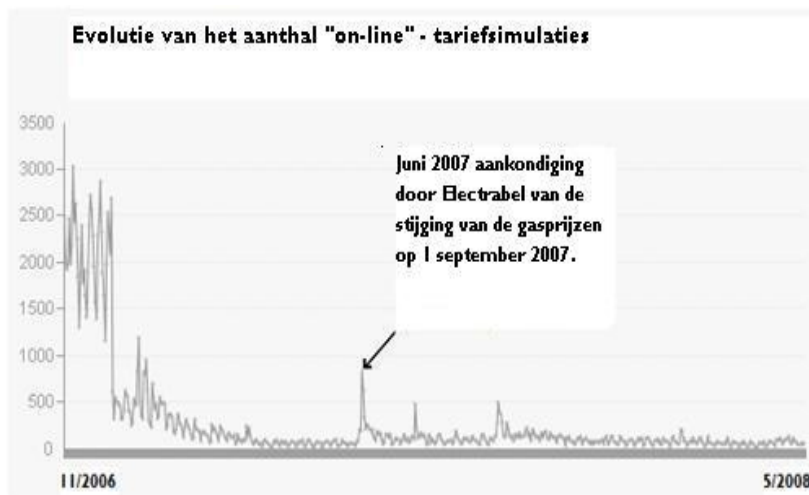
De volgende grafiek geeft de statistieken van de bezoeken op het internet voor de voorbije 12 maanden (voor juni 2008 gaat het om de periode van 1 tot 16 juni).

Figuur 43: Aantal bezoeken aan de internetsite

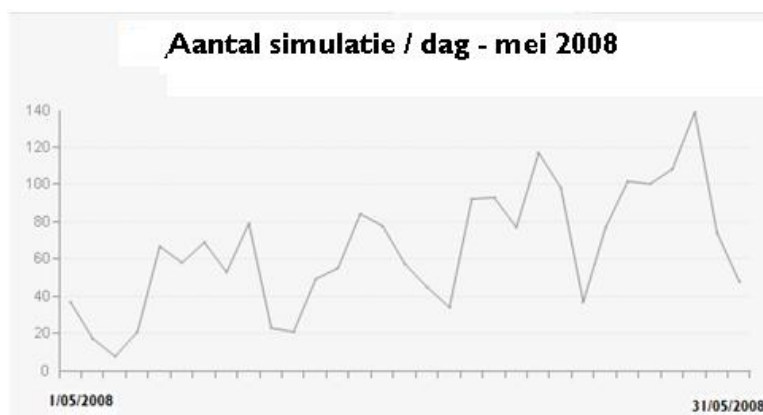
Sinds oktober 2007 kunnen de huishoudelijke afnemers de tarieven van de verschillende leveranciers vergelijken op de internetsite, aan de hand van een tool voor prijsvergelijking. Deze tool, die steunt op de vrijwillige medewerking van de leveranciers, wordt maandelijks bijgewerkt. Tot vandaag hebben slechts drie elektriciteitsleveranciers (Electrabel Customer Solutions, Lampiris en Reibel) en twee gasleveranciers (Electrabel Customer Solutions en Lampiris) maandelijks hun prijzen meegedeeld aan BRUGEL, voor opname in de tool voor onlineprijsvergelijking.

Na een aanvankelijk succes is het aantal bezoekers van de tariefsimulator snel gedaald. De volgende grafiek (figuur 35) geeft een idee van de manier waarop het aantal simulaties is afgenomen in de tijd. Deze grafiek toont dat bepaalde gebeurtenissen op de markt van aard zijn om de belangstelling voor deze vergelijkingstool weer aan te wakkeren. Bijvoorbeeld, na de aankondiging van een tariefverhoging door Electrabel in juni 2007 nam het aantal bezoekers sterk toe gedurende een korte periode.

Figuur 44: Aantal simulaties op de tool voor tariefvergelijking voor huishoudelijke afnemers, sinds deze online werd gezet

Wanneer er geen opvallende gebeurtenissen zijn die de belangstelling van de consumenten kunnen aanwakkeren, tellen we 60 simulaties per dag. Ter illustratie geeft figuur 36 hieronder een overzicht van het aantal bezoeken in de maand mei 2008.

Figuur 45: Aantal simulaties met de tool voor tariefvergelijking voor huishoudelijke afnemers, mei 2008

We merken op dat de verschillende communicatiemiddelen met het publiek minder worden gebruikt wanneer er geen opvallende nieuwsberichten, interventies van de regulator of van de Minister in de pers zijn.

5.2.8 Beheer van het sociaal fonds voor energiebegeleiding

De opdrachthouders zijn belast met het "beheer van het sociaal fonds voor energiebegeleiding...". De notie "beheer" is vaag en moeilijk te verenigen met de organieke ordonnantie van 26.02.2006 "houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de

boekhouding en de controle”. Deze laatste vertrouwt het beheer van alle fondsen toe aan de Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In deze context kan deze taak worden geïnterpreteerd als een adviserende rol met betrekking tot vastlegging en vereffening.

5.2.9 Raadpleging van de bewijsstukken en controle door de opdrachthouders

Er werd geen ambtenaar aangesteld om de bewijsstukken te controleren, noch vooraf binnen de dienst regulering, noch onder de opdrachthouders, aangezien zij nog niet aangesteld zijn.

5.2.10 Behandeling van de aanvragen van leveringsvergunningen en follow-up van de ondernemingen die in het bezit zijn van een leveringsvergunning

Sinds 1 januari 2007 werden twee vergunningen voor de levering van elektriciteit toegekend: de ene aan de onderneming ENDESA, de andere aan de onderneming REIBEL. Daarnaast werd in de loop van 2007 nog een gecombineerde aanvraag voor een leveringsvergunning voor gas en elektriciteit ingediend. Dit dossier werd onvolledig verklaard en de aanvrager werd om aanvullende informatie en documenten verzocht. Aangezien deze documenten en gegevens nog niet werden bezorgd aan BRUGEL, werd het dossier uiteindelijk niet afgehandeld. Ten slotte wordt op dit moment een aanvraag voor een leveringsvergunning voor gas behandeld.

Ten laatste op 31 mei van elk jaar dient elke houder van een leveringsvergunning bij BRUGEL een gedetailleerd verslag²⁶ in over de manier waarop hij in de loop van het voorbije jaar heeft voldaan aan de criteria voor toekenning van de leveringsvergunning.

²⁶ Deze verplichting vloeit voort uit artikel 12 van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2002 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor elektriciteit en artikel 12 van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 mei 2004 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor gas en tot wijziging van het besluit van 18 juli 2002.

6 Aanbevelingen

6.1 Aanbevelingen betreffende de werking van de markt

De gegevens en de analyse van de werking van de markt bieden stof voor een aantal aanbevelingen. Deze hebben drie grote doelstellingen voor ogen:

1. een dynamiek geven aan de werking van de markt, waarbij evenwel een hoog beschermingsniveau van de consument wordt gehandhaafd;
2. de elektriciteits- en gasmarkten zoveel mogelijk op elkaar afstemmen;
3. het aanbod in het marktsegment van de huishoudelijke afnemers verbeteren.

6.1.1 Informatie

De openstelling voor concurrentie van de elektriciteits- en gasmarkt brengt nieuwe regels en nieuwe gedragingen op het vlak van aankoop en verkoop mee. De consumenten, van welk type ook, moeten zo goed mogelijk geïnformeerd zijn over de werking van de markt.

Aanbeveling 1. Om de markt in beweging te brengen, zou het nuttig zijn de verschillende afnemerssegmenten beter in te lichten over hun rechten en plichten.

* *

*

6.1.2 Goedkeuring van de vrederechter niet vereist

Artikel 25 sexies § 4 van de elektriciteitsordonnantie stelt:

“In geen geval mag elektriciteit die bestemd is voor huishoudelijk gebruik worden afgesloten zonder de goedkeuring van de vrederechter.”

In dezelfde lijn stelt artikel 20quater § 2 van de gasordonnantie:

“De leverancier kan geen afsluiting van gas bestemd voor huishoudelijk gebruik doorvoeren zonder vooraf de procedure, beschreven in dit hoofdstuk, te hebben gevolgd en zonder de toestemming van de vrederechter.”

In een aantal zeer specifieke gevallen stellen deze bepalingen enige operationele problemen en zijn ze moeilijk letterlijk uit toe te passen, bijvoorbeeld bij veiligheidsproblemen, in geval van bedrog, of wanneer de afnemer verbruikt voor privé- en beroepsdoeleinden.

Zo er gevaar dreigt voor de veiligheid van de consument of zijn omgeving, is een afsluiting onvermijdelijk. De distributienetbeheerder (DNB) zal tot deze afsluiting overgaan. Indien hij dit niet zou doen, zou hij daarvoor aansprakelijk kunnen worden gesteld. Deze evidentie zou in de wetgeving moeten worden opgenomen.

Het meest voorkomende bedrog is te vinden bij consumenten die zich vestigen op een adres en er gas en/of elektriciteit afnemen zonder contract met een leverancier, mogelijks na verbreking van de zegels. Deze situatie wordt beschreven in paragraaf “2.3.2 De nieuwe regels bij verhuizingen”. Op dit moment is het zo dat, wanneer de DNB vermoedens heeft van dergelijke situatie, naar aanleiding van een aanvraag tot afsluiting vanwege de leverancier die verantwoordelijk is voor dit punt of naar aanleiding van spontane controles, de bewoner wordt verzocht zijn contractuele situatie te regulariseren binnen een termijn van 40 dagen. Indien hij dit niet doet, wordt de situatie gelijkgesteld met een bedrieglijke afname van elektriciteit of gas.

Een bepaald aantal afnemers neemt elektriciteit of gas af, zowel voor strikt huishoudelijk als voor professioneel verbruik, en dit ongeacht de aard van het contract dat werd aangegaan voor dit toegangspunt. Tal van situaties doen zich voor: handelaars die boven hun winkel wonen, vrije beroepen, conciërges van kantoorgebouwen, verhuurders die zich opwerpen als contracterende rechtspersoon voor alle huurders, enz. Wanneer de DNB wordt verzocht om over te gaan tot de afsluiting van een afnemer die als professioneel geregistreerd staat, kan hij vaststellen dat een deel van het verbruik, dat soms zelfs verwaarloosbaar klein is, voor huishoudelijk gebruik is. Volgens de strikte toepassing van de hierboven bedoelde artikelen zal de DNB dan niet overgaan tot de afsluiting. Deze situatie stelt een categorie van afnemers in staat de voordelen van beide statuten te combineren. Hieruit volgt een zekere ongelijkheid van behandeling. Een precisering zou kunnen worden aangebracht, die overeen lijkt te komen met de wil van de wetgever: bijvoorbeeld, door tot geen enkele afsluiting over te gaan zonder de goedkeuring van de vrederechter indien tenminste de helft van het verbruik voor huishoudelijk gebruik is. Het moge worden benadrukt dat de huisvestingscode reeds de plaatsing voorziet van een meter per woning en dat de vrederechter in zijn beslissing ernaar zou kunnen verwijzen.

Aanbeveling 2. a) De goedkeuring van de vrederechter zou niet vereist moeten zijn om over te gaan tot een sluiting wanneer gegronde veiligheidsredenen kunnen worden

aangehaald.

b) *In de gevallen waarbij de netbeheerder wordt verzocht een afnamepunt af te sluiten dat niet langer wordt gedekt door een contract, en hij de aanwezigheid van een consument vaststelt, die al dan niet de zegels heeft verbroken, kan hij deze afnemer verzoeken zijn contractuele situatie te regulariseren binnen een termijn van 40 dagen na minimum twee bezoeken. Indien de consument aan dit verzoek geen enkel gevolg geeft, moet het verbruik worden gelijkgesteld met diefstal, verzwaard door een manifeste bedrieglijke bedoeling. In dergelijk geval zou de toestemming van de vrederechter niet vereist moeten zijn om tot sluiting over te gaan.*

c) *De notie "hoofdzakelijk huishoudelijk gebruik" zou kunnen worden behouden.*

* *

*

6.1.3 Niet-plaatsing van een vermogensbegrenzer

Artikel 25octies §1 van de elektriciteitsordonnantie stelt:

“[...]kan de leverancier de vrederechter slechts vragen om het contract dat hem verbindt met het gezin te verbreken na het doorlopen van de procedure die is voorzien in de artikelen 25ter tot 25sexies, en na handhaving van de levering op een ononderbroken manier met begrenzer gedurende een periode van minimum 60 dagen.”

De mogelijkheid om een aanvraag tot verbreking van een contract in te dienen bij een vrederechter is gebonden aan de naleving van een procedure en aan de plaatsing en de handhaving van een vermogensbegrenzer. Deze tweede voorwaarde kan problemen stellen wanneer de leverancier een aanvraag indient tot plaatsing van een vermogensbegrenzer en de distributienetbeheerder niet in de mogelijkheid verkeert deze taak uit te voeren. Op zichzelf beschouwd zou een afnemer met slechte bedoelingen een zekere straffeloosheid kunnen genieten, wat alle rechtsmiddelen nutteloos zou maken.

In het geval de portefeuille “afnemers” van een leverancier niet representatief is voor de gehele bevolking, wat met name het geval is bij een nieuwkomer die levert aan een groot aantal afnemers die voldoen aan de criteria van artikel 25ter lid 2 van de elektriciteitsordonnantie en van artikel 20bis lid 2 van de gasordonnantie, kan deze opeenvolging van gebeurtenissen nadelig zijn voor de goede werking van de markt, aangezien het financiële risico voor de leverancier verhoudingsgewijs nadelig is.

Daarnaast stellen we ook een verschil vast tussen de procedures voor afsluiting van de gastoevoer en de elektriciteitstoevoer, gerechtvaardigd door technische redenen. Het zou beter zijn om beide procedures op elkaar af te stemmen.

Aanbeveling 3. Om de procedure niet te blokkeren, zou het nuttig te zijn de voortzetting van de procedure voor verbreking van het elektriciteitscontract niet te koppelen aan de absolute voorwaarde een vermogensbegrenzer te plaatsen. Dit kan bijvoorbeeld door het volgende te voorzien: ofwel een garantie van ononderbroken levering gedurende 60 dagen met een vermogensbegrenzer, ofwel een leveringsgarantie van 90 dagen na de ingebrekestellingsbrief zonder verplichting een vermogensbegrenzer te plaatsen.

In het geval van de eerste optie, die op dit moment de overhand heeft, zou een alternatief kunnen worden ingevoerd in de vorm van de “leverancier X”. De grote principes zouden er dan in bestaan een openbare-dienstverplichting (ODV) in te voeren ten laste van de distributienetbeheerder die het toegangspunt zou bevoorraden tot de situatie geregulariseerd is. Deze optie zal meer in detail worden bestudeerd door BRUGEL. De studie die zal worden uitgevoerd, zal niet alleen betrekking hebben op de operationele modaliteiten die moeten worden voorgesteld aan de Regering, zoals met name de redelijke termijnen en voorwaarden voor vaststelling, de manier om de meterstanden te bepalen bij gebrek aan meteropname, het door leverancier X gehanteerde tarief, ... maar ook op de algemene gevolgen van deze benadering voor alle marktspelers, evenals een kostenbatenraming.

* *

*

6.1.4 Onmogelijkheid van afsluiting na verbreking van het contract door de vrederechter

Artikel 25octies §1 van de elektriciteitsordonnantie stelt:

*“[...]kan de leverancier de vrederechter slechts vragen om het contract dat hem verbindt met het gezin te verbreken na het doorlopen van de procedure die is voorzien in de artikelen 25ter tot 25sexies, en na handhaving van de levering op een ononderbroken manier met begrenzer gedurende een periode van minimum 60 dagen.
[...]*

De leverancier kan slechts tot afsluiting overgaan na kennisgeving aan de afnemer van het vonnis tot verbreking van het contract door de vrederechter.”

Artikel 20quater §4 van de gasordonnantie stelt:

“Als de afnemer weigert dat zijn naam aan het O.C.M.W. wordt meegedeeld, als er geen enkel aanzuiveringsplan is opgesteld met of zonder de begeleiding van het O.C.M.W. of als het afbetalingsplan niet wordt nageleefd, kan de leverancier een brief zenden naar het gezin waarin het ervan op de hoogte wordt gebracht dat, indien het gezin uiterlijk binnen 15 kalenderdagen het afbetalingsplan niet opnieuw naleeft of indien het gezin niet het bewijs aanbrengt dat het een "beschermd afnemer" is, hij aan de vrederechter de toestemming zal vragen om het contract te verbreken en over te gaan tot de afsluiting van het gas.”

Op het einde van één van deze procedures en op basis van een beslissing van de vrederechter vraagt de leverancier aan de netbeheerder om tot afsluiting over te gaan. Het is mogelijk dat deze laatste technisch niet over de mogelijkheid beschikt om af te sluiten, hoewel hij hiertoe gemachtigd is door een rechter. Dit is met name het geval wanneer de bewoner hem de toegang tot het pand weigert of, eenvoudiger, wanneer er geen bewoner aanwezig is.

In de huidige wettelijke context preciseert de middelenverbintenis die is opgelegd aan de DNB niet of hij de toelating, dan wel de plicht heeft over te gaan tot een afsluiting op de openbare weg, noch welke stappen hij voorafgaand aan deze handeling moet zetten, zoals met name de controle van de technische haalbaarheid van een dergelijke afsluiting zonder onderbreking van de levering aan de andere distributienetgebruikers.

In fine blijft de verantwoordelijkheid voor dit punt bij de leverancier, ook al heeft hij alle wettelijke bepalingen nageleefd. Hij moet de beslissing van de vrederechter doen gelden via alle rechtsmiddelen, niettegenstaande het feit dat de DNB instaat voor het fysisch verrichten van de afsluiting.

Zoals hierboven gesteld ontstaat een analoge situatie wanneer de consument elektriciteit of gas afneemt zonder over een contract te beschikken. De leverancier kan vragen dat de meter wordt afgesloten en de netbeheerder kan in de onmogelijkheid verkeren aan deze vraag tegemoet te komen. Indien een leverancier verantwoordelijk was voor de toegang op dit punt, dan zal hij ook verantwoordelijk blijven. Vanuit dezelfde logica blijft de DNB verantwoordelijk voor dit toegangspunt indien de verzegeling werd verbroken.

Dit zijn situaties die de goede werking van de markt kunnen verstoren.

Aanbeveling 4. In de gevallen waarin, mits naleving van de bepalingen van de ordonnantie, een afsluiting toegelaten is, doen zich twee mogelijkheden voor. Ofwel wordt de DNB, na drie waarschuwingen ter plaatse aan de bewoners, bevoegd verklaard om een afsluiting op de weg uit te voeren, dit op voorwaarde dat zulks enkel gevolgen heeft voor het of de bedoelde leveringspunt(en). Indien dit niet mogelijk is, laat de leverancier de beslissing van de vrederechter naleven via alle mogelijke rechtsmiddelen. Ofwel neemt de DNB zelf de bevoorrading van het afnamepunt op zich indien hij er niet in slaagt de aanvraag tot afsluiting uit te voeren. Deze bepaling zou een openbare-dienstverplichting (ODV) vormen. Net als bij de voorgaande aanbeveling, zal BRUGEL de gevolgen van een dergelijke maatregel meer in detail bestuderen.

* *

*

6.1.5 Opname van de meterstanden voorafgaand aan een aanvraag tot verbreking

Het facturatieprocedé is dubbel: enerzijds zijn er de jaarfacturen die gebaseerd zijn op een meteropname van het verbruik en anderzijds zijn er de tussentijdse facturen, vaak maandelijks of tweemaandelijks, die gebaseerd zijn op een voorspelling van het verbruik. De schulden opgelopen op basis van de regularisatiefacturen houden verband met een verbruik, terwijl de schulden krachtens de tussentijdse facturen hoger kunnen oplopen dan het bedrag van het werkelijke verbruik. Dit is met name het geval wanneer de afnemer van leverancier wil veranderen en een waarborg moet betalen, samen met gestandaardiseerde voorschotten die losstaan van zijn verbruik, of nog wanneer ten onrechte administratieve vergoedingen worden aangerekend.

Aanbeveling 5. Om de effectieve schuld van de afnemer duidelijk te kunnen beoordelen en de vrederechter in staat te stellen zich te baseren op een effectief verbruik, zou het de voorkeur verdienen systematisch de meterstanden op te nemen bij de indiening van een aanvraag tot verbreking van een contract bij de vrederechter.

* *

*

6.1.6 Toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de OCMW's en BRUGEL

Artikel 25octies §§ 2 en 3 van de elektriciteitsordonnantie stelt:

“§ 2. Indien het in artikel 25sexies, § 5 bedoelde aanzuiveringsplan niet wordt nageleefd, kan het O.C.M.W. op basis van het onderzoek dat het gedaan heeft voor het opstellen van het zuiveringsplan, het statuut van beschermde afnemer toekennen en het licht tegelijkertijd de distributienetbeheerder in die instaat voor een noodlevering.

§ 3. Indien het in artikel 25sexies, § 5 bedoelde aanzuiveringsplan niet wordt nageleefd, kan het gezin dat niet voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 25septies, § 3 zich ook tot de Commissie wenden om dit statuut te bekomen. [...]”

Artikel 20 quinquies §§ 3 en 4 van de gasordonnantie stelt:

“§ 3. Onverminderd het bepaalde in artikel 20quater, § 4, kan het O.C.M.W., indien de afnemer het met de leverancier gesloten aanzuiveringsplan niet in acht neemt en niet beschermd is overeenkomstig § 2, hem, op zijn verzoek, het statuut van beschermde afnemer verlenen, als het van oordeel is dat de sociale situatie, de samenstelling van het gezin of de technische gebruiksvoorwaarden zulks verantwoorden.

§ 4. Onverminderd het bepaalde in artikel 20quater, § 4, kan het O.C.M.W., indien de afnemer het met de leverancier gesloten aanzuiveringsplan niet in acht neemt en niet beschermd is overeenkomstig § 2, ook aan de Commissie vragen om hem het statuut van beschermde afnemer toe te kennen.”

Deze bepalingen stellen de OCMW's en BRUGEL in staat het statuut van beschermde afnemer pas toe te kennen, onder bepaalde voorwaarden, indien een aanzuiveringsplan niet werd nageleefd. Deze laatste bepaling leidt tot een toename van de schuldenlast zonder dat men kan ingrijpen, terwijl de situatie vaak voorspelbaar is. Deze instanties moeten hun beslissing om dit statuut toe te kennen of te weigeren binnen korte termijnen kunnen nemen, om compatibel te zijn met de termijnen van de procedure voor het vreedegerecht. Zoniet zouden potentiële begunstigen hun contract zien verbreken als gevolg van administratieve verwickelingen, terwijl ze reeds zwak zijn en in een hachelijke toestand verkeren.

Indien dit recht toegekend werd in een vroegere fase dan de huidige, zou de schuldenlast bij de leverancier, alsook diens commerciële risico kunnen verminderen. Tevens zou er met het door de OCMW's of BRUGEL toegekende statuut meer rekening kunnen worden gehouden, wetende dat de Regering strenge regels heeft vastgelegd voor de behandeling van de dossiers door BRUGEL²⁷.

We merken eveneens op dat er een verschil is in de behandeling van afnemers die beschermd zijn in de zin van de federale wetgeving of die betrokken zijn in een proces van schuldbemiddeling zoals bedoeld in artikel 25septies §3 van de elektriciteitsordonnantie of in artikel 20quinquies §2 van de gasordonnantie. Deze afnemers kunnen in aanmerking komen voor het uitgebreide statuut van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanaf de ontvangst van de ingebrekestelling die werd verstuurd door hun commerciële leverancier.

²⁷ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 oktober 2007 houdende de nadere bepaling van de specifieke criteria en de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Aanbeveling 6. Om een verhoging van de schuldenlast te vermijden en preventieve maatregelen aan te moedigen, zou het de voorkeur verdienen om het recht te openen op het statuut van beschermde afnemer, toegekend door de OCMW's of BRUGEL, in een fase die de niet-naleving van het aanzuiveringsplan voorafgaat. Tegelijkertijd moet het moment waarop afnemers met betalingsmoeilijkheden een aanvraag voor het uitgebreide statuut kunnen indienen, uniform worden gemaakt. Dit recht zou bijvoorbeeld toegekend kunnen worden vanaf de mededeling van het aanzuiveringsplan, of ter gelegenheid van de plaatsing van de vermogensbegrenzer, of nog, zoals bij de afnemers bedoeld in artikel 25septies §3 van de elektriciteitsordonnantie of in artikel 20quinquies §2 van de gasordonnantie, vanaf de ingebrekestelling bedoeld in artikel 25sexies §2 van de elektriciteitsordonnantie of artikel 20quater §1 van de gasordonnantie.

* *

*

6.1.7 Uitwisseling van informatie tussen de OCMW's

Artikel 25octiesdecies van de elektriciteitsordonnantie en artikel 20quindecies van de gasordonnantie stellen:

“De opdrachten waarmee de O.C.M.W.'s door en krachtens deze ordonnantie worden belast, worden begrepen en uitgeoefend, onverminderd het bepaalde in artikel 109 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en met uitsluiting van elke vorm van administratief toezicht op de beslissingen om individuele hulp toe te kennen en terug te vorderen.”

We stellen vast dat de toepassing van de maatregelen ter bescherming van de consumenten sterk kunnen verschillen van het ene OCMW tot het andere, en dus tussen bewoners van verschillende gemeenten onderling.

Aanbeveling 7. Het zou de voorkeur verdienen dat de begeleiding door de OCMW's, en de procedures en criteria die deze instanties hanteren voor het beheer van de dossiers over energieschulden, gelijk zouden zijn voor alle Brusselse inwoners. Vanuit deze optiek en zonder hun autonomie ter discussie te stellen, zou het nuttig zijn een gemeenschappelijk orgaan voor uitwisseling van informatie en goede praktijken op te richten.

* *

*

6.1.8 Begunstigde van het specifiek sociaal tarief

Artikel 25septies §§ 1 en 3 van de elektriciteitsordonnantie stelt dat

“§1 Vanaf de ingebrekestelling bedoeld in artikel 25sexies, § 2 wordt het gezin dat erom verzoekt erkend als "beschermd afnemer" indien het één of meerdere van de voorwaarden opgesomd in § 3 van dit artikel vervult.

Zodra hij het bewijs ontvangen heeft dat de afnemer beschermd is, overeenkomstig § 3 van dit artikel, levert de distributienetbeheerder hem als noodleverancier en plaatst hij een begrenzer van 1 380 watt indien nog geen enkele vermogensbegrenzer geplaatst werd. De leverancier onderhandelt met zijn afnemer over een aanzuiveringsplan dat gebaseerd is op de toestand vastgesteld op het ogenblik van de overdracht. Hij deelt dit plan mede aan de noodleverancier.

§2 ...

§ 3. Het gezin wordt erkend als beschermd afnemer indien het aan één of meerdere van de volgende voorwaarden voldoet:

- het geniet van het specifiek sociaal tarief;*
- het is betrokken in een proces van schuldbemiddeling met een erkend bemiddelingscentrum of in een proces van collectieve schuldregeling.”*

Artikel 20 quinques §§ 1 en 2 van de gasordonnantie stelt dat:

“§ 1. Vanaf de ingebrekestelling bedoeld in artikel 20quater, § 1, wordt het gezin erkend als "beschermd afnemer", indien het voldoet aan één of meerdere van de in § 2 opgesomde voorwaarden.

Zodra de distributienetbeheerder het bewijs heeft gekregen dat de afnemer beschermd is, bevoorraadt hij als noodleverancier het gezin dat zulks aanvraagt. Hij brengt de leverancier daarvan op de hoogte. Deze laatste onderhandelt met zijn afnemer over een aanzuiveringsplan dat gebaseerd is op de toestand vastgesteld op het ogenblik van de overdracht. Hij deelt dit plan mee aan de noodleverancier.

§ 2. Het gezin wordt erkend als beschermd afnemer, indien het voldoet aan een of meerdere van de volgende voorwaarden:

- het geniet het specifiek sociaal tarief;*
- het is betrokken in een proces van schuldbemiddeling met een erkend bemiddelingscentrum of in een proces van collectieve schuldregeling.”*

Deze bepalingen stellen de krachtens de federale wetgeving beschermd afnemers, m.a.w. de begunstigen van het hierboven bedoelde specifiek sociaal tarief, in staat om vanaf de ingebrekestelling bevoorraadt te worden door de noodleverancier. Hiervoor moeten ze evenwel een aanvraag indienen. Hierin wordt gepreciseerd dat de DNB deze aanvraag moet ontvangen, zonder dat wordt gepreciseerd tot welke instantie de afnemers zich moeten wenden.

Elke afnemer die het specifiek sociaal tarief wenst te genieten, moet aan zijn leverancier het bewijs bezorgen dat hij voldoet aan één van de voorwaarden vastgelegd bij Koninklijk Besluit. Vaak bewaart de afnemer deze documenten niet.

De leverancier zou, indien hij over alle elementen beschikt, deze aanvraag kunnen indienen bij de DNB namens de afnemer. Deze automatische afhandeling moet evenwel bedoeld zijn voor afnemers die schulden hebben opgestapeld en niet voor een eenvoudige over het hoofd geziene betaling.

Aanbeveling 8. Wanneer de commerciële leverancier beschikt over de nodige attesten die hem het voordeel van het federale specifiek sociaal tarief toekennen voor één van zijn afnemers, en deze laatste in overeenstemming met artikel 25sexies §2 van de elektriciteitsordonnantie of artikel 20quater §1 van de gasordonnantie in gebreke werd gesteld voor een onbetaald bedrag dat bijvoorbeeld gelijk is aan minstens 3 maanden verbruik of na 3 maanden laattijdigheid, bezorgt de commerciële leverancier de bewijsstukken en het aanzuiveringsplan aan de DNB die de afnemer bevoorraadt als noodleverancier.

* *

*

6.2 Aanbevelingen op het niveau van de wetteksten

6.2.1 Technische verbeteringen aan de elektriciteitsordonnantie

Nr.	Wettelijke referentie	Probleem	Voorstel
1.	Art. 11	Dit artikel werd opgeheven zonder dat een overgangsmaatregel werd voorzien. De maatregelen die werden getroffen krachtens dit oude artikel hebben dus geen uitdrukkelijke wettelijke grondslag meer; m.a.w. het technisch reglement.	Overgangsmaatregelen zouden de rechtszekerheid verhogen.
2.	Art. 25 § 1	De uiterste datum voor indiening van het programma is vastgelegd op 31 oktober van elk jaar. Gelet op de tijd die nodig is om het dossier te bestuderen en een advies over te maken aan de Regering, die bovendien verenigbaar moet zijn met de procedure voor goedkeuring van de tarieven, is deze termijn veel te kort.	30 september zou kunnen worden gehanteerd als datum.
3.	Art. 25 § 1	<i>“De DNB legt [...] een programma [...] en de daaraan verbonden begroting, waaraan het budget en het programma worden gevoegd van uitvoering...”</i> De bijgevoegde bewijsstukken kunnen moeilijk worden voorgelegd door de DNB, aangezien hij ze niet ontvangt van de Regering.	
4.	Art. 25 §1 lid 2	Het verslag dat betrekking heeft op de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen en -opdrachten van de DNB moet vóór 30 juni worden voorgelegd aan de Regering. Deze termijn is niet compatibel met de termijn waarover BRUGEL beschikt om zijn jaarverslag in te dienen.	Het zou coherent zijn dit verslag in te dienen met de gegevens bedoeld in artikel 25bis, hetzij op 31 maart.
5.	Art. 25octies §2	De term “tegelijkertijd” heeft hier geen enkele draagwijdte. Het is mogelijk dat men doelde op de beschermde afnemer.	Voorgesteld wordt ook de beschermde afnemer in te lichten.

Nr.	Wettelijke referentie	Probleem	Voorstel
6.	Art. 25septiesdecies §2 al. 2	<p><i>“Het gedeelte van het fonds voor de financiering van de opdrachten van openbare dienst van de OCMW's [...] wordt jaarlijks gestort, de eerste helft als voorschot uiterlijk op 31 maart van het jaar in kwestie en het saldo uiterlijk op 31 maart van het jaar daarna [...].”</i></p> <p>Gelet op de proceduretermijnen die verband houden met de begroting, met de subsidiebesluiten en met de overlegging van de bewijsstukken, is het vrijwel onmogelijk deze termijnen na te leven.</p>	Voorgesteld wordt de datum op 30 juni te houden.
7.	Art 30quinquies §4	<p>Franse tekst: Les actions judiciaires sont exercées [...], poursuites et diligences de l'IBGE.</p> <p>Nederlandse tekst: De rechtsvorderingen, als eiser en verweerder, (...) ten verzoeken van het BIM.</p> <p>Een technische correctie.</p>	<p>Franse tekst: Les actions judiciaires sont exercées [...], <u>poursuivies et diligentées par</u> l'IBGE.</p> <p>Nederlandse tekst: De rechtsvorderingen, als eiser en verweerder, worden ingesteld door het BIM conform de beslissing van de Commissie en in haar naam. Zij worden voortgezet, en op vlugge en efficiënte wijze opgevolgd door het BIM.</p>
8.	Art. 30quinquies §6	In de Nederlandstalige versie staat “drie bestuurders”, in de Franstalige “l'un des administrateurs.”	De “drie” moet worden weggelaten in de Nederlandstalige versie.
9.	Art. 30octies §9 7°	De opdrachthouders zijn belast met “het beheren van het sociaal fonds voor energiebegeleiding ...”. Deze notie van beheer is vaag en moeilijk te verenigen met de organieke ordonnantie houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en op de controle.	Het zou beter zijn een adviesverlenende bevoegdheid te geven voor alle verbintenissen en uitgaven ten laste van de basistoelagen die verband houden met deze fondsen.

6.2.2 Technische verbeteringen aan de gasordonnantie

Nr.	Wettelijke referentie	Probleem	Voorstel
1.	Art. 10 §2	De termijnen voorzien in §2 en in §3, respectievelijk 30 juni en 15 september, zijn tegenstrijdig.	Het was de bedoeling van de wetgever om deze datum vast te leggen op 15 september.
2.	Art. 10 §3	Het nieuwe artikel 10§3 heeft de oude §3 geschrapt. Deze oude §3 betrof echter iets helemaal anders: hij betrof het jaarlijkse verslag over de kwaliteit van het net (in overeenstemming met art. 12§4 van de Elektriciteitsordonnantie).	<p>Voorgesteld wordt de oude paragraaf te hernemen:</p> <p>Er wordt een paragraaf 4 ingelast in artikel 10 die luidt als volgt: <i>“Elk jaar deelt de netbeheerder aan de Commissie een aantal inlichtingen mee omtrent onder meer de staat van het net, de dringende ingrepen, het onderhoudsbeleid en een gedetailleerde raming van de capaciteitsbehoeften.</i></p> <p><i>Na advies van de Commissie stelt de Regering de nadere regels met betrekking tot deze verplichting vast. Zij kan de netbeheerder eveneens de verplichting opleggen om aan de Commissie zijn onderhoudsprogramma mee te delen, volgens de regels die zij bepaalt.”</i></p>
3.	Art. 20quater §1	<p>De betalingstermijnen die worden vermeld in de gasordonnantie verschillen van de termijnen voorzien in de elektriciteitsordonnantie.</p> <p>Voor gas kan de afnemer worden beschouwd als in gebreke met zijn betaling 10 dagen na de verzending van de ingebrekestelling om te betalen. Er wordt niet gesproken over een aanmaning.</p> <p>Voor elektriciteit wordt de afnemer beschouwd in gebreke te zijn met zijn betaling 15 dagen na de verzending van de aanmaning.</p>	<p>Voorgesteld wordt om de termijnen over te nemen die worden vermeld in art. 25sexies §1 van de elektriciteitsordonnantie, met het oog op de uniformiteit van de behandelingstermijnen van de procedures voor de verbreking van gas- en elektriciteitscontracten.</p> <p>In die zin zou de tekst van art. 20quater §1 kunnen worden vervangen door de volgende tekst:</p> <p><i>“Binnen de 15 dagen na de verzending van de aanmaning richt de leverancier per aangetekend schrijven een ingebrekestelling aan het gezin, waarin hij het gezin inlicht over zijn intentie het OCMW van de gemeente waar het leveringspunt van het gezin zich bevindt, op de hoogte te</i></p>

			<p><i>brengen van de situatie.</i></p> <p><i>Deze brief brengt het gezin er tevens van op de hoogte dat het gerechtigd is om binnen een termijn van tien dagen na de ontvangst van deze brief te weigeren dat zijn naam wordt meegedeeld aan het OCMW, middels een aangetekende brief gericht tot de leverancier.</i></p> <p><i>Die brief die het OCMW op de hoogte brengt van de situatie wordt verstuurd ten minste tien dagen na de termijn van tien dagen waarover het gezin beschikt om te weigeren dat zijn naam wordt meegedeeld aan het OCMW.</i></p>
4.	Art. 20quater §3 lid 1	<p>Dit artikel bepaalt dat de commerciële leverancier, binnen tien dagen na verzending van de brief die wordt bedoeld in § 1 van dit artikel, de naam van het gezin kan meedelen aan het OCMW. Deze termijn van 10 dagen volstaat niet.</p> <p>De procedure voor de verbreking van het elektriciteitscontract voorziet een termijn van tien bijkomende dagen na de termijn van 10 dagen waarover de afnemer beschikt voor kennisgeving van zijn weigering om zijn naam mee te delen aan het OCMW.</p>	Art. 20quater §3 lid 1 schrappen.
5.	Art. 20quater §3 lid 2	Beperkt de termijn waarover het OCMW beschikt om zijn onderzoek uit te voeren, tot 60 dagen. Deze bepaling bestaat niet in de procedure voor elektriciteit.	<p>De tekst van Art. 20quater §3 lid 2:</p> <p><i>“Binnen 60 dagen na die verwittiging”</i></p> <p>moet worden vervangen door de volgende tekst:</p> <p><i>“Zodra de naam werd meegedeeld.”</i></p>
6.	Art. 20quater §4	Het artikel vermeldt niet aan welke bepalingen moet zijn voldaan voordat de commerciële leverancier een aanvraag tot verbreking van het contract kan indienen voor het vrederecht.	<p>De tekst van Art. 20quater §4 moet worden vervangen door de volgende tekst:</p> <p><i>“Indien het in art 20quater §3 lid 2 bedoelde aanzuiveringsplan niet wordt nageleefd en de afnemer niet is erkend als beschermde afnemer overeenkomstig artikel 20quinquies § 2, kan de leverancier de vrederechter slechts</i></p>

			<p>vragen om het contract dat hem verbindt met het gezin te verbreken na het doorlopen van de procedure die is voorzien in de artikelen 20bis tot 20quater §3 en na handhaving van de levering op ononderbroken wijze gedurende een periode van minimum 60 dagen.</p> <p>Eén maand vóór de datum van de indiening van de aanvraag tot verbreking bij de vrederechter, brengt de leverancier de afnemer via aangetekend schrijven ervan op de hoogte dat hij van plan is het O.C.M.W. van de gemeente, waar zich het leveringspunt van het gezin bevindt op de hoogte te brengen. Deze brief brengt het gezin ervan op de hoogte dat het gerechtigd is om te weigeren dat zijn naam wordt meegedeeld aan het O.C.M.W., middels een aangetekende brief gericht tot de leverancier binnen een termijn van tien dagen na de ontvangst van genoemde brief. Als deze termijn verstreken is, moet de aanvraag tot verbreking bij de vrederechter door de leverancier worden meegedeeld aan het O.C.M.W. van de gemeente waar de afnemer zijn woonplaats heeft. De leverancier kan slechts tot afsluiting overgaan na kennisgeving aan de afnemer van het vonnis tot verbreking van het contract door de vrederechter.”</p>
--	--	--	---

Dit verslag wordt toegezonden aan de Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met leefmilieu en energie.

* *

*